

DARBININKAS

Vol. LXII, Nr. 42
Spalis-October 21, 1977

Pentadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

25 centai

Savaitės įvykiai

Belgrado konferencijoj JAV delegacija laikosi oficialios nuosauksios linijos, paminėdama tik bendrus Helsinkio konferencijos nutarimų pažeidimus Sov. S-goj ir Čekoslovakijoj. Privachuose pasitarimuose ji numato išskirti ir konkrečius susitarimų nesilaikymo atvejus.

JAV ir Sov. S-ga, padarydamos abipusių nuolaidų, pasiekė laikiną susitarimą dėl strateginių ginklų apribojimo sutarties.

Izraelio min. kabinetas patvirtino valst. sekr. Vance ir Izraelio užs. reik. min. Dayan sutartą būsimos Ženevos konferencijos darbų planą. Pagal planą konferencijoj dalyvaus jungtinė arabų valstybių delegacija, į kurią įeiti ir palestiniečių atstovai; konferencijos metu dėl taikos Izraelis atskirai derėtusi su Jordanu, Sirija, Egiptu ir Libanu; palestiniečių reikalams svarstyti būtų sudaryta atskira Izraelio, Egipto, Jordano ir palestiniečių atstovų grupė; konferencija vadovautų JT Saugumo Tarybos priimtoms rezoliucijom 242 ir 338, ir planas galėtų būti pakeistas tik visom šalim sutarus.

Gynybos sekr. Harold Brown pasiūlė Nato valstybėm bendrai dalytis atsakingumu už neutro bombos gaminimą ir išdėstymą, tačiau konkrečių nutarimų dėl Europos valstybėse esančių politinių priežasčių nebuvo padaryta. Šiame pasitarime Europos valstybės pareiškė susirūpinimą dėl JAV sutikimo apriboti taikinio ieškančios raketos tolinasą iki 350 mylių.

Jemene buvo nužudytas jo prez. Ibrahim al-Hamdi ir jo brolis pulk. Abdullah al-Hamdi. Prezidento pareigas perėmė kariuomenės štabo v-kas maj. Ahmed Hussein al-Ghashmi, kuris paskelbė karo būklę.

Nobelio premijos 1977 buvo paskirtos šiem asmenim ar organizacijom: taikos už 1976 — šiaurinės Airijos moterim, besistengiančiom sustabdyti žudynes tarp protestantų ir katalikų, Mairead Corrigan ir Betty Williams; už 1977 — tarptautinei organizacijai Amnesty International, kovojančiai už žmogaus ir politinių kalinių teises; literatūros — Ispanijos poetui Vicente Aleixander; fizikos — amerikiečiam dr. Philip W. Anderson ir dr. John H. Van Vleck ir anglui Sir Nevill F. Mott už jų darbus kompiuterių atminčiai registruoti; chemijos — rusų kilmės belgiu dr. Ilja Prigogine už jo darbus termodinamikos srity; medicinos — amerikiečiam daktaram Guillemin, Schelly ir Yalow.

Jugoslavijos policija areštavo ir ištremė į Belgrado konferenciją atvykusį pasimatyti su JAV delegacijos pirmininku Arthur Goldberg JAV latvių kilmės pilietį Olgerts Pavlokuskis ir jo bendrakeleivį iš Švedijos. JAV delegacija pasiuntė dėl to Jugoslavijai švelnų laišką.

Amnesty International paskelbė, kad R. Vokietijos kalėjimuose yra laikoma tūkstančiai politinių kalinių, ir apgailestavo, kad V. Vokietija politinius kalinius išpirkinėja. Be to, R. Vokietija yra kaltinama už baudimą tų žmonių, kurie pareiškia norą emigruoti.

JAV bando įtikinti Etiopiją ir Somaliją, kad savo teritorinius ginčus išspręstų JT priežiūroje vykdomu referendumu.

Aliejų importuojančios valstybės sutarė iki 1985 sumažinti importuojamą aliejų 26 mil. statinių.

KUN. RAČIŪNO SKUNDAS, KAD VALDŽIA NESILAIKO SOVIETŲ KONSTITUCIJOS

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 27

Šakių rajono DŽDT Vykdomojo Komiteto pirmininko pavaduotojai D. Noreikienei Nuorašai:

J.E. vysk. L. Poviloniui, J.E. vysk. V. Sladkevičiui, J.E. vysk. J. Steponavičiui, J.E. vysk. R. Kriščiūnui, Šakių dekanui kun. J. Žemaičiui, Religinų kultų tarybos įgaliotiniui Tumėnui, Griškabūdžio apylinkės pirmi-

ninkei Kun. Pr. Račiūno, Paluobių parapijos klebono,

Pareiškimas

1977 vasario 10 buvau pakviestas į Šakių dalyvauti Jūsų rajono Vykdomojo komiteto komisijos stebėti kulto įstatymų vykdymui posėdin, kuriame Jūs pirmininkavote. Posėdyje dar dalyvavo Šakių rajono finansų skyriaus viršininkas Danyla, Griškabūdžio apylinkės sekretorė ir keletas man nepažįstamų asmenų.

Pirmą kartą prieš keletą metų mane rajono vadovybė "auklėjo", kam leidau mokyklinio amžiaus mergaitėms per procesiją barstyti gėles. Tas klausimas rajono vadovybės buvo perduotas spręsti LTSR Religijų reikalų tarybos įgaliotiniui J. Rugieniui. Man buvo paaiškinta, kad Tarybų Sąjungos Konstitucijos piliečiams garantuota kulto laisvė mergaitės gali naudotis tik sulaukusios 18 metų amžiaus.

Praėjusiais metais buvau minėtos komisijos apklaustas, kodėl Paluobių klebonijoj yra 11 lovų. Aš pasiteiravau, kiek tarybiniai įstatymai leidžia klebonijoje turėti lovų, pripučiama maišų ir sudedamųjų lovelių. Atsakymo į šį klausimą nesulaukiau.

Tuo pačiu turėjau aiškintis, kodėl be rajono Vykdomojo komiteto leidimo klebonijos palėpėje prikaliau 4 presuoto popieriaus lapus. Man paaiškinta, kad be rajono Vykdomojo komiteto leidimo neturįs teisės bažnyčio-

je ir klebonijoje net vinies įkalėti.

Ši kartą buvau kaltinamas tuo, kad, pažeisdamas tarybinius kulto įstatymus, kelis kartus leidau Paluobių bažnyčioje laikyti pamaldas katalikų kunigui, neturinčiam valdžios duodamo vadinamo kulto tarno registracijos pažymėjimo. Pareikalavo pasi-aiškinti raštu. Vykdydamas tą įpareigojimą, atsakau:

Reikalavimai ir potvarkiai, draudžiamos maldos namuose laikyti pamaldas Bažnyčios nesusprenduotam kunigui, prieštarauja:

1. Tarybų Sąjungos Konstitucijai, 124 str.,
2. Katalikų Bažnyčios kanonų kodeksui, 1260.
3. Visuotinei žmogaus teisių deklaracijai, 18 str.,
4. Helsinkio taikos, saugumo ir bendradarbiavimo Baigiamojo Akto įsipareigojimąms,
5. Už trukdymą atlikti kulto pareigas Lietuvos Baudžiamojo

(nukelta į 2 psl.)

Pabaltiečių demonstracijose Washington. Iš k. žurnaliste Jūratė Kazickaitė, estų tarybos pirmininkas Ilmar Ploor, disidentas Andrej Amalrik. Nuotr. P. Bivainio

SACHAROVAS KREIPĖSI Į LAISVĄJĮ PASAULĮ

New York Times spalio 4 paskelbė iš rusų kalbos verstą Andriejaus D. Sacharovo atsisaukimą. Jame Nobelio premijos laureatas, disidentinio judėjimo vadovaujanti asmenybė, primena laisvajam pasauliui Helsinkio konferencijos susitarimų pagrindinę idėją: kad tarptautiniam saugumui yra būtina pagrindines pilietines teises turinti visuomenė — netrukdomas pasikeitimas žiniomis, teisė keliauti užsienin ir sąžinės laisvė.

Sovietai ir Rytų Europos komunistų atstovai bandė neutralizuoti Helsinkio susitarimų humanitarinius principus, akcentuodami nesikišimą į kitų valstybių vidinius reikalus. Bet ši laikysena prieštarauja Jungtinių Tautų chartai ir pačios Helsinkio konferencijos susitarimam. Tuo pačiu metu Sovietų Sąjunga ir jos įtakojamos Rytų valstybės kritikuoja tariamus ir tikrus nusižengimus prieš žmogaus teises laisvajam pasauliui.

Toliau Sacharovas sumini Sovietų Sąjungoj vykstančius nusikaltimus prieš žmoniškumą: persekiojimus tikinčiųjų, draudimą išvykti iš Sovietų Sąjungos įvairių religijų ir tautybių žmonėms, represijų naudojimą norintiems emigruoti ir nepateisi-

namą terorizavimą tų, kurie bando rinkti ir skelbti davinius apie Helsinkio susitarimų nevykdymą ir žmogaus teisių pažeidimą.

Sacharovas tikisi, kad laisvojo pasaulio atstovai, suvažiuavę į Belgradą, nedarys daugiau nuolaidų Sovietų Sąjungai, bet savo

ruožtu reikalaus, kad būtų paleisti iš kalėjimų "protestuotojai", palengvinta emigracija ir išvykos užsienin, leista laisvai skleisti užsieny spausdintas knygas, laikraščius ir žurnalus.

Jis ypač kreipiasi į JAV kongresą ir prezidentą Carterį, kad šis paskelbtų, jog žmogaus teisių gynimas visam pasauliui yra JAV pagrindinė moralinė atsakomybė. (Elta)

Sen. R. Dole apie Helsinkio konferenciją

Pabaltiečių demonstracijose Washington, D.C., rugsėjo 24 sen. Robert Dole (resp., Kansas) pasakė įsidėmėtiną kalbą, kurią, tarp kitko, pareiškė:

"Labai svarbu nefalsifikuoti Helsinkio konferencijos atsidavimo. Gali šiandien atrodyti keista, bet Sovietų Sąjunga buvo tas kraštas, kuris perdėtai stūmė, kad ta konferencija įvyktų. Maskva norėjo susilaukti savo pokarinių ribų pripažinimo be formalios taikos konferencijos, kurioj jai būtų tekę atsakyti dėl neteisėtai pagrobų kraštų. Slaptas ir gėdingas Molotovo ir Ribbentropo 1940 m. susitarimas lėmė Baltijos tautų likimą.

Tačiau aš noriu jums priminti Helsinkio susitarimų septyntą ar aštuntą principą, kurie skelbia, kad visos tautos visada tu-

ri teisę ir pilną laisvę, kada ir kaip tik nori, spręsti savo vidi- nį ir išorinį politinį statusą, be jokio užsienio kraštų kišimosi, ir turi teisę, kaip tik pačios nori, siekti savo politinio, ekonominio, socialinio ir kultūrinio vystymosi.

Tas ypatingas principas, pirmojo susitarimo skyriaus aštuntasis principas, susilaukė per mažai dėmesio, kaip iš valstybės departamento, taip ir iš oficialių delegacijų pusės. Dėl šios priežasties aš ir pasiūliau senato rezoliuciją 224, kuri reikalauja JAV delegaciją Belgrade išryškinti visuotinę svarbą veiksmingai galimybei naudotis lygiomis teisėmis ir laisvu apsisprendimu visom tautom, vystant draugiškus ryšius tarp savęs ir tarp visų valstybių."

IŠ PAVERGOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Spalio 4 Sovietų Sąjungos Aukščiausiosios tarybos specialioji sesija "visais balsais" priėmė naująją Sovietų Sąjungos konstituciją. Bet tuo komedijos vaidinimas, prasidėjęs prieš 4 mėnesius, dar nepasibaigė. Visa sovietinė spauda ir pats diktatorius L. Brežnevas teigė, kad visa sovietinė liaudis 4 mėnesius svarsčiusi komunistų partijos paruoštą konstitucijos projektą, jį svarsčiusi ir specialioji Brežnevo vadovaujama komisija. Tačiau prievartinuose darbininkų, kolūkiečių, rašytojų, menininkų, teatro, studentų ir valdžios tarnautojų mitinguose buvo reikalaujama tik visiško projekto pritarimo, o ne svarstymo. Ir pats konstitucijos priėmimas Taryboje buvo tik komiškų elementų neišvengęs vaidinimas. *Komiškumas atsirado iš pastangų suvaidinti demokratinę konstitucijos priėmimo procesą.* Jau sesijos išvakarėse komunistų partijos centro komitetas "įgaliavo" L. Brežnevą referuoti sesijoj "projektą ir jo visaliaudinio svarstymo rezultatus". Bet dar tekstui paruošti sesijoj sudaryta net 163 žmonių redakcinė komisija, taip pat pirmininkaujama diktatoriaus Brežnevo. Nei komisija, nei plenumas tekste nieko nekeitė, tik "entuziastingai" pritarė ir visais balsais bei gausiais plojimais konstituciją priėmė. O dabar vėl visoj Sąjungoj šaukiami "savanoriški" mitingai išreikšti džiaugsmui dėl žmogaus teisių į darbą, į poilsį, į sveikatos apsaugą, į butą, į mokslą, į senatvės aprūpinimą. Konstitucijoj, žinoma, yra parašyta daug gražių žodžių apie žmogaus teises ir laisves. Tik nei tos teisės, nei laisvės praktikoj nebuvo vykdomos prie senosios konstitucijos. Nėra vilties, kad jos būtų vykdomos ir naujojo konstitucijoj. Ypač kad čia yra teisiųjų apribojimų: nieko negalima daryti, kas prieštarautų esamai sovietinei santvarkai, draudžiama santvarkos kritika, draudžiama ne marksistinė-leninistinė ideologija. Naujoji konstitucija tėra grynai propagandinis dokumentas, leidžias net dar pasunkinti esamą be-teisę padėtį.

— Naujajam atominės elektrinės darbininkų miestui Ignalinos rajone, Lietuvos Respublikos aukščiausios tarybos prezidento nutarimu, jau oficialiai duotas Sniečkaus vardas ir suteiktos miesto teisės.

— Pagal Sauliaus Šaltenio apysaką "Riešutų duona" (scenarijus to paties autoriaus) filmų režisierius A. Žebriūnas baigia sukurti vaidinimą muzikinį filmą "Elegija smuikui ir dūdų orkestrui". Dailininkas — A. Ničius, operatorius — A. Mockus.

— Panevėžio dramos teatras rengiasi statyti naują Juozo Grušo pjesę "Requiem bajorams". Šis teatras jau yra pastatęs kelis J. Grušo veikalus. Ši rudens sezoną taip pat pradėjo ir rašytojo drama "Adomo Brundzos paslaptis". Netrukus bus vaidinamas N. Gogolio "Revizorius", Šekspyro "Audra".

— Kaune M. K. Čiurlionio dailės muziejų vyksta taikomosios dailės kūrinių paroda. Rodoma penkiasdešimties dailininkų per pusantro šimto keramikos, tekstilės, odos apdirbimo, metalo kalylbos rodinį.

— "Komunisto" vyr. redaktorius Henrikas Zimanas "už nuopelnus (...) komunistiškai auklė-

jant darbo žmones" apdovanotas sovietiniu S. Vavilovo vardo medaliu.

— Olandijoj (Delft mieste) su pasisekimu koncertavo Vilniaus M. K. Čiurlionio meno mokyklos styginis orkestras, vadovaujamas dirigento Sauliaus Sondeckio. Buvo ir oficialioji propagandinė dalis.

— Žymusis Lietuvos vargonų virtuozas L. Digrys spalio pradžioj koncertavo Vakarų Vokietijoj. Jis turėjo atstovauti Sovietų Sąjungai sovietinėse kultūros dienos. Goettingene, Hamme ir kitur.

— Vilniaus kamerinis kvartetas yra pasiūstas koncertuoti į Jugoslaviją. "Didžiojo Spalio" renginiuose jis atliks S. Prokofjevo, D. Šostakovičiaus, V. Barkaus kvartetus.

— Praėjusią vasarą "Tėviškės" draugijos globoj okupuotoj Lietuvoj lankėsi gausus Kanados lietuvių jaunimo būrys (vadovai V. ir L. Stankevičiai). Jaunuliai buvo pavedžioti po Vilnių, Kauną, Druskininkus, Trakus. "Gimtas kraštas" net iš 17 jų išspaudė pasikalbėjimus. Tačiau jaunuliai, atrodo, buvo sąmoningi, vyko pasirodę. Jie visi sakė, kad su Lietuvos istorija yra susipažinę šeštadieninėse mokyklose, o juos domino graži Lietuvos gamta ir žmonių gyvenimas (ir kultūrinis, ir ekonominis). Jie visi džiaugiasi gyva lietuvių kalba tėvynėj, giminių ir kitų sutiktų žmonių nuoširdumu. Būdinga, kad nė vienas pokalbininkas nepagarbino "tarybinės pažangos", daugumas skundėsi, kad per mažai gavo pažinti tikrą žmonių gyvenimą.

— Respublika — grobikė. Bolševikinės revoliucijos 60-ties metų sukakties išvakarėse Gimtas Kraštas paskelbė ilgą straipsnį apie sovietinę Rusiją. Straipsny atvirai pasisakoma, kad Rusijos socialistinė federalinė respublika yra revoliucijos lopšys, pirmoji "tarybinė" respublika, subūrusi apie save kitas "laisvas tarybines" respublikas. Ji viena užima 70% visos sovietinės imperijos ploto, turi 130 milijonų gyventojų. Jos teritorijoj yra 6 milijoniniai miestai (iš 11 tokio pat dydžio miestų Sąjungoj): Maskva, Leningradas, Gorkis, Novosibirskas, Kuibysėvas, Sverdlovskas. Prispajįstama, kad tik trys ketvirtadaliai respublikos gyventojų yra rusai ir kad Rusijos socialistinė respublika yra 16 autonominių respublikų, penkios autonominės sritys ir 10 nacionalinių apygardų (dėl to ji ir vadinama Rusijos federaline respublika). Taigi oficialiai pripažįstama, kad Rusijos sudėty yra 31 pavergta tauta. Bet rusiško imperializmo yra pavergtos ir vadinamosios sąjunginės respublikos. Nors kitame ilgame straipsny ir rašoma, kad Sovietų Sąjunga esanti lygiateisių nacijų šeima, kurioj kiekviena respublika pagal konstituciją turi teisę iš Sąjungos išstoti, bet tegul tik pamėgins kas nors apie išstojimą bent pagalvoti! Žmonių naikimo stovyklos Sibire ir yra įsteigtos tokiem drausliam! Taigi pirmoji "tarybinė" respublika — Rusija — yra tautų grobikė, vergų imperijos steigėja, liaudies išnaudotoja, neramumų ir karų pasaulį kursytoja, planuojanti užvaldyti visą pasaulį.

— Neseniai Panevėžio Dramos teatre buvo surengta išeivio mirusio Adomo Galdiko paveikslų paroda. Buvo rodomi 24 paveikslai, paskolinti iš M.K. Čiurlionio dailės muziejaus. Taigi visi tapyti nepriklausomoj Lietuvoj.

— Ir Kaune atidarytas skulptūrų skveras. Jis yra buvusioj Donelaičio gatvėj (dabar S. Nėries gatvė) priešais M.K. Čiurlionio galeriją (buv. Karo muziejų). Nugriauto medinio namo vietoj įrengta pievelė ir joje išdėstytos skulptorių Antinių skulptūros. Ar ten paklūs ir kitų skulptorių kūrinių, spaudoj nerąšoma. Pr. N.

IŠLEIDO KUDIRKOS DĖDĖ

Jonas ir Elzė Kudirkos spalio 2 išvyko iš Klaipėdos ir dabar yra Romoj, laukdami įvažiavimo į Jungtines Amerikos Valstybes. Jonas Kudirka yra Simo Kudirkos dėdė, Simo motinos Marijos Šulskienės brolis. Jis yra gimęs Amerikoj, bet iki šio dar nebuvo surasti jo gimimo metrikai. Jei jie bus surasti, tai jis į Ameriką atvyks gana greit. Kitu atveju jo imigracija užtruks porą mėnesių.

Savaitės įvykiai

Kinijos darbininkai per visą savo gyvenimą negali pakeisti darbovietės, nesuradę savo pakaitalo. Jie taip pat yra priversti gyventi nurodytuose rajonuose, arti savo darboviečių.

Ir New Yorko mokyklų sistema įsivedė į aukštesnę mokyklą dėstomus dalykus žydų genocido Hitlerio laikais istoriją.

JAV vakarinėje Utah valstijoje dar tebėra apie 30,000 mormonų sekto pasėkėjų, praktikuojančių poligamiją.

Čekoslovakijos oro linijos tarnautojai Vlastimil Tupalík ir Ruzena Vlckova pagrobė iš Karlovy Vary skrendantį keleivinį lėktuvą su 24 keleiviais ir priverstė jį skristi į Frankfurt a. M. Keleiviai ir lėktuvas buvo grąžinti, o jiem V. Vokietijoje bus keliama byla, nors jie ir prašėsi politinio pabėgėlio teisų.

JAV pasiuntė arabų valstybėms valst. sekr. Vance ir Izraelio užs. reik. min. Dayan sudarytą darbų planą Ženevos konferencijai. Nuo jų nusistatymo priklausys ir Ženevos konferencijos sušaukimo reikalas.

Brazilijos prez. Ernesto Geisel pašalino armijos min. gen. Sylvio Cento Coelho da Frota ir į jo vietą paskyrė gen. Fernando Belfort Bethlem.

Svedija paskelbė, kad ji nurašys 200 mil. dol. paskolų, duotų atsilikusioms valstybėms. Tai sudarys Švedijos duotų paskolų 85 proc. Kanada taip pat žada nurašyti 254 mil. dol. paskolų.

Argentina paleido iš kalėjimų 135 politinius kalinius.

JAV numato parduoti Izraeliui už 51.6 mil. dol. malūnsparnių, ginklų TOW prieštankiniam raketom.

Filipinų salose Moro tautinio išlaisvinimo fronto org-jos nariai nužudė į paliaubų derybas atvykusius Filipinų kariuomenės generolą, penkis pulkininkus ir 28 karius.

Sov. S-ga revoliucijos ir 1-ojo spūtinio paleidimo sukaktuvėm paminėti buvo paleidusi ir erdves Sojuz erdvėlaivį su dviem astronautais, kurie turėjo susijungti su erdvės skriejančia tyrimo laboratorija Saliut 6, bet dėl nežinomų priežasčių susijungimas nepavyko, ir astronautai buvo atšaukti į žemę.

Izraelis vėl patvirtino 6 naujas žydų kolonijas okupuotam vakariniam Jordano krante.

Kinija ir Sov. S-ga po 8 m. trukusių derybų sudarė ribotos laivininkystės Usuri upe sutartį, bet dėl pagal tą upę einančios sienos nebuvo susitarę.

Sov. S-ga suteikė emigracijos vizą vadovaujančiam disidentui Valentin Turčin su žmona ir dviem vaikais. Jis buvo Amnesty International Sovietų S-gos skyriaus steigėjas.

Vatikano atstovas Belgrado konferencijoje Msgr. Achille Silvestrini kritikavo komunistines valstybes už religinės laisvės varžymą, ypač Rytų apeigų katalikam Sov. S-goj.

Prez. Carter nutarė tęsti prez. Fordo pradėtą strateginių metalų atsargų sudarymo planą karo ir pramonės reikalam.

JAV gynybos sekr. Harold Brown savo potvarkiu uždraudė bet kokių kariuomenės streikus, darbų sustabdymą, piketavimą ir unių organizavimą.

Aušra Jurašienė, Laisvės Radijo lietuviškojo skyriaus atstovė, kalbasi su Viktoru Naku, vienu iš žygio į Washingtoną organizatorių. Nuotr. V. Maželis

SPAUSDINTO ŽODŽIO PIKтнаUDŽIAVIMAS

Yra sakoma, ir pagrįstai, kad Lietuvą iš miego prikėlė rašytasis žodis. Bet šis žodis taip pat yra dviasmenis ginklas: neša tautai išganymą, tačiau gali nešti ir konvulsijas ar net mirtį.

Mūsų tautai visados trūko palankesnių istorinių sąlygų, tad nenusistoję ir neįgavę kultūrinio pastovumo etniškas lietuvių tipas. Esame margi kaip tas mūsų patarlės genys. Tokia ir mūsų spauda, ir tai negeria prasme.

Prof. Stasys Šalkauskis ne be pagrindo tvirtino, kad net nepriklausomos Lietuvos spauda apskritai "stovi labai žemos kultūros laipsnyje, nežiūrint, kokios rūšies yra jos darbininkai". Spaudos laisvė buvo naudojama "tokiems nedoriems tikslams, kaip šmeižimas netinkamų sau žmonių, pataikavimas žemiems žmonių instinktais, skleidimas klaidingų gandų ir t.t."

Svetur moralinių varžtų ir atsakomybės dar mažiau, tad be atodairos griunamai bendruomeniniai bei visuomeniniai pagrindai, teršiama svetima garbė, diskriminuojami skirtingai galvojančieji ir dirbantieji, sąmoningai įjudomi vieni prieš kitus, skelbiama dezorientacija bei dezorganizacija ir kt.

Kai spaudai visų pirma rūpi visuomenės demoralizacija, ne tiesa ir teisybė, kai kurie mūsų laikraščiai įgyja jau geltonosios spaudos pobūdį, tad mum ir šiandien didžiai aktualūs prof. Šalkauskio žodžiai, rašyti prieš 48 metus: "Gal jokioje mūsų tautos gyvenimo srityje taip ryškiai neišsėja aikštėn mūsų nekultūringumas, kaip toje kovoje, kuri vedama spaudoje už savo įsitikinimus ir interesus" (Ateitininkų ideologija, 183).

Štai Lietuvos savanoris, laisvės kovų dalyvis šiandien tos geltonosios spaudos šmeižiamas "prokomunistu" ir "kolaborantu", kad jis nuėjo į lietuvių sąsiuštę, atvykusius iš Lietuvos, koncertą (žr. Grigo Valančiaus straipsnį "Dievui meilus — svetui dailus" Draugo rugsėjo 27 nr.).

Europoj įvyko lietuviškų studijų savaitė, laikraštis deda Eltos pranešimą, bet jo turinį jau iškreipia savo antrašte — Vliko atstovas frontininkų "studijose" (studijų savaitė buvo ne frontininkų, iš jos šaipomasi kabučių dėjimu) (Naujienos, rugp. 30).

Žurnalas komentuoja kitą žurnalą: "Sėja" (1977/1 nr.) susirūpinusi konstatuoja, kaip Chicagos "geri katalikai grumiasi su katalikais, kunigais su kunigais, gydytojai su gydytojais", kaip

FBI paskelbė, kad 1960-70 laikotarpį Kubos agentai ir jos misijos prie JT pareigūnai teikė paramą, apmokydami strategijas, ginklų vartojimo ir slaptų santykių palaikymo, JAV-ese įvairiais sprogdinimais pasižymėjusiems Weather Underground ir kitų radikalių org-jų nariams. Technikinę pagalbą teikė ir S. Vietnamas.

Ispanijos baskų Vizcaya provincijos galva August Uncena Barreneche ir du jo palydovai buvo nužudyti Guernica mieste. Jis buvo uždraudęs demonstracijas dėl baskų autonomijos.

Sov. S-gos viceprezidento titulas buvo suteiktas užs. reik. min. pavaduotojui Vasiliui V. Kuznecov. Jo paskyrimas Brežnevo įpėdinio klausimo neišsprendžia, nes jis yra 76 m. amžiaus.

"vienį kitus smerkia ir niekina" ir kaip tas viskas vyksta "ne dėl lietuviybės išlaikymo okupuotoje Lietuvoje ir išeivijoje, ne dėl lietuvių tautos laisvės", o tik "dėl antraeilių, pripuolamų nedidelės reikšmės mažų dalykų" (Į Laisvę, 1977 rugp.).

Vienas laikraščio skaitytojas neiškętęs jo redaktoriui sako teisybę: "Dabar Naujienos laikosi dėsnių: nors ir geriausias darbas būtų dirbamas, bet jei esi ne reorganizuotos bendruomenės šalininkas arba, gink Dieve, esi dar frontininkas (aš juo nesu), jau esi smerkiamas" (Naujienos, rugsėjo 26).

Todėl partinis veikėjas tautininkas plėšosi lyg pamišęs: "Kokia arogancija ir nematytas politinis nachališkumas! Nuo kada Connecticute registruota JAV Bendruomenės dalis yra laikoma "laisvinimo veiksmu"? Gal "laisvina" tik politiškai nesusipratusių lietuvių smegenis, kad juos išplautų frontininkų politinėmis pamazgomis?" (Naujienos, vasario 9).

Toleruojamas laikraščio bendradarbis, rašantis: "Laikas pasikeitė. Veik visi praturtėjom ir tą vargą, kuris mus jungė, pamiršom. Dabar uždaruose siauruose būreliuose suruošiam puikius nugarėjimus ir linksmai leidžiam laiką. Tačiau mūsų bažnyčios ištuštėjo. Parengimuose vis daugiau tuščių vietų. O ir Vasario 16-osios minėjimas jau užtenka savų mažųjų salių... Taip pat ir politinis susiskaldymas bei rietenos atgijo, lyg, rodos, gyventume savoj laisvoj tėvynėje."

KUN. RAČIŪNO SKUNDAS

(atkelta iš 1 psl.)

kodekso 145 str. numatyta bausmė iki 1 metų kalėjimo.

Pirmiausia noriu atkreipti Jūsų dėmesį, kad naujuose Palubių parapijos bažnytinio komiteto ir Šakių rajono Vykdomojo komiteto susitarimuose nėra įsipareigota neleisti Palubių bažnyčioje laikyti pamaldas asmeniui, neturinčiam valdiško kulto tarnautojo pažymėjimo.

Reikalavimas gauti Šakių rajono leidimą laikyti pamaldas bažnyčioje ar draudimas apeigas atlikti Bažnyčios drausmei nenusikaltusiam kunigui tiesiogiai prieštarauja:

1. Tarybų Sąjungos Konstitucijos 124 straipsniui. Konstitucija sako: "Religinio kulto atlikimo ir antireliginės propagandos laisvė pripažįstama visiems piliečiams". Pabrėžiama visiems, t.y. ne tik turintiems rajono Vykdomojo komiteto leidimą ar registracijos pažymėjimą.

2. Prieštarauja Katalikų Bažnyčios kanonų kodeksui. Tarybų Sąjungoje Bažnyčia yra atskirta nuo valstybės todėl teisė spręsti kas, kur, kaip ir kada gali atlikti kulto apeigas priklauso ne tarybinės valdžios pareigūnams, o Bažnyčios vadovybei. Tą mintį patvirtina Katalikų Bažnyčios kanonų kodeksas (Can. 1260): "Bažnyčios dvasininkai, atlikdami kulto apeigas, turti priklausyti nuo bažnytinio viršininko".

3. Tiesiogiai prieštarauja Visuotinei žmogaus teisių deklaracijai. Ji sako: "Kiekvienas žmogus turi teisę į minties, sąžinės ir religijos laisvę. Ši teisė apima ir laisvę išpažinti religiją arba įsitikinimus pavieniui ir kartu su kitais, viešai arba privačiai, mokslo skelbimu, pamaldomis ir religinėmis bei ritualinėmis apeigomis (18 str.). Taigi bet koks draudimas laikyti pamaldas net bažnyčiai drausmei nenusikaltusiam kunigui yra aiškus Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos pažeidimas.

4. Tiesiogiai prieštarauja Helsinkio konferencijos susitarimams. Taikos, saugumo ir bendradarbiavimo labai 1975 liepos 30 — rugpjūčio 1 Helsinkyje vykusi saugumo ir bendradarbiavimo pasitarimo užbaigiamasis dokumentas pasirašytas L. Brežnevo Tarybų Socialistinių

Visi turėtume dirbti Lietuvos laisvės rytui, o vietoje to jau skęstame rietenose, pamiršdami pagrindinį (tikslą) — Lietuvos okupaciją ir jos laisvės siekimą". Bet čia pat, tik kitame puslapy, kuriamas jau melas ir keikiamas Bendruomenės pareigūnas, taip pat skundžiasi mūsų gyvenimo negerovėmis: esą "jo kalba buvo labai panaši (!) į sov. gen. Petronio kalbą. O kai kalbėjo apie jaunimą, tai pasidarė įspūdis, kad jis kalbėjo iš blogai paruošto vertimo" — suprask: iš rusų kalbos! (Laisvoji Lietuva, rugsėjo 8). Ir t.t.

Štai kur veda hipokritiškas ultrapatritizmas — į dezorientaciją, suirimą ir demoralizaciją. "Žodžiu, visuotinės moralinės maišties ir žmogaus dvasinės krizės apščiai apraiškų jau turime ir mūsų išeivijos visuomeniniame gyvenime. Jos šaukte šaukiasi raujamos su šaknimis. Klausimas tik, ar sugebėsime ir pajėgsime lig laiku?" (Į Laisvę, 1977 rugp.).

Klausimas rimtas ir aktualus. Yra optimistų, nepametančių galvų, nenuleidžiančių rankų. Bet netrūksta nė pesimistų: "Kai apyvartoję yra bloga ir gera valiuta, blogoji visada užgožia gerąją. Taikant tą teoriją mūsų išeivijos visuomeninio gyvenimo apyvartai, galima prileisti, kad visuomeninis chamizmas gali užgožti visuomeninę kultūrą" (ten pat). Juk "bendrų partinių interesų" vardan šiandien jau net nutarimais dėkojama... už tokį chamizmą!

Stasys Barzdukas

Politinis kalinys kun. Pranas Račiūnas, bent kelis kartus Sovietų teistas.

Respublikų Sąjungos vardu. VII skyriuje "Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių, įskaitant minties, sąžinės, religijos ir įsitikinimų laisvę, gerbimas" sakoma: "Dalyvaujančios valstybės gerbs žmogaus teises ir pagrindines laisves, įskaitant minties, sąžinės, religijos ir įsitikinimų laisvę, nepaisant skirtingos rasės, lyties, kalbos ir religijos... Šia prasme dalyvaujančios valstybės pripažins ir gerbs asmenybės laisvę išpažinti vienaasmėnišką ar bendrai su kitais religiją arba tikybą, veikiant pagal savo paties sąžinę". (Taigi pagal sąžinę, o ne pagal rajono Vykdomojo komiteto leidimą — Mano pastaba). "Dalyvaujančios valstybės pripažįsta visuotinę žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių reikšmę: jų gerbimas yra esminis veiksnys taikos, teisingumo ir gerovės, reikalingos draugiškiems santykiams ir bendradarbiavimui tarp jų, kaip ir tarp visų valstybių pletoji".

Šios deklaracijos X-me skyriuje "Sąžiningas įsipareigojimų pagal tarptautinę teisę vykdymas" rašoma:

(Bus daugiau)

DOVANA — IRENOS VELONSKIENĖS SIUNTINIŲ ĮSTAIGA. Greitas išsiuntimas, prekių pasirinkimas žemomis kainomis. Negalint atvykti, sudaromi pageidaujamų daiktų siuntiniai pagal užsakymus. **SUDAROMI GIMINIŲ IŠKVIETIMO IŠ LIETUVOS DOKUMENTAI.** Persiunčiamas iš Lietuvos atvykusių svečių asmeninis bagažas. Darbo valandos: trečiadienį ir penktadienį nuo 12 iki 6 val. Šeštadienį nuo 10 val. iki 4 val. Kitomis dienomis — susitarus. Tel. 296-5250. Namų tel. 296-5359. 80-14 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421.

VALDAS C. DUOBA, lietuvių advokatas, 357 Larkfield Rd., E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 368-3733, namų — vakarais — (516) 757-4296.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių paroduvė. Gėlės įvairiomis progoms. 846-5454-9527; vakare: 835-4149 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest Pkwy St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidojimas. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidojimų direktorius, 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidojimas. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

GARSZVOS LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGOS — ŠERMENINĖS: Haven Hill Funeral Home, Inc., 104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; ir Garszva Funeral Home, 231 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y. 11211. Modernios, erdvios ir vėsinamos kopyčios. Jau trečia Garszvos šeimos generacija yra New York State laidojimų direktoriai ir balzamuotojai. Tel. 846-1970. Pageidaujant parūpinamos šermininės bet kurio miesto dalyje.

JUOZO ANDRUŠIO Real Estate, Insurance. Apdraudimas gyvybės namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investicijos, Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; VI 7-4477.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami palaidotuviniai pletūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

TAISOM RADIOJO IR TELEVIZIJOS APARATUS spalvotus ir paprastus. Pilnas patarnavimas įdedant naujas dalis. Aptarnaujam Queens ir apylinkės lietuvių. Naujų aparatų neparduodam. Kreiptis tel. 847-0887. Adresas: Mr. Joe Kazlas, 87-15 Myrtle Avenue, Glendale, N.Y. 11227 (2 bloki nuo Woodhaven Blvd.).

SPARTA — Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, kompiuteriai, įv. biznio mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

REDDING ELECTRONICS, spalvotų televizijų bei radijo aparatų taisymo krautuvė, rasite visada gerą patarnavimą. Vincentas Kurinskas, išdirbęs 20 m. RCA Service Co., prieš 5 metus su sūnumi James įsigijo krautuvę ir kviečia visus apylinkės lietuvių į patarnavimus pasinaudoti. Adresas: Redding Electronics, 3414 Fulton St., Brooklyn, N.Y. 11208 (tarp Lincoln ir Autumn gatvių). Tel. 647-2327.

DALĖ POVILAUŠKAITĖ-SELLEI, sav., "Friendly Spirits Wines & Liquors", 146 E. Main St., New Britain, Conn. 06051. Tel. 224-4808. Didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų, mažais ir dideliais kiekiais įvairiomis progoms. Nuolaidos daromos pagal imamą kiekį. Užsakymai priimami ir telefonu, reikalui esant pristatoma į namus be atskiro atlyginimo. Patarnavimas malonus ir sąžiningas.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimai, šeštadienį 4-5 val. WEVD 1330 AM ir 7 v.v. 97.9 FM bangomis. Music of Lithuania, pirmadienį 7:30-8:30 v.v. WSOU-FM 89.5 anglų kalba. dr. J.J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountaintop, N.J. 07092. Tel. 201 232-5565.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

1977-1978 JAV GAMYBOS AUTOMOBILIUS galima įsigyti gamintojo kaina. Tai galimybė sutaupyti iki 750 dol. ir daugiau. Dėl informacijos skambinti: L. Juozapavičius, 424-2109, arba rašyti: 60-54 70th St., Maspeth, N.Y. 11378.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150
TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

1978 M. KELIONĖS Į LIETUVĄ

1 naktis Maskvoj, 1 naktis Leningrade, 5 naktys Vilniuj

Vasario 5, 12, 19, 26	\$659
Kovo 5	\$681
Kovo 12, 19	\$716
Kovo 26, bal. 2, 9, 16	\$746

Dėl smulkesnių informacijų teirautis agentūroj

VYTIS
2129 KNAPP ST.
BROOKLYN, N.Y. 11229
(212) 769-3300

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers341 Highland Blvd. Editorial Office (212) 827-1352
Brooklyn, N. Y., 11207 Business Office (212) 827-1351

Publication No. 148360

Second-class postage paid at Brooklyn, N. Y. Post Office

Subscription per year — \$12.00. Single Copy 25 cents

Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organą DARBININKA ir LIET. ŽINIAS • Pre-
numerata metams \$12.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuostata •
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį
ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Balfas kviečia visus

Kai II-ojo pasaulinio karo metu Amerikos lietuviai organizavo Bendrą Amerikos Lietuvių Fondą šelpti pabėgėliams, tikriausiai organizatoriai ir negalvojo, kad tiek ilgai gyvens jų įkurta įstaiga.

Jau tiek metų praėjo po karo, o Balfas tebėra reikalingas, nes yra pasaulio lietuvių, kurie yra patekę į vargą ir kuriuos reikia sušelpiti. Tie lietuviai yra Sibire, pačiojo pavergtojo Lietuvoje, Lenkijoje, Vakarų Vokietijoje. Yra vargstančių ir Pietų Amerikoje ir net pačiose Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Tiem vargstantiems lietuviams Balfas pasidarė visa viltis ir paguoda. Tos šešios raidės jiems šviečia iš tolo kaip kokia šešiakampė žvaigždė. Visi vargstantieji žino — Balfas. Žino ir Lietuvos okupantai ir ne kartą Balfą išplūsta, kam jis šelpia lietuvių, kam jis stiprina jų dvasią ir tuo pačiu jų atkaklumą ištverti, nepasiduoti okupantui.

Taip Balfas metai iš metų paskelbia savo vėjus. Kaip rudenį nuo laukų nuimamas derlius ir sukraunamas į sandėlius, taip ir Balfas rudenį nori papildyti visus savo sandėlius — skelbia vėjus. Vienur tie vėjai vyksta tik spalio mėnesį, kitur — visą rudenį. New Yorke Balfas vėjus pradėtas spalio 15 ir tęsis iki gruodžio 31.

Vajaus metu visi skyrėsi išsiuntinėja laiškus ir prašo aukų. Tad, mielas lietuvi, nenumesk tų laiškų. Atsiliepk į pagalbos šauksmą. Atsiliepk kiek galima dosniau. Kai bus surinktos didesnės sumos šalpai, tai ir pati šalpa bus efektingesnė.

Ypač prašomi tie, kurie pokario metais gyveno Vakarų Vokietijoje ir pasinaudojo Balfos šalpa. Dabar jie yra Amerikoje gerai įsikūrę. Tad tegu turtas nesumažina artimo meilės, tegu jis neužtemdo langų, pro kuriuos žiūrim į šalpos reikalingus. Padėkim Balfui! Siųskim aukas tuoj!

Nesirūpinkim, kaip ir kokių būdu Balfas centras pasiūnčia paramą į Sibirą, į Lietuvą, į Lenkiją. Tai jų reikalas. Jie moka veikti, prisiderinti prie sąlygų. Rūpinkimės, kad Balfas turėtų ką siųsti. Tai mūsų visų pareiga.

Direktoriai
renkasi

Šį savaitgalį New Yorke renkas Balfos direktoriai. Jie posėdžiaus Kultūros Židinyje. Tų direktorių yra 31. Jiem pirmininkauja Andrius Keturakis iš Bostono. Direktorių yra visuose Amerikos miestuose, daugiausia Chicagoje.

Visi jie negalės suvažiuoti, tai jau dabar rūpinasi New Yorke surasti savo įgaliotinius, kurie sektų ir dalyvautų direktorių suvažiavimu darbuose.

Direktorių taryba yra pats svarbiausias Balfos organas, kuris iš visų pusių apžvelgia šalpos veiklą ir dėl jos pasisako. Todėl sveikinam šį direktorių suvažiavimą, sveikinam visus Balfos darbuotojus! Linkim kuo geriausios sėkmės visuose darbuose! Dirbkite, tarkite, planuokite, kad šalpos darbas būtų dar gyvesnis, platesnis.

Norim atkreipti dėmesį, kad ši Balfos veikla būtų pagyventa tose vietose, kur dabar veikla išblėso. Atgaivinkite visus skyrius, suraskite naujų žmonių, įtraukite jaunimą, tegu pratinasi į šalpos darbą.

Atkreipkite dėmesį į naujai atvykstančius iš Lietuvos. Atvyksta, tiesa, labai mažai, bet ir jiems reikalinga pagalba, kartais net greita, o mes nemokam jos suorganizuoti, kartais net nematom tų atvykstančių, nes rūpinamės kitų kraštų lietuviams. Suraskim būdus ir jiems pašelpiti.

Visur ir visada mažinkim lietuvių skurdą, gelbėkim juos iš vargo!

Kiekvieno didesnio išeivijos įvykio išvakarėse, ar tai būtų šokių ar dainų šventė, jaunimo ar ateitininkų kongresas, bandom su įvykiu iš anksto geriau susipažinti dažniausiai žvelgdami į praeitį — į pageltusius laikraščių puslapius, žurnalus, knygas ar enciklopediją. Šį kartą domesys krypta į dainų šventes, nes ateinančioji, kaip žinia, įvyksta 1978 liepos 2, taigi labai jau greit.

Visi gerai žinom, kokią svarbią paskirtį žmogaus, o ypač lietuvių gyvenime yra turėjusi ir turi daina, o su ja dainininkai, chorai ir t.t. Deja, nors lietuviška daina ir yra lygiai sena, kaip ir pati tauta, nors ir turim lobynuose daugiau kaip 200,000 dainų tekstų su 20,000 melodijų, lietuviškų chorų, o dar labiau dainų švenčių tradicijos mūsųose yra labai labai jaunos. Žinoma, tai karų ir okupacijų pasekmės, kurios negailestingai žlugdė ne tik tautinės muzikos vystymąsi, bet ir pačią tautą. Pavyzdžiui, caro laikais bet kokia lietuviškų organizacijų, o tuo pačiu metu ir chorų veikla buvo griežtai uždrausta. Tad ligi XIX amž. pabaigos ir nebuvo nebažnytinių chorų. Kai jie pradėjo atsirasti, žymesnieji iš jų dargi buvo ne Lietuvoje, bet Petrograde, Rygoje ir Tilžėje. Šitokiose sąlygose nebuvo galimybių ne šokių šventėms. Tad ne visai nuostabu, kad pirmoji dainų šventė Lietuvoje įvyko tik 1924 rugpjūčio mėnesį. Tačiau antroji šventė įvyko jau 1928 liepos 1-2 (įsidėmėkim datą) ir joje dalyvavo net 174 chorai su 8500 choristų. Trečiosios šventės reikėjo laukti tik dvejus metus — ji įvyko 1930 birželio 20. Visos minėtos šventės dėl su-

SULAUŽYTA TRADICIJA
— DAINŲ ŠVENTĖ TORONTE

prantamų priežasčių vyko Kaune.

Išeivijoje, šiaurės Atlanto, nors nebažnytiniai chorai pradėjo atsirasti maždaug tuo pačiu metu, kaip Lietuvoje, žymiai anksčiau pradėta ruošti dainų šventes. Milda New Yorke įsikūrė 1894, Birutė Chicagoje 1907. Bet pirmoji didesnė dainų šventė įvyko jau 1916, Chicagoje. Joje dalyvavo 12 chorų su 500 choristų. Panašios šventės kartojosi New Yorko Grand Central Palace 1918 ir Madison Square Garden 1919. Po to Philadelphia — 1926, Chicago — 1930 ir 1933. Prieškarinių švenčių eilė baigiamą 1939 New Yorke JAV ir Kanados dainų šventę, kurioje dalyvavo net 60 chorų su 3000 choristų. Karo metu chorų veikla silpnėjo ir nyko. Dėl to nebuvo dainų švenčių net ligi 1956, kada su pokarine emigracija buvo šiek tiek atsinaujinę senieji ir įsikūrę nauji chorai. 1956 dainų šventė buvo suruošta Lietuvių Bendruomenės pastangomis ir pavadinta I JAV ir Kanados dainų šventę. Nuo to laiko šventės vyksta reguliariai kas penkeri metai Chicagoje. Ateinančioji, V JAV ir Kanados dainų šventė įvyks jau ne Chicagoje, o Toronte. Bet čia dar ne viskas!

-o-

Pasiruošimas įvykiui, pavadintam Pasaulio lietuvių dienos (PLD), kurio metu pirmiausia įvyks Pasaulio lietuvių sportinės žaidynės (PLSŽ) (žiūr. Darbininkas, 1977.VI.10, Nr. 23), PLB seimas (žiūr. Pasaulio

Lietuviai, 1977.VI, Nr. 33/96) ir V JAV ir Kanados dainų šventė, smarkiu tempu rieda pirmyn. PLD organizacinis komitetas veikia jau nuo šių metų pradžios Toronte. Vėliausias šio komiteto pasitarimas įvyko š.m. rugsėjo 10 Prisikėlimo parapijos patalpose, Toronte. Jame dalyvavo visų PLD rengiančių organizacijų, PLD organizacinio komiteto ir kai kurių komisijų atstovai ir pirmininkai. Štai jie: F. Andriūnas (JAV LB), P. Berneckas (ŠALFASS), E. Čiuplinskas (fin. kom.) S. Dargis (ŠALFASS), K. Dočkus (PLB), P. Dunderas (ŠALFASS), A. Gečys (JAV LB), V. Ignaitis (ŠALFASS), D. Juozapavičiūtė (PLJS), R. Kasparas (PLB), J. Simanavičius (Kanados LB, org. kom.), dr. J. Sungaila (PLB seimas), kun. J. Staškevičius (org. kom.), kun. P. Azubalis (org. kom.), J. Vaičieliūnas (fin. kom.) ir sol. V. Verikaitis (muz. kom.). Darbotvarkėje buvo padaryti pranešimai bei diskutuoti klausimai, liečiant bendrus PLD reikalus, PLB seimą, dainų šventę, sportines žaidynes, finansus, ekskursijas, paskirų renginių bei bendrąją sąmatą, PLD programą, informacijos bei leidinio komisiją, garbės komitetą ir garbės svečius, PLD šūki, atsišaukimo į visuomenę tekstą, ateities ruošos gaires bei PLD ženklus ir emblemas.

Iš pranešimų paaiškėjo, kad jau dabar yra užsakytos visos reikalingos patalpos, t.y. viešbučiai, salės ir stadjonai, kuriuose vyks PLD, o jų sąrangą ir V JAV ir Kanados dainų šven-

tė. Dabartiniu metu dainų šventės rengimo komitetas susideda iš 26 asmenų, kuriu vadovauja J. Simanavičius, Kanados LB ir PLD organizacinio komiteto pirmininkas. Vicepirmininkė yra L. Skripkutė iš Hamiltono. Ligi dabar dainų šventėje dalyvauti norą yra pareiškę 33 chorai, kuriuose bendrai yra maždaug 1000 choristų. Chorų registracija yra tęsiama, ir neabejojama, kad norinčių dainų šventėje dalyvauti chorų skaičius dar padidės. Repertuaras suaugusiųjų ir vaikų chorams yra nustatytas, o gaidos išsiuntinėtoms. Chorai, kurie dėl vienos ar kitos priežasties gaidų nėra gavę, yra raginama kreiptis į dainų šventės komitetą Toronte. Šiuo metu vyksta pasitarimai dirigentų ir vyriausiojo dirigento klausimais, o jiems paaiškėjus, bus informuoti chorai ir visuomenė.

Sportinių žaidynių ruošą taip pat vyksta sklandžiai. Jau yra pasirūpinta net ir emblema, kurią dažnai matom spaudoje. Buvo pastebėta, kad ruošiant šias žaidynes, tenka veikti pasauliniu mastu, nors ŠALFASS savo veiklos teritorija laiko tik Š. Ameriką.

PLD finansų klausimais pranešimus darė ir diskusijose dalyvavo: E. Čiuplinskas, J. Simanavičius, dr. J. Sungaila, A. Gečys, P. Berneckas, F. Andriūnas, K. Dočkus ir kiti. Pasirodo, bendroji PLD sąmata yra apie 160,000 dol. Atskirų renginių sąmatos yra tokios: dainų šventės — 76,000, sportinių žaidynių — 70,000, o PLB seimo — 15,600 dol. Sąmatos nėra įmanoma subalansuoti iš PLD pajamų, todėl bus siekiama paramos visuomenėje. PLD metu bus galima įsigyti 4 leidinius: bendrąjį PLD vadovą, dainų šventės, sportinių žaidynių ir PLB seimo. Bendrąjį leidinį redaguoti yra sutikęs Česlovas Senkevičius iš Kanados, kai kitais leidiniais, jų paruošimu, redagavimu ir t.t., rūpinsis atitinkamos organizacijos arba komitetai. PLD metu nebus užmiršti ne dvasiniai dalyvaujančių reikalai. Tam yra sudaryta pamaldų komisija, kuri rūpinsis katalikais ir nekatalikais. PLD šūkiu yra priimtas dabar PLB naudojamas šūkis: "Lietuviais esame mes gimę, lietuviams turime ir būti!"

-o-

Šio rašinio pradžioje nurodėm, kokiais įspūdingais skaičiais (nukelta į 4 psl.)

Pabaltiečių Žygy už Žmogaus Teises rugpjūčio 24 prie Lincolno paminklo Washingtone sėdi iš k. J. Simanavičius — Kanados LB pirmininkas, dr. K. Valiūnas — Vliko pirmininkas, Br. Nainys — PLB pirmininkas, A. Gečys — JAV LB krašto valdybos pirmininkas, Andrej Amalrik, Pavel Litvinov, Simas Kudirkas. Nuotr. V. Maželio

PETRONĖLĖ DRAUGELYTĖ-VOSYLIENĖ

KAUNAS — BRAZILIJA
1938 METŲ KELIONĖS ĮSPŪDŽIAI

Paskutinis sekmadienis Kaune

Skaudžiai tenka pergyventi atsiskyrimą su tėvyne ir su brangiais asmenimis. Tai gali suprasti tik tas, kam jau teko tai patirti.

Išvažiavimo diena artėjo lyg šliaužiantis slibinas, su kuriuo reikia grumtis, bet kurio negalima nugalėti. Tai visa manijė kėlė baime. Tėveliai buvo mirę prieš 24-rius metus. Nuo tada visą laiką mane globojo vyresnioji sesuo. Iš tos globos niekada nebuvau išėjusi. Dabar neteksiu tos globos ir vyksiu toliman kraštan — Brazilijon.

(Čia minima sesuo yra Magdalena Galdikienė, žinomo dailininko Adomo Galdiko žmona, dabar gyvenanti pas sesules Putname. Red.)

Visą mėnesį sesutė Magdūtė vargo besirūpindama mano dokumentais ir visokių pasirengimų. Ji buvo daug keliavusi ne tik po Europą, bet ir Afrikos bei Azijos pakraščius išvažinėjusi. Ji gerai žinojo, ką reikia pa-

siimti keliaujant. Turėdama tokią praktiką, ji lyg geriausia motina viskuo aprūpino. Paguosdama mane, ji vis kalbėjo, kad visada galėsiu sugrįžti pas ją Lietuvon, jei bus negera Sao Pauloje, kur dabar daugiau dešimties metų gyvena mūsų šeimos vyriausioji sesuo Apolonija. Ji nuolat per laiškus prašė, kad atvažiuočiau ir padėčiau jai gyventi. Laiškuose ji nusiskųsdavo, kad pasiilgus Lietuvos ir savųjų, kad jai viskas nemielia.

(Čia minima sesuo Apolonija yra Čemarkienė, gimusi 1884. VI.18. Išlaikiusi Marijampolėje reikiamus egzaminus, 1908-9 mokė Obelių mergaičių mokykloje, 1910-11 lankė Varšuvos mergaičių institutą, vėliau mokytojav Marijampolės Žiburio gimnazijos pradžios mokykloje, organizavo kursus, rengė lietuviškus vakarus. 1927 išvyko Brazilijon, mokytojavo Sao Paulo lietuviškoje mokykloje, drauge dirbo visuomeninį darbą. Red.)

Rugsėjo 18, paskutiniu sekma-

dienio rytas Kaune. Ši diena atverčia mano gyvenimo knygos naują lapą. Šeštą valandą ryto skubu nueiti į mano mėgiamą Kauno Žaliojo kalno kuklią bažnytelę. Ir taip skauda ir slegia širdį pagalvojus, kad tai paskutinį kartą ten lankais. Noriu paprašyti Aukščiausiojo palaimos, noriu pasivesti Jo globai, noriu pasisemti stiprybės, kad galėčiau pakelti skaudžią atsiskyrimo valandą.

Po mišių, po komunikos, sustiprinta Evangelijos žodžiais, kad Kristus prikelia mirusį jaunikaitį, grįžau daug ramesnė širdimi. Šv. Antanas, prie kurio altoriaus aš taip mėgau melstis, rodos, kalbėjo, kad būsiu mano kelionės ir gyvenimo globėjas.

Didysis mano lagaminas jau praėjusią dieną buvo nuvežtas į Kauno geležinkelio stotį ir atiduotas багаžan. Dabar turėjau su savim tik mažą lagaminėlį. Skubiai papusryčiavusi, sustvarkiau tą savo lagaminėlį ir skubėjau atsisveikinti su kaimynais. Jie buvo susirinkę manęs išleisti.

Juokaudama su visais atsisveikinau ir žadėjau neužilgo sugrįžti, tik, žinoma, to „neužilgo“ ilgį žinojo vienas Dievas.

Atsisveikinau ir su brangiąja sesute. Paskutinį kartą ją apkabinau ir stengiausi laikytis didvyriškai, nerodyti savo skaudaus pergyvenimo, bet nepasisekė...

Visa laimė, kad iš Kauno važiuavau ne viena. Mane lydėjo kita sesutė Ona ir jos vyras. Jie buvo neseniai grįžę iš Argentinos, iš Buenos Aires. Ten svainis septynerius metus buvo Lietuvos konsulas. Jie buvo pasiryžę mane nuvežti iki Dancigo ir ten išgauti reikiamas vizas į Sao Paulį. Drauge su manimi į Braziliją keliavo ir Danutė. Svainis ir ja žadėjo pasirūpinti. Ir ji keliavo tuo pačiu automobiliuku.

Mūsų automobiliukas pradėjo judėti buvusiu Ukmergės plentu. To plento gale dar tebestovėjo apvainikuoti didžiuliai, "krikšto" vartai su parašu — Savanorių prospektas.

Skubėjau peržvelgti laikinosios sostinės vaizdus. Norėjau kuo daugiau įsiminti ir su savim pasiimti. Jų taip troško gailėsio perpildyta siela, bet mūsų automobilis ėmė skubėti ir taip visus vaizdus supynė krūvon.

(Čia minima sesuo Ona yra Kučinskienė, gimusi 1904, dailininkė. Studijavo tapybą Kauno meno mokykloje, Prancūzijoje ir Pietų Amerikoje. 1935-36 dalyvavo parodose Buenos Aires. Nuo 1938 dalyvavo Lietuvos dailininkų sąjungos parodose. Jos darbų yra įsigiję Buenos Aires muziejus. Red.)

Paskutinis žvilgsnis į
Marijampolę

Tušti sodybų laukai atrodė gana liūdnei. Seniai nuimti pasėliai pranašavo atėjantį rudenį.

Sekmadienio rytas. Vis daugiau sutinkame žmonių, keliaujančių į bažnyčią. Būreliai jaunimo skuba takais ir kelieliais ir beržais apsodintą plentą. Sutinkam daug akininkų, važiuojančių gražiais juodberiais. Šeimininkas juos vos vos nulaiko.

Pravažiavom Garliavą, Veivėrius, Sasnavą. Artinomės prie Marijampolės, man labai mielo, lyg tėviškė, miesto, nes čia teko gyventi gan ilgai, praleisti mokyklinį amžių ir gimnaziją. Čia turėjom savo namelius, o tėvelis prieš karą mokytojav pradžios mokykloje, kol pagaliau, trejetą metų ligos pakankintas, mirė.

(Petras Draugelis, mokytojas, šių įspūdžių autorės tėvas, buvo gimęs 1849.VII.3, mokytojavo įvairiose vietose, platino lietuvių draudžiamą spaudą. Nepaisydamas draudimo, vaikus mokykloje mokė ir lietuviškai. Iš 12 vaikų užaugino 7, visus išleido į mokslus. 1908 išėjo į pensiją, gyveno Marijampolėje ir mokytojavo lietuvių Žiburio mokykloje. Mirė 1914.I.1. Red.)

Marijampolės kapuose ilsisi ir mamytė. Jūs abu ten sergsti Liurdo uolos paminklas su Mergelės Marijos statula. Brolis kun. Vladas, mūsų veikimo vyriausiasis sūnus, tuo laiku keliavo Marijampolėje. Paskui įstojo tėvų marijonų vienuolynan, išvažiavo į Ameriką, gyveno Chicagoje, paskui buvo išsiųstas į Romą, kur

buvo marijonų generalinės tarybos narys.

(Čia minimas autorės brolis kun. Vladas buvo gimęs 1880. IX.27, buvo baigęs Seinų kunigų seminariją, kunigu įšventintas 1903, vikaravo Sasnavoje, nuo 1908 Marijampolėje. Karo metu gyveno Rusijoje įvairiose vietose, ilgiausiai Odesoje. Aktyviai reikėsi lietuviškojo veikloje, dalyvavo lietuvių seime Petrapilyje, į Lietuvą grįžo 1921. Į marijonų vienuolyną įstojo 1922, į Ameriką išvyko 1925, vedė misionas, administravo Draugą, buvo klebonu Kenoshoje, Wisc., Aušros Vartų parapijoje Chicagoje, redagavo Laivą, 1933-1938 gyveno Romoje. Grįžęs gyveno Žemaičių Kalvarijos marijonų vienuolyne. Ten mirė 1940.I.24. Red.)

Minimomis nuskradau į vaikystės laikus ir gyvenimą be rūpestio tėvelių globoje. Dažnai jaunuoliai nesuprasminti veržiasi iš namų. Tik vėliau pamato, kad laimingiausios dienos buvo kaip tik tėvelių namuose.

Taip norėjosi sustoti Marijampolėje nors valandai. Norėjosi apilankyti brangias vietas, bet neleido laikas, nes tą pačią dieną reikėjo pasiekti Dancigą.

Savo "žirgą" — automobiliuką pasėrė benzinu ir vandeniui, leidomės toliau — Vilkaviškio linkui. Štai Šešupės tiltas. Su rasotomis akimis žiūrėjau į jos aukštus raudonuojančius krantus. (Bus daugiau)

Sėkminga Liet. Fronto Bičiulių savaitė (5)

SESERŲ BLANDYČIŲ KONCERTAS

Praeitame Darbininko numery buvo apžvelgta penktadienio programa, kuri buvo skirta įvairiom Lietuvos problemom aptarti. Kalbėjo kun. K. Pugevčius apie Lietuvą, Kat. Bažnyčios Kroniką ir jos reikšmę visoj lietuviškoj byloj.

Tos dienos popietėj dar buvo dr. Kęstučio Girmiaus paskaita — Moralės filosofija dabarties Lietuvoj. Šeštadienį buvo pokalbiai apie ryšius su eurokomunizmu, veiksmų persiorganizavimą, apie atliktinus darbus Lietuvoj.

Šeštadienio vakarą, rugpiučio 13, buvo baigiamasis koncertas, kurio programą atliko seserys Blandytės: Elena Blandytė iš Chicagos ir Ona Blandytė-Jameikienė iš Floridos. Pianu palydėjo jauna muzikos studentė Vida Kazlauskaitė.

Seserys Blandytės turi savo koncertų stilių. Jos drauge dainuoja, deklamuoja, skaito, pritaikydamos fonam muziką. Taip susidaro žodžio, dainos ir muzikos pynė.

Koncerto pradžioj Elena Blandytė pasakojo apie Dainavą. Ta-

da Ona Blandytė-Jameikienė atliko keturias dainas. Po jos Elena vėl grįžo į Dzūkiją ir paskaitė Vinco Krėvės "Milžinkapi".

Pirmos dalies įspūdingiausias buvo "Paskutinis birželis". Eilėraščio tekstą parašė Birutė Pūkelevičiūtė. Jis skirtas birželio trėmimam prisiminti. Muziką sukūrė komp. Bronius Budriūnas. Tai yra graži daina su besikartojančių refrenų — su dievu... Šis visas kūrinys buvo skirtas partizanui Daumantui — J. Lukšai pagerbti. Dainavo Ona Blandytė — Jameikienė, o Elena Blandytė įterpė eilėraščių — Partizano kapas.

Visas tas junginys — daina, deklamacija, muzika — buvo labai įspūdingas ir pritaikytas momentui, giliai sujaudinęs klausytojus.

Panaši dainos ir žodžių pynė buvo ir antrojo daly. Ona Jameikienė padainavo A. Vanagaičio Dzūkų kraštą, o Elena Blandytė padeklamavo Bern. Brazdžionio poemą "Mažoji Motina." Šiai deklamacijai buvo pritaikyta piano muzika.

Koncertą užbaigė trim lengvesnio pobūdžio dainom — duetais — Virzonio "Ta mūs seselė", romansu iš Čaikovskio "Pikų damos" ir bisui "Nemunėlis".

Be jų, dar programoj buvo atlikta: Kačanausko, Gruodžio, Račiūno, Šimkaus, Vanagaičio, Gailevičiaus, Dambrausko kūrinių. Iš tarptautinių kompozitorių paminėtini: Puccini, Chopin, Mascagni.

-o-

Šiuo įspūdingu vakaru ir buvo baigta darbo ir poilsio savaitė. Jau paskelbta, kad ir kitais metais rugpiučio antrąją savaitę Dainavoj bus panaši studijų ir poilsio stovykla. Jau sudarytas ir administracinis aparatas, užsakyta stovyklavietė.

Visa savaitė buvo darbinga ir pakilių nuotaikų. Dalyviai sekmdienį išsiskirstė su gražiausiais įspūdžiais. Studijinės mintis pervežė į savo lietuviškas kolonijas ir tuo pagilins bei praturtins vietos lietuvišką gyvenimą. (l.b.)

atsispirti. Kiekvieno scherzo centre, tarp dramatiškų įžanginės ir užbaigos dalių, slepiasi melodija — elegantiška, lyriškai įtikinanti. "K" visada moka įkvėpti tas temas tokia kontroliuota vidine energija, tokiu paprastu iškalbingumu, kuris hipnotizuoja mintis ir sustingdo širdį. O tą popietę "K" tuoj po to pasileido kulminuoti kiekvieną scherzo su tokia save užmirštančia verdančia aistra, pavergiančia ir uždegančia — lyg norėdama paneigti savo pačios vidinį trapumą.

Pirmasis scherzo buvo B minor, op. 20, parašytas 1831; jo vidurinės dalies melodija yra paremta lenkų kalėdine giesme "Miegok, Jėzuli". Po toėjo rečiau girdamas vėlyvas (1842) E major, op. 54, pažymėtinas savo harmonijos ir konstrukcijos subtilumu. C minor, op. 39, Chopinas parašė jau sirgdamas ir laikė jį tokiu sveiku ir galingu, kad neskambino jo pats, bet prašė savo mokinį jį atlikti. "K" interpretacijoj jo choralinė tema skambėjo nenutraukiamu nuolat įsiterpiančių krįntančių pasažų kristaliniu lietaus. B minor, op. 31, seniai pažįstamas publikai, galvo šviežią, tartum spontanišką interpretaciją, briliantiškai atkurtą ir atliktą.

Taip ir baigėsi dar viena sekmadienio popietė New Yorke. "K's" rudens tvarkarašty jau buvo daugiau įvykių, kaip, pvz., solo rečitalis Gracie Square Hospital. Taip pat Musical Heritage Society plokštelių leidykla neseniai užkordavo ją ir jos kolegą pianistą Amiram Rigai, atliekančius Jacques Miller Rappach'ą dviem fortepijonais. Plokštelė išeis sausio mėnesį.

Malonu jausti menininko ranką ištiesame solo rečitaly. Malonu liudyti to menininko augimą — metai po metų. Mes dėkojam "K" už tą jos atsidavimą muzikai — specifiskai fortepijonui. Ir norim jai pasakyti, kad mes rasim kelią bet kada, per bet kokias šlapias rudens darganas — pasišildyti naujos patirties, naujų horizontų sielai spinduliuose.

Kazys Yakutis

SULAUŽYTA TRADICIJA

(atkelta iš 3 psl.)

chorai ir choristai dalyvaudavo dainų šventėse. Tačiau niekur neteko pastebėti, kad kas nors kruopščiai apskaičiuotų ir paskelbtų dalyvaujančių klausytojų ir žiūrovų skaičius. Šie daviniai, prileidžiam, liko rengėjų archyvuose arba žuvo. Tikslėsnis davinys apie publiką lengviau atstatyti tik Chicagoj vykusių pirmųjų dainų švenčių atvejais, kada svyruota tarp 8000 ir 11,000 klausytojų. PLD rengėjai bendrąją sąmatą grindžia 8000 klausytojų skaičium, kuris mum, lietuviams JAV ir Kanadoj, turėtų būti lengvai pasiekiamas, jei įvykiu bus pakankamai susidomėta.

Optimizmui pagrindą duoda ir latvių bei estų panašūs ren-

Liet. Fronto Bičiulių studijų savaitės užbaigiamasis koncertas, kurį atliko solistės Ona Blandytė-Jameikienė ir Elena Blandytė. Jom akomponavo Vida Kazlauskaitė. Nuotr. Jono Urbano

BENDRA PABALTIEČIŲ MENO PARODA NEW YORKE

Pabaltiečių kultūrinis bendradarbiavimas dabar yra įgijęs didesnės svarbos, negu bet kada anksčiau. Mūsų pavergtose tėvynėse stiprios kultūrinės pajėgos dažnai jungiasi bendriam sumanymui, ir mūsų trys tautos nuolat dalinasi savo kūrybos derliu. Išleidžiami knygų vertimai, atvyksta gastrolėms teatrai, surengiamos bendros meno parodos. Bendra grafikos paroda dabar kaip tik vyksta Talyne. Kadangi pabaltiečių per didelį konsolidavimąsi ten politiškai nepageidaujamas, į tą parodą įjungti ir kaimyninių tautų menininkai.

Cia, emigracijoje, pabaltiečiai nuolat kooperuoja įvairiuose politiniuose užsimojimuose, bet kultūriniai tarpusavio ryšiai visai menki, sporadiški. Retai kuriam didesniam pabaltiečių centre vyksta nuolatinis bendradarbiavimas.

New Yorke mažoj iniciatorių grupėj pernai kilęs sumanymas suburti šios apylinkės pabaltiečius menininkus jau davė pradinį rezultatą — įsisteigė pabaltiečių meno draugija Baltia, kuri šį pavasarį Estų namuose buvo surengusi gerai pasisekusią meno skaidrių popietę, o dabar, spalio 29 ir 30, Kultūros Židinys Brooklyne ruošia bendrą pabaltiečių meno parodą.

Šioj parodoj bus išstatyta apie 90 dailės darbų — tapybos, grafikos ir skulptūros srityse. Dalyvaujantieji menininkai — iš Rytinio pakraščio artimesnių vietovių — buvo parinkti bendro atrankos komiteto, kurį sudarė: prof. O. Berendsen, E. Ojama, M. Kuuksvere (estų atstovai), E. Šturms, I. Rumpeters, D. Dag-nija (latvių atstovai) ir K. Žoromskis, Vl. Žilius, E. Urbaitytė (lietuvių atstovai).

Nors kiekvienos tautos kontingentas tik 30 darbų, bet bendrom jėgom sutelkta kūryba įvairuos savo stilium, technika ir formatu; ir ši paroda turėtų rasti

didelio susidomėjimo New Yorke ir netolimų vietovių meno mylėtojų tarpe.

Tai pirma tokio pobūdžio paroda New Yorke, o gi ir iš viso nėra gausu bendrų pabaltiečių meno parodų. Jai pasisekus, ateity numatoma surengti bendrą parodą kokioj žinomesnėj galerijoj ar muziejū. Bet pirmiausia norėta pasirodyti savai publikai, susipažinti, užmegzti stipresnius ryšius.

Apie penkiolika latvių ir estų dailininkų jau yra lankęsi keliose lietuvių meno parodose New Yorke (V. Kasiulio ir K. Žoromskio).

G. ČAPKAUSKIENĖ IR R. STRIMAITIS BOSTONE

Solistai Gina Čapkauskienė ir Rimas Strimaitis spalio 9 So. Bostono Piliečių klubo salėj atliko duetų koncertą. Jį suorganizavo Petras Viščinis savo radijo programai paremti.

Salė prisirinko pilna. Buvo net ir jaunesnės kartos atstovų, kurie mūsų koncertuose yra retenybė. Koncerto programa čia dar nebuvo girdėta. Bendrai, ji buvo įmantriai meniška, prieinama žinovui ir mėgėjui, atlikta vien lietuvišku žodžiu.

Gina Čapkauskienė ir Rimas Strimaitis sudaro gerą meninį ansamblį, tiek balso atžvilgiu, tiek ir optiniu įspūdžiu. Abu yra aukšti, šviesiaplaukiai, nuoširdūs ir paprasti.

R. Strimaitis Bostone pasirodė tik pirmą kartą; todėl nenustatė, kad buvo sutiktas su ypatingu dėmesiu. Jis turi gražią operinę balsinę medžiagą, kurią vis tobulina, dainuodamas gražiai frazuoja, yra tikslus ritme, turi puikią klausą (tai yra retas dalykas operos solistui), muziką nemeluotai jaučia ir ją myli.

G. Čapkauskienė turi didelę balsinę medžiagą, didelį patyrimą, yra puiki dainininkė, apie kurią esu jau rašiusi ne vieną kartą.

Jų programą sudarė ištraukos iš operų. Tik dvi dainos buvo mūsų kompozitorių: tai J. Stankūno "Meilės balsai" ir St. Gailevičiaus "Paviliojo merguzėlė".

Girdėjom duetus iš trijų operų: Verdi, Donizetti ir Gounod. Papulirus duetas "Aukštai mes pakelsime taurę linksmybės" visų mėgstamas, turi sentimentinę vertę — kasmet buvo dainuojamas Kauno valstybinėj operoj Naujųjų Metų sutikimo proga. Šio dueto Bostono gyventojai su malonumu klausėsi du kartus: pradedant ir baigiant koncertą. 18 šimtmečio kompozitoriaus Donizetti du komiški duetai praskambėjo gyvai ir linksmi; jų paskirtis to ir reikalauja.

Antra programos dalis buvo skirta duetam iš operos "Romeo

gio tapybos parodos buvo aprašytos latvių laikrašty Laiks). Pamatę mūsų gražųjį Kultūros Židinį, jie ir dabar pasiūlė rengti bendrą parodą pas mus, nors Highland Blvd. karnelis ne taip lengvai pasiekiamas iš Manhatano ir iš Bronxo, kur daugelis latvių ir estų gyvena. Teks pagelbėti jiems šią vietą pasiekti.

Parodos atidarymas bus 7 val. šeštadienį, spalio 29. Lankymo valandos: šeštadienį — nuo pirmos iki 10 val. vakaro, sekmadienį, spalio 30 — nuo 12 iki 7 val. vakaro.

Alina Staknienė

ir Julija"; juos abu dainininkai atliko šiemet Chicagoj. Duetaiėjo chronologine eile, leisdami įsijausti į operos charakterį, pradžioj džiugų ir pilną vilties, vėliau vis tamsesnės nuotaikos ir pabaigoj tragiškai žiaurių. Abu dainininkai charakteringai atliko įsimylėjusiųjų roles, tiek vaidybiniai, tiek muzikiniai atžvilgiu.

Lietuvišką žodį, kad ir versta iš svetimos kalbos, vis tiek buvo miela išgirsti, ypač kad jis buvo toks romantiškas ir savas.

Solistam akomponavo Saulius Cibas. Jis sunkias operų orkestrines partijas lengvai perkėlė į fortepijoną; skambino tiksliai ir žaviai.

Gero vėjo visiem trim: sopranui, tenorui ir pianistui!

Elena Vasyliūnienė

WORCESTER, MASS.

Sukaktuvinis koncertas-banketas

Worcesterio Liet. Bendruomenės 25 metų sukakčiai iškilmingai paminėti apylinkės valdyba lapkričio 6, sekmadienį, 3 val. p.p. Maironio Parko patalpose rengia koncertą-banketą.

Programą atliks pagarsėję solistai Nerija Linkevičiūtė, mezosopranas, Bernardas Prapuolenis, lyrinis baritonas, ir pianistas Saulius Cibas. Jie pavieniui ir duetais pateiks eilę lietuvių kompozitorių kūrinių, liaudies dainų ir operų ištraukų.

Po koncerto — šauni vakarienė, sveikinimai, dovanos ir šokiai.

Vietos bei artimųjų miestų ir apylinkių lietuviai kviečiami gausiai šiame bankete dalyvauti.

J.B.

Lietuviškos knygos ir plokštelės gaunamos Darbininko administracijoje.

Rugsėjo 24-25 Los Angeles mieste buvo paminėta Lietuvių Bendruomenės 25 metų sukaktis. Ta proga įvyko muziko kun. Br. Markaičio koncertas, kuriam buvo panaudoti poeto Bernardo Brazdžionio eilėraščiai. Nuotraukoj solistai: A. Pavasaris, R. Dabšys, St. Pautienienė, B. Dabšienė ir J. Čekanauskienė. Diriguoja kun. Br. Markaitis. Nuotr. L. Kanto

NETEKOM POETO PETRO PILKOS

ST. SANTVARAS

Per miestus žibančius ir
irstančius,
Per gyvus žmones ir gyvus
stabus,
Per klysmą, ašaras ir
mirštančius —
Ateina kas: Šėtonas ar Žmogus?
Petras Pilka

Poetas Petras Pilka. Dail. J. Penėylos šaržas.

Kaip gerai žinom, praradimo duoklę turi atiduoti kiekviena lietuvių sodyba Amerikoje. Tai natūralus žmonių gyvenimo procesas, neįveikiama ir neaplenkiama neišvengiama. Ir atiduodam tas dukles, garl dosniai ir gausiai atiduodam — juk kasmet žymesnių lietuvių būriai iškyla į mįslingąjį Anapus...

Nėra išimtis ir Bostono lietuvių sala. Kai aplankai Kalvarijų ar Geros kalvų kapines, — šimtai paminklų prabyla į tave lietuviškom pavardėm: Kirša, Andriušis, Mickūnas, Kalvaitis, Baškys, Geronaitis, Šimkus, Survila... Atseit, dar neseniai čia gyveno geros ir komplikuotės valios žmonės, o dabar tebyloja tik jų vardai ir pavardės šaltam akmeni!...

Šių metų pavasaris ir vasara Bostono lietuvių sodybos nesukrėtė ryškiom praradimo staigmenom, gal daugiau buvo vedybų ir krikštynų, o ne laidotuvių. Atrodo, likimas rengė mum "pokylį" tam laikui, kada gražioji šių metų vasara skuba į savo saulėlydį...

Praradimo duoklę pirmasis atidavė kaimyninis Worcesteris, Mass. Ten rugpjūčio 29 mirė rašytojas ir pedagogas Antanas Giedraitis-Giedrius, jaunimo žurnalų ir jauniminės literatūros kūrėjas, iki šiol dar nepakankamai mūsų įvertintas ir suprastas. Aišku, tai skaudžiai palietė ir Bostono lietuvių, nes dar ir dabar mūsų tarpe tebegyvena velionio rašytojo sesuo ir brolis Izidorius.

Rugsėjo 3 Bostone su gyvenimu atsiskyrė dipl. inž. Aleksandras Lapšys, veiklus, pareigingas, uolus mūsų pakrantės vyras, taurus lietuvis patriotas.

Kitą dieną, rugsėjo 4, tik aštuonetą dienų pagulėjęs ligoninė, mirė poetas Petras Pilka, o dar kitą dieną, rugsėjo 5, savo gyvenimo dienas baigė dar jauna moteris — med. laborantė, skautų veikėja, uoli skaudžių židinio narė Aldona Labuckaitė. Taigi ištisą savaitę ėjom iš šermenų į šermenis, o tai juk negali neatsiliepti žmogaus širdy. Tarkit, seserys ir broliai, ar tokia "duoklė" per tokį trumpą laiką nėra per didelė vienai Bostono lietuvių šeimai?...

-o-

Negalima buvo neparašyti šios liūdnos kronikos, nes visi mirusieji buvo gana dažnai sutinkami, artimi ir gerai pažįstami žmonės. Tačiau keletą akimirkų stabtelisiu tik prie velionio poeto Petro Pilkos, nes jis buvo ir kolega, ir bičiulis, ir, kiek aš pajėgiau jį pažinti, mi-moziškai jautrios sielos vyras.

Kai atkilom į Ameriką ir įsitvirtinom Bostone, su Petru Pilka netrukus užsimezgė šilti ir draugiški ryšiai. Kurį laiką vieni kitus lankėm, turėjom ką vienas kitam pasakyti. Ilgainiui tie bičiuliški santykiai vėso, bet niekad jie nebuvo užgesę — kur besusitikę, pasinerdavom į jukų pokalbį, jautrų žmogišką ryšį atgaivindavom. Tik pats poetas Petras Pilka, gal apsvylimų, gal tik jam vienam težinomų sielvartų slegiamas, vis giliau grimzdo į vienišumą, į atsiskyrėlį ir gal į filosofą buiti. Taip pro mus pralėkė keliolika metų! Ar poetas Petras Pilka per tą laiką ką nors naujo sukūrė? Į tą klausimą jis atsakydavo tik drovia šypsena...

Kai dabar žmogus krypteli į tą netolimą praeitį, gal ir nenorom išskyla nesmagūs klausimai: ar mes, jo draugai Bostone, su pratom ir prideramai įvertinom poetą Petrą Pilką? Ar patys nepadėjom jam grimzti į uždarą vienatvę? Ar nepajėgom, ar nenorėjom įtraukti jį į tą sriau-

lą, kuriame patys gyvenom ir virėm? Ar jis pats, mūsų pui-kybėm ir tuštybėm apsvylęs, stengėsi nuo mūsų nutolti?

Aišku, visi tie klausimai (o jų galėtų būti ir žymiai daugiau) nesulauks net apytikrio atsakymo, nes mūsų bičiulis, kuris dar neseniai gyveno mūsų tarpe, šiandien yra tik šaltų pelenų urna...

Poetas Petras Pilka buvo itin uždara asmenybė, visą gyvenimą buvusi ištikima savo įsitikinimam, jausmam ir principam. Tačiau vieno dalyko ir jis negalėjo nuslėpti nuo mūsų akių — tai savo meilės lietuviškajam žodžiui, lietuviškai knygai. Visa tą, kas buvo mūsų išleista pokario Vokietijoje, visa tą, kas iki šiol buvo sukurta ir atspausdinta Amerikoje ir kitose lietuvių gyvenamose šalyse, galima rasti velionio Petro su dideliu rūpestingumu rinktoji bibliotekoje. Ak, visi mes turim didesnius ar mažesnius lietuviškųjų knygų rinkinius, bet gana dažnu atveju tie rinkiniai yra nepilni ir spragoti. Petro Pilkos biblioteka tuo požiūriu šviečia išskirtiniu pavyzdžiu, mūsų nuknygėjimo dienom kelia tiesiog nuostabią savosios knygos meilę.

Kartą, kai mudu dairėmės jo knygų puošniose ir tvarkingose lentynose, aš surezgiau griozdišką "materialistinį" klausimą: "Mielas Petrai, tokie knygų rinkiniai tai juk nemenkas pinigas, ar pačiam ne per sunki tokia išlaidų našta?" Atsakymas buvo trumpas: "Aš nelaukiu, kol susidaro išlaidų krūva, lietuvišką knygą aš perku tučiuojau, kai tik ji pasirodo parduotuvėse." Argi būtų sunku tokio atsakymo potekstę iššifruoti? Kai savų knygų neperki penkerius-septynerius metus, tada, savaime suprantama, susidaro nemenki pinigai, o kai jas perki tučiuojau, kasmet, tai juk tų knygų nėra tūkstančiai, nėra ir šimtai...

Petras Pilka kaip poetas niekad neieškojo garso ir populiarumo, savo eilėraščių rinkinius leisdavo mažais tiražais, tarsi nenorėdamas, kad jo poetinis žodis pasklistų visuomenėje. Štai laikau rankose jo originalios ir savaimingos lyrikos knygą "Žvaigždžių ieškojimas", kurioj alsuoja Tėvynę praradusio žmogaus jausmai, apsvylimai, sielvartai, viltys ir niekšingo žmogaus praeikimai. Tos knygos metriką rašoma: "Tiražas 100 numeruotų egzempliorių. Išleista 1950 metais. Neparduodama (mano pabr. — St. S.)." Kodėl neparduodama? Galimas dalykas, jog poetas nenorėjo, kad žmonės išgirstų nors ir tokį apnuogintos sielos šūkį:

Lig Eitkanų lėkė vėjas.

Liki sveikas! Aš — toliau.

Ak, kad būčiau akmenį turėjęs,

O ne širdį, plyštančią pusiau!

Žvaigždžių ieškojimas, 6 pusl. Kiti Petro Pilkos poezijos rinkiniai: Penki fragmentai 1936, Dienų griuvimas 1937, Parduotas vardas 1938, Žalioji primadona 1939, Žvirbliai Inkilėnuos (jaunimui) 1952. Žinoma, visi tie leidiniai dabar yra niekur negaunamos retenybės. Kas žino, gal

atsiras organizacija ar atskiras žmogus, kuris sudarys nors rinktinį Petro Pilkos poezijos tomelį, tuo pastatydams jam ilgiau ištvėrantį pomirtinį paminklą...

-o-

Petras Pilka gimė 1908 rugpjūčio 1 Galų viensėdy, Balninkų val., Ukmergės apskr. 1930 jis baigė Ukmergės valstybinę gimnaziją, 1930-34 studijavo literatūrą Vytauto Didžiojo universiteto humanitarinių mokslų fakultete. Po to tarnavo Aukšt. karo mokykloje, o 1940-44 buvo Valstybinės leidyklos sekretorius Kaune. 1949 atvyko į JAV ir apsigyveno Bostone. Nuo 1953 ilgesnį laiką dirbo Liet. Enciklopedijos leidykloje. Mirė, kaip jau minėta, 1977 rugsėjo 4, palaidotas Everetto kapinėse.

Praėjusį pavasarį, kai Bostone lankėsi muzikė Ant. Gučiuvienė iš Australijos, gana gausūs būrys vadinamų kultūrininkų susirinkom Pilkų namuose. Gražų ir ištaigų namą So. Bostono Thomas parke Petras Pilka padarė dar gražesnį ir estetiškesnį (pats Petras iki panagių buvo estetas), iš kurio langų ir balkono matai Atlanto įlanką ir būrį salų, pasineri į vandenį ir į tolumas. Tada neištarta mintimi palinkėjau: tegu Petras tuose namuose gyvena šimtą metų! Jis pats, kaip visada, buvo aukštas, lieknas, elegantas, tik dar labiau nugrimzęs į save, sunkiai apčiuopiamo liūdesio prislėgtas, nekalbus, lyg jau ne mūsų tarpe būtų jo rūpesčiai ir džiaugsmai. Pasirodo, jis jau žinojo, kad jį piauša sunki liga (plaučių vėžys), o mes jo namuose dainavom, šūkavom ir linksminomės, nes visiškai nieko apie jo ligą nebuvom girdėję...

Velionis paliko našlę Emiliją ir dukrą Luaną su šeima. Tegu poeto Petro pelenam būna ramybė svetingoj Amerikos žemėje, o likusiom jo žmonai ir dukrai tegu pro gedulo debesies prasišverbia nors vienas kitas pragiedrulus.

FILMAS APIE SIMĄ KUDIRKĄ

CBS centrinė būstinė New Yorke spalio 4 pamatėm jau seniai lauktą filmą apie Simą Kudirką. Filmą susuko The Jozak bendrovė iš Californijos, bendradarbiaudama su CBS televizijos tinklu. Pavadintas The Defection of Simas Kudirka. Jį pamatyti buvo didelė šventė tiem, kurie į jį įdėjo tiek daug darbo, didelė šventė Simui Kudirkai ir jo šeimai, ir, be abejo, bus didelis džiaugsmas visiem lietuviams, kai tą filmą išvys televizijos ekranuose kiek vėliau šį sezoną.

Atrodo, kad šis filmas bus pats didžiausias lietuviškos propagandos balsas į laisvąjį pasaulį nuo to laiko, kai Simas Kudirka įvykdė savo lemiamą suolį į laisvę. Jis gali būti ir pats efektingiausias sovietinės sistemos apkaltinimas, kokį iki šiol esam matę per JAV televizijos tinklą (network). Iki šiol televizijos programose ir filmuose dar vis kaltinami naciai už jų prieš 35 metus įvykdytus nusikaltimus, ir vengiama platesnei amerikiečių masei parodyti tikrąjį Sovietijos veidą. Šis filmas tą spragą efektingai užpildys. Jame yra stipriai pasijuokiamas iš kagebistų, iš sovietinio teismo; parodomas sovietinis kalėjimas, koks jis yra iš tikrųjų; atskleidžiama ir teroro sistema, egzistuojanti Sovietijoje.

Žiūrint į šį filmą grynai iš lietuviško taško, žiūrovui norėtųsi matyti ir girdėti daugiau apie Lietuvą, jos okupaciją ir tos okupacijos pasekmes. Tačiau ir tai, kas pasakyta, yra daug daugiau negu mes bet kada esam matę ar girdėję per televizijos tinklą. Kudirka vienoj vietoj paaiškina, kad Rusija okupavo Lietuvą ir ją traukė. Sovietiniam teisme pareiškia, kad jis neišdavė savo tėvynės Lietuvos; vienoj vietoj jis turi porus sakinių pokalbį net lietuvių kalba

Ragana, laumės ir miškiniai "Kulgrindos" spektakly Chicagoj 1977

"KULGRINDA" PAKELIUI Į CLEVELANDĄ

Kas ta "Kulgrinda"? Žemaičiai kulgrindos žodžiu vadina per pelkę akmenimis grįstą slaptą kelią. Bendrine mūsų kalba būtų slaptakelis. Šiuo atveju taip vadinamas dviejų veiksmų su prologu ir epilogu muzikinis veikalas, kuriam libretą parašė Nijolė Jankutė, o muziką sukūrė Aloyzas Jurgutis. Jame susiduria du pasauliai. Fantastinio pasaulio laumės, miškiniai ir raganos su kaimo merginomis ir vaikais. Veiksmas vyksta slaptingoj užburtoj Kulgrindos saloj ir Paežerės kaime.

Laumė Gilanda trokšta žmogaus meilės. Joninių naktį pradžiai paparčio žiedas, kuriuo Gilanda papuošia savo rankos pirštą. Tai kelias į žmogaus širdį. Tik ragana Vartina stebisi: "Kam tau žiedo užburto, tu be burtų graži!" Nors išėjama, kad, kartą išėjusi į žmones, Gilanda negalėsianti grįžti pas laumes, jei nepaskandinsianti savo mylimojo gelmėse prie Kulgrindos, ji nusikerpa kasas ir nutraukia ryšius su fantastiniu pasauliu.

Kaimo jaunimas ruošiasi Joninių nakties linksmybėm. Pasiro-

su atėjusiais jį suimti kagebis-tais Vigilant laive.

Didžiausia šio filmo dalis, gal apie trys ketvirtėliai, yra skirta atvaizduoti įvykiam Vigilant ir Sovietų Sąjunga Litva laivuose 1970 lapkričio 23 — Kudirkos šuolio į laisvę dieną. Įvykiai perduoti dramatiškai ir labai jautriai, bet taip pat ir realiai. Aktorius Alen Arkin, taip puikiai atliko Simo Kudirkos rolę, kad CBS vadovai sakosi maną, jog už jos atlikimą jis yra iki šiol rimčiausias kandidatas gauti Emmy premiją (tai televizijos premija, tolygi Oscar premijai filmų pasauly).

Apie šį filmą bus straipsniai TV Guide, Peoples ir kituose žurnaluose, New York Times ir, be abejo, daugely mažesnių laikraščių. Spalio 5 Simas Kudirka turėjo trijų valandų pokalbį su vienu iš TV Guide žurnalo redaktorių; vertėjaujant Daivai Kezienei, turėjo progos papasakoti savo istoriją.

CBS ieško tinkamo laiko šiam filmui parodyti, kad jis nesi-kirstų su kitomis aukštos vertės programomis. Taip pat ieško šiam filmui tik vieno ar dviejų sponsorių, kad neatskiestų jo vertės daugeliu pertraukų iš įvairių sponsorių. Planuoja šį filmą panaudoti visoj Amerikoje kaip priemonę skiepyti vaikam patriotizmą, išmokyti jaunimą vertinti Amerikos laisvę. Tokias programas CBS planuoja šimti JAV miestų, bendradarbiaujant su vietovių Board of Education įstaigomis. Taip pat turi planus šį filmą paskleisti visame laisvajam pasauly.

Ir dar vienas įdomus dalykas. Kadangi New Yorko lietu-viai tiek daug prisidėjo prie Kudirkos laisvinimo, CBS vadovai sutiko šį filmą parodyti lietu-vių visuomenei New Yorke, prieš rodydami jį televizijoje.

(Panaudota informacija, per-duota Romo Kezio per Laisvės Žiburio radiją)

Atsiūsta paminėti

Jonas Grinius — VEIDAI IR PROBLEMOS LIETUVIŲ LITERATŪROJE. II. Redagavo A. Liuima, S.J. Išleido Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija. 1977. Roma. Spausdino "Pli-niana" spaustuvė Selei Umbro miestelyje (Perugia-Italia). XII ir 500 psl. Didelio formato. Kaina 20 dol. Užsakymus siųsti: L.K.M. Akademijos Reikalų Vedėjui, Piazza della Pilotta 4, 00187 Roma, Italia.

Tai lietuvių literatūros studijų ir kritikos straipsnių ant-rasis tomas. Pirmasis buvo iš-leistas 1973. Autorius — dau-geliui mūsų gerai pažįstamas literatūros profesorius, kritikas ir dramaturgas.

Šio antrojo tomo nagrinėjimai (skyriniai): Juozas Tumas Vaiž-gantas — integralinis realistas, Marija Pečkauskaitė — roman-tikė krikščionė, Balys Sruoga — dramų rašytojas, Jonas Ais-tis — nuskriausto žmogaus dai-nius, Salomėja Nėris kryžkelė-jė, Juozas Paukštelis ir Antanas Vaičiulaitis, Vincas Ramonās — impresionistinis romanistas, Keli tremties poetai arba be-žemiai.

Visi skyriniai suskirstyti smul-kiau: pradedama žvilgsniu į Tu-mo Vaižganto asmenį ir bai-giama tremties poetais humo-ristais.

Pats autorius apie savo vei-kalą atsiliepią šiaip:

"Šiuose nagrinėjimuose buvo ir yra mėginama pažvelgti į įvairių autorių (gyvų ir miru-sių) kūrybą bei ją vertinti sa-varanksiškai, nepaisant vadovėli-nių tezių bei įsigalincijū nuo-monių, ne kartą net samonini-gai einant prieš jas. Todėl kai kuriuose straipsniuose yra šiek tiek polemikos. Atrodė, kad, ne-vegdama atviro nuomonių su-sidūrimo, laisva kritika gali ar-čiau prieiti prie rašytojo, tikrų problemų su jo laimėjimais ir nepasisekimais".

Šiam autoriaus požiūriui ga-lima nuodirdžiai pritarti, net ir ne visur sutinkant su jo pa-teiktais vertinimais.

Lietuvių literatūros studijų bei kritikos išeivijoje nėra daug. Tad šio vertingo leidinio abie-jų tomų pasirodymas mus džiugina. Laukiame trečiojo.

Pranas Manelis — KRISTUS IR EUCHARISTIJA. Dievo veikla išganymo istorijoje. Išlei-do Krikščionis Gyvenime, 1977. Knygų serija Nr. 15. Kalbą tikri-no Petras Balčiūnas. Įrašus pie-šė Telesforas Valius. Spausdino N. Pr. Marijos Seserys, Putnam, Conn. Kietais viršeliais, 384 psl. Kaina 7 dol.

Knygos pradžioj autorius pasi-sako: "Dievo valia daugelį metų dirbau Notre Dame kolegijoje (Belmont, California) ir tarp kita ko mokiau teologijos apie Kristų, Bažnyčią ir sakramentus. Bemo-kydamas pastebėjau, kad šių dienų žmogus, ypač jaunimas, neturėdamas gilaus tikėjimo į Kristų ir jo veiklą Bažnyčioje, kažkaip blaškosi. (...) Kristus veikia žmogaus labai Bažny-čioje per sakramentus. Eucha-ristija Viešpats veikia ypating-ai intymiai. Todėl II Vatikano Susirinkimas laiko Eucharistiją viso krikščioniškojo gyvenimo centru, versme bei viršūne. Štai kodėl manau, kad yra būtina pa-sisakyti išsamiau apie Kristaus ir Evangelijos paslaptį." Apie tai ir pasisakoma šioj studijoje.

Knygos turinį sudaro penki skyriai: Kristus ir jo buvimas bei veikla istorijoje, Eucharistijos ir jos teologijos istorinė apžvalga, Kristaus buvimas Eucharistijoje, Transsubstanciacija arba peres-minimas, Eucharistinis bend-ravimas arba komunija, Eucha-ristija kaip auka.

Pabaigoj trumpai rašoma apie knygos mecenatą kun. Antaną Vilkaitį, mirusį 1975 birželio 23 (įdėta ir jo nuotrauka) ir apie patį autorių kun. Praną Manelį, mirusį 1977 balandžio 10 ir ne-besulaukusį šio savo veikalo iš-leidimo.

VYTENIO VASYLIŪNO KONCERTAS VOKIETIJOJ

Dr. Vytenis Vasyliūnas atliko tris vargonų koncertus Vakarų Vokietijoje. Liepos 5 jis koncertavo Šv. Morkaus bažnyčioj Imbs-hausen, liepos 9 — Šv. Mikalojaus bažnyčioj Salzgitte-Lebenstedt, liepos 16 — Ham-burge. Visuose trijuose koncer-tuose grojo atmintinai. Laik-raštis "Salzgitte Zeitung" iš-spausdino apie jį recenziją. Čia pateikiamas jos laisvas vertimas.

"Dr. Vytenis Vasyliūnas, kuris dirba kaip fizikas, davė vargonų koncertą Šv. Mikalojaus bažny-čioj Salzgitte-Lebenstedt. Gi-męs Lietuvoj, fizikas studijavo ir muziką; koncertavo Vokietijoje ir užsieny. Solisto programa buvo labai kontrastiška, net nuvedusi iki "Offertoire sur les grands jeux" Couperino. Couperino bažnytinė muzika dvelkia Bacho dvasia, nes abu kompozitoriai gyveno toj pačioj epochoj. Pir-mieji pasažai ir pirmieji muzi-kos garai rodė Vasyliūno didelį meistriškumą registrus valdant, taip pat ir individualinę dalyko interpretaciją. Pirmuoju stipriu kontrastu buvo J. Brahms "Choralvorspielen", Po Bacho C moll sonatos ėjo trumpa Je-ronimo Kačinsko Fantazija (1970). Šitoj muzikoje atpažįstam pirmuosius žingsnius modernio-sios bažnytinės šio šimtmečio muzikos. Šiame veikale, kaip ir Cesar Franck "Piece Heroique", reiškiasi Vasyliūno didelis meistriškumas. Abu paskutiniai veikalai retai yra girdimi, je pa-sižymi spalvingu skambesiu, turtinga moduliacija ir duoda daug vietos individualiai nau-doti registrus."

LIETUVIŠKOS STUDIJS ANGLIJOJ

3

(Tęsinys)

Popiet beveik visi studijų savaitės dalyviai iškylavo, Du pilni autobusai, vadovaujami inž. A. Vilčinsko ir P. Tričio, iš Kingswoodo išriedėjo į Windsorą. Vienas autobusas ten ir paliko arčiau susipažinti su karalienės rūmais ir pačiu miestu. Kito autobuso keleiviai, tik iš lauko dirstelėje į rūmus, pasuko į Oxfordą. Vėliau abu autobusai susitiko Lietuvių sodyboj.

Oxforde dėmesį patraukė garsumas universitetas, susidedas iš daugelio kolegijų. Kiekviena kolegija turi savo rūmus, kur studentai gyvena ir mokosi. Neatskiriama rūmų dalis yra koplyčios ar bažnyčios. Viena jų, nuostabią didelę ir graži, vadinama katedra. Visos kolegijos sudaro atskirą universitetinį miestelį, dvelkiantį gilia senove. Visi pastatai gotikos stiliaus, seni. Kadangi buvo atostogų metas, ne visas patalpas buvo galima apžiūrėti. Kai kuriose vyko meno parodos.

Lietuvių sodyboj tą dieną vyko skautų ir jaunimo stovyklų uždarymo iškilmės. Prieš vakarienę prie ežerėlio gražiai šoko ir dainavo Los Angeles ansamblis Spindulys. Bevakarieniaujant priartėjo ir vakaras. Visi susirinko į aikštelę miške. Programą pradėjo v.s. J. Alkis. Padėkos žodį rėmėjam ir svečiam tarė stovyklos varšininkas v.s. J. Maslauskas. Dar kalbėjo v.s. vysk. A. L. Deksnys, Lietuvos pasiuntinys Londone V. Balickas, Spindulio vadovė O. Razu-tienė. Į aikštę pakviestas jaunimas iš Kalifornijos sugiedojo "Marija, Marija". Nuleidžiant vėliavą, skambėjo Lietuvos himnas.

Laužą uždegė V. Balickas. Programai patyrusiai vadovavo O'Brien. Aidėjo skautų dainos, pokštai, kuriuos lydėjo jaunatviškas juokas. Sodyboj 10 dienų stovyklavo daugiau kaip šimtas lietuviškojo jaunimo: 30 iš Vokietijos, 3 iš JAV-bių, 1 iš Švedijos, kiti iš Didž. Britanijos. Vokietijos jaunimo grupę suorganizavo ir jai vadovavo stud. M. Šiušelis.

Ketvirtadienis pradėtas dr. J. Girmiaus iš Bostono (JAV) paskaita, gvildenančia mus kan-kinantį klausimą — Kur šian-dien stovi lietuviškoji išeivijos bendruomenė, virtusi jubiliate? Prelegentas pasinaudojo savo paties susisteminta gausia statis-

Dr. V. Vasyliūnas

tika, ją pateikė klausytojam ir padarė įžvalgias išvadas. Tai ilgo ir kruopštaus darbo vaisius.

Pirmiausia konstatavo, jog sudarom išeivinę Lietuvą. Visų lietuvių kūryba priklauso tautai. JAV-bių lietuviai XIX amž. spinduliavo kultūrinę sviesą į Lietuvą. O mes? Tragiškomis dienomis išvykom jauni ir išimokslinę. Daugiau kaip pusė rašytojų atsidūrė svetur. Jie savo kūryba pateisino egzodą. Jauni kūrėjai, likę Lietuvoj, būtų turėję nutilti arba supilkėti, o vyresnieji — persiauklėti. Apie 15 pokario metų egzodo literatūra persvėrė tėvynės likusių. Paskaitininkas vardais išvardijo, kurie rašytojai, literatūros kritikai, kalbininkai, istorikai, filosofai, sociologai ir kitų sričių mokslininkai pasireiškė tremty kaip vaisingi kūrėjai. Prie jų kūrybos tenka dar pridėti Chicagos operą, chorų, tautinių šokių grupes, mokyklas ir kitus sambūrius.

Dr. Girmius pateikė žymesnių lietuvių mokslininkų ir kultūrininkų apžvalgą pagal amžių, sugrupuodamas juos penkmečiais. Išvada — trūksta vidurinio amžiaus ir jaunų žmonių. Atvykę čia prieš 33 metus, neradom lietuviško jaunimo. Šiandien padėtis panaši. Atsiduriame tautinėj dykynėj. Jaunimas neįstengia organiškai jaugti į lietuviybę, išsiugdyti lietuvišką sąmonę. Tėvai per mažai rūpinasi savo atžalynu. Lietuviškas bendravimas nėra pakankamas jaugti į lietuvišką bendruomenę. Reikia jaugti į lietuvišką kultūrą. Daugėja lietuviškų

knygų neskaitančių nuošimtis, nesirūpinama lietuviškų šeimų kūrimu. Vestuvės virsta tautinėmis laidotuvėmis. Didelė dalis jaunimo pasitenkina vien tik šokiais ir sportu. Mūsų mokyklose daug ko mokoma, bet mažai teišmokoma. Baigusiem savaitgalių mokyklas turėtų būti ruošiami liuanistiniai kursai. Reikia pratinti jaunimą daugiau skaityti: neskaitąs žmogus yra ir nemąstąs.

Paskaitininkas atmetė pažiūrą, kad nuotaišką galima pagerinti akių užmerkimu. Jo nuomone, tikrovės pažinimas nereikia jos pripažinimo. Beįsigalinčią rezignaciją siūlė keisti rezistencija. Užklups lietuviybės sutemos, jei nepasipriešinsim nutautimui. Kai kas rezignaciją teisinga faktą, kad visos išeivių grupės anksčiau ar vėliau nutausta. Tai nerimtas argumentas. Nors visi žinom mirsią, bet vis vien rūpinamės gyvenimu. Bendruomenė miršta, kai nustoja noro gyventi. Ateitis bus tokia, kokios esam verti.

Diskusijos buvo gyvos, nes lieti gyvybinius klausimus. Be kitų klausimų, aiškintasi ir priežastys, dėl ko jaunimas šalinasi nuo lietuviško gyvenimo. Jis stovįs prieš alternatyvą: užsida-ryti lietuviškame gete ar jungtis į verdantį tarptautinį gyvenimą. Lietuvių renginiai turėtų būti įvairūs ir įdomesni. Jaunimas sugrįš, jei patirs, kad jis gali būti naudingas konkrečiam Lietuvos reikalui. Mum trūksta jaunimą patraukiančių vakarietiško poelkių.

Aiškindamas iškeltus klausimus, dr. Girmius pastebėjo, kad sovietinė ir amerikinė tautų formavimo praktika daugeliu atvejų panašios. Lietuviškasis jaunimas dažnai nugrimzta vidutiniškame amerikietišku, kurį būtų sunku pavadinti vakarietiškumu. Neginčytina, kad šalia minties turėtume savo jaunimui pasiūlyti ir širdies.

Ketvirtadienį popiet prof. dr. Vyt. Vasyliūnas iš JAV-bių, šiuo metu dirbąs mokslinį darbą Vokietijoje, skaitė nespecialistams sunkiai įkandamą paskaitą apie žemės ir kitų planetų magnetosferas. Klausytojus ypač stebino tuo, kad, būdamas jaunas mokslininkas, be jokio rašto laisvai dėstė savo mintis lietuvių kalba, labai mažai tesinaudodamas angliškais terminais.

Žemės atmosferą sudaro oro sluoksnis. Oro molekulės žemėje yra elektriškai neutralios. Aukščiau (ca. 80 km) saulė jas skaldo į teigiamas ir neigiamas ir paverčia plazma. Magnetosferoj (120-150 km) molekulių judėjimą kontroliuoja magnetinis laukas, kuris yra gana pastovus. Venera magnetinio lauko neturi. Plazmos ir kitiem reiškiniam tirti amerikiečių NASA š.m. rugpiūčio 20 išsiųsianti erdvės laivą Voyager 1 (spaudoj skaitėme, kad jis tikrai išsiųstas) į Jupiterį, Saturną ir Uraną. Laive įrašyti visų ši projektą ruošusių vardai, tarp jų ir dr. V. Vasyliūno. Antras Voyager 2 esąs numatytas pasiųsti rugsėjo pradžioj (jau pasijustas) kiek kitu keliu. Pro Jupiterį jis turėtų praskristi 1979 kovo mėn., pro Saturną — 1980 lapkričio mėn. ir 1986 sausio mėn. pasiekti Uraną.

Žodžiu ir skaidrių pagalba prelegentas paaiškino apie šiaurės pašvaistes ir kitus kosmografinius reiškinius. Per diskusijas buvo paliestos ne tik su paskaitos tema tiesiogiai susijusios, bet ir parapsichologijos, skraidančių lėkščių ir kitos problemos.

PLATINAMAS S. KUDIRKOS LIUDIJIMAS JAV EPISKOPATO KOMISIJAI

Yra išspausdinta brošiūra anglišką kalbą "In Defense of Human Rights". Jos antrinis pavadinimas: Testimony of Simas Kudirka at the Bicentennial Convocation on Global Justice, Convened by the National Conference of Catholic Bishops Committee for the Bicentennial,

Dr. Jono Basanavičiaus minėjime spalio 2 Kultūros Židiny dainavo solistė Genė Ugianskienė. Prie fortepijono pianistė Aldona Kepalaitė. Nuotr. L. Tamošaičio

DIEVO BENDRIJA VISIEM

8

ANTANAS RUBŠYS
MANHATTAN COLLEGEIŠ SPAUSDINAMOS
KNYGOS "RAKTAS Į
NAUJĄJĄ TESTAMENTĄ"

Korin-

tiečiai taip uoliai rūpinosi savo aukas kuo greičiau pristatyti Jeruzalės bendrijai, jog Paulius turėjo siųsti Titą padėti jiems "skubėti" (2 Kor 8, 16-24). Jis tikėjosi, kad jie duos, ką buvo pažadėję. Kiekviena bendrija "kas pirmąją savaitės dieną" (tai pirmoji užuomina, kad krikščionys žydų subatą buvo pakeitę sekmadieniu) tepadedą, kiek galėdama, "kad rinkliaus neprasi-dėtų tikiai (Pauliui) atvykus", aukas gabenti į Jeruzalę (1 Kor 16, 1-4).

Pauliui, atrodo, buvo daromi priekaištai, kad, atsisakydamas priimti piniginę paramą savo išlaikymui, jis tuo norėjo save iškelti arba elgėsi klasingai (2 Kor 11, 7-11). Jam paramą siuntė Makedonijos bendrijos. Tuo tarpu kiti keliaujantieji Evangelijos skelbėjai, dirbę Korinte ir priėmę atlyginimą už savo tritūsą, apkalbinėjo Paulių, lyg jis kažką negero mąstąs. Paulius, karčiai juos pasiepdamas, atsakė:

"Jie Kristaus tarnai? Iš kvailumo sakau: aš juo labiau! Aš daug daugiau įdėjau trūsos. Kur kas daugiau kalėjau. Esu gavęs nepalyginti daugiau rykščių ir daugel kartų buvęs mirties pavojuje. Nuo žydų gavau penkis kartus po keturiasdešimt be vieno kirčio. Tris kartus gavau lazdy, vienkart buvau apšvaitytas akmenimis. Tris kartus pergyvenau laivo sudužimą, išsi-są parą plūduriavau atviroje jūroje. Dažnai būdavau keliuose, upių pavojuose, pavojuose nuo plėšikų, pavojuose nuo savo tautiečių, pavojuose nuo pagonių, miesto pavojuose, dykumos pavojuose, jūros pavojuose, pavojuose nuo netikrų brolių. Man teko daug trūsti ir vargti, dažnai budėti naktimis, badauti ir trokšti, dažnai pasninkauti, dažnai kęsti šaltį ir nuogumą."

Maryknoll, New York, July 14, 1976.

Viršelio nuotrauka vaizduoja Simą Kudirką liudijantį JAV episkopato komisijai. Brošiūra turi 24 puslapius, kurių 12 skirta S. Kudirkos liudijimo tekstui, 5 — Mordovijos lagerio politinių kalinių pareiškimui sovietų valdžiai, likusieji — įvadui ir užkandai.

S. Kudirka savo tekste cituoja Jungtinių Tautų visuotinių žmogaus teisių deklaraciją ir papunkčiui įrodinėja, kaip šie principai yra laužomi Lietuvoj; pasiremia Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika.

Brošiūros mecenatas — prel. Juozas Karalius. Spausdino lietuvių pranciškonų spaustuvė Brooklyne.

Pavieniai asmenys ir organizacijos gali nemokamai ir neribotai skaityti gauti šią brošiūrą dalinimui iš Religinės Šalpos, 351 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Neminint viso kito, kasdien esu žmonių apgultas, rūpinuosi visomis bažnyčiomis" (2 Kor 11, 23-28).

Nors šį laišką vadiname 2 korintiečiams, tekstas, kurį mes turime yra sulipdytas iš keleto laiškų gabalų. Tai pastebima ypač nuotais pasikeitime tarp 1-9 perskyrimų ir 10-13. Be to, 6, 14-7, 1 aiškiai pertraukia minties raidą (tą dalį išėmus, eiga tampa aiški). Kadangi nežinome, kodėl Paulius šį laišką iš viso rašė, sunku atkurti originalą. Aišku tik tiek, kad turime ne vientisą tekstą ir kad kažko dar trūksta, žr. 1 Kor 5,9.

Išsiuntęs šį laišką, Paulius netrukus leidosi seniai apgalvoton keliuon per Makedoniją į Korintą. Laiškas romiečiams buvo parašytas iš Korinto. Iš jo galima spręsti, kad rinkliava Jeruzalės "vargšams" buvo atlikta Achajos ir Machedonijos bendrijose. Be to Paulius planavo nugabenti aukas Jeruzalėn su jam duota bendrijų palyda ir tada, palikus rytinę Viduržemio sritį, keliauti Romon ir Ispanijon (Rom 15, 14-29). Matome, kad Pauliaus nešama Evangelija, lyg nesustabdoma banga, ritosi vis pirmyn. Gaila, kad nei jo Laiškai nei Apaštalo darbai nieko apie Pauliaus veiklą vakarinėje viduržemio srityje nerašo.

Suimtas Jeruzalėje

Pats Paulius nieko nesako nei apie savo keliuon į Jeruzalę, nei apie aukų perdavimą Jeruzalės bendrijai, nei apie savo suėmimą. Apaštalo darbai 20-26 kruopščiai aprašo Pauliaus grizimą per Makedoniją ir Jonijos pakrantę ir jo jautrų atsisveikinimą su Efezo bendrijos vadovais (Apd 20, 17-38). Nuo šios vietos Apaštalo darbų autorius ima įspėti skaitytoją, kad Paulius taps kankiniu dėl Evangelijos. Smulkus aprašymas keliuonės į Jeruzalę prasideda Apd 21. Pakeliui Paulius lanko vietines krikščionių bendrijas: Tyre, Ptolemaide (nūdienas Aka Palestinos pajūryje) ir Cezarejoje, romėnų sostinėje Judėjoje. Krikščionis pranašas Agabas dar sykį primena pagonių apaštalo būsimą mirtį: "... paėmė Pauliaus juostą ir, surišęs ją rankas ir kojas, pasakė: 'Šventoji Dvasia kalba: Vyra, kuriam priklausoma ši juosta, tokiu būdu Jeruzalėje supančios žydai ir atiduos į pagonių rankas'" (Apd 21, 11).

Jeruzalės krikščionių bendrija, pagal Apaštalo darbus, Paulių gana nuosirdžiai priėmė. Bet kai romėnai jį suėmė, jie Pauliumi daugiau nesirūpino. Čia, atrodo, ir baigėsi jo ryšiai su Jeruzalės krikščionimis. Apaštalo darbuose Paulius pasako keletą vietų kalbų apie savo atsivertimą, pareiškia ištikimybę Rastams (Apd 22, 1-21; 23, 1-6; 24, 10-21) ir įrodo, jog nei religinės,

nei civilinės valdžios įstaigos neturi kuo jo apkaltinti. Apd 20, 30-32 išreiškia autoriaus įsitikinimą: "Šitas žmogus nepadarė nieko baustino mirtimi ar kalėjimu. Agripa Festui pareiškė: 'Būtų buvę galima paleisti šį žmogų, jeigu jis nebūtų šaukęsis ciesoriaus'".

Apaštalo darbai mini eilę asmenų, aktyviai besireiškiančių tuometiniame politiniame gyvenime, kurių dėka galima bent apytikriai nustatyti aprašomų įvykių datas. Feliksas tapo Palestinos gubernatoriumi maždaug 52 m. ir buvo pakeistas Porcijumi Festu tarp 55 ir 60 m. po Kr. Erodas Agripas II, Batanėjos, Gulanito ir Trachonito karalius, paveldėjęs savo tėvo sostą, jam mirus 44 m., savo valdžią išlaikė pataikaudamas romėnams iki 100 m. po Kr. Šios užuominos tiksliai nenustatė, kada Paulius buvo suimtas Jeruzalėje, bet iš jų galima daryti išvadą, kad tai buvo tarp 55 ir 60 m. Būdamas Romos piliečiu, Paulius pareikalavo, kad jo byla būtų perduota imperatoriaus žiniai (Apd 25,10). Paulius išvyko į Romą, būdamas kalnys ir ją pasiekė visai kitokiose aplinkybėse, negu kadaise buvo planavęs Laiške romiečiams (16, 22-29).

(Bus daugiau)

— Vasario 16 gimnazijos evangelikų mokinii ekskursija, vadovaujama kun. F. Skėrio, rugsėjo 25 aplankė Rothenburg ob der Tauber istorinį miestą ir kitas vietas. Pradedant 1956, tai buvo dvidešimtoji ekskursija.

— Dr. Ernestas Paršelis yra Buenos Aires Universitad del Norte, Šv. Tomo Akviniečio vardo, filosofijos fakulteto dekanas. Ernestas veikliai reiškiasi ir lietuviškoj bendruomenėj.

PREMIJA
UŽ POEZIJĄ

Lietuvių Rašytojų Draugija Lietuvos nepriklausomybės 60-čiui paminėti skelbia 1,000 dol. literatūrinę premiją už poeziją šiomis sąlygomis.

1. Premiją gali gauti tik gyvas ir laisvajame pasauly gyvenąs poetas, kuris savo iškilia poetine kūryba labiausiai gaivino, įkvėpė ir stiprino tautą vienu ar kitu metu nuo 1918 iki 1978.

2. Premijuotiną poetą atrenka Lietuvių Rašytojų Draugijos sudaryta speciali komisija.

3. Premija negali būti dalinama tarp dviejų poetų.

4. Premija turi būti paskirta iki 1978 sausio pabaigos ir negali būti nukeliama į vėlesnį laiką. Ji iškilmingai įteikiama Literatūros šventėj New Yorke Vasario 16-tos išvakarėse.

Literatūrinės premijos už poeziją mecenatas ir iniciatorius, Lietuvių Rašytojų Draugijai paaukojęs 1,000 dol., yra Klemen-sas Galiūnas iš Santa Barbara, Calif.

PASAULIO LIETUVIŲ DIENOS

1978 birželio 28 — liepos 3 Toronte, Kanadoj, ruošiamos Pasaulio Lietuvių Dienos (PLD). Jas apima trys atskiri renginiai: Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas, V-oji Kanados ir JAV lietuvių dainų šventė ir Pasaulio Lietuvių sportinės žaidynės.

1978 sukanka 60 metų nuo Lietuvos valstybės nepriklausomybės atstatymo ir 40 metų nuo tautinės olimpiados Kaune. Pasaulio Lietuvių Dienos ir padės iškilmingai atšvęsti tas brangias sukaktis.

Nuo amžių lietuvis visada išliko lietuviu ir ryškiai savo būdu ir kultūra išsiskyrė iš kaimyninių tautų. Teisė turėti savitą valstybinę ir tautinę santvarką buvo laimima ir palaikoma sunkiomis kovomis. Kova už lietuvių teises pavergtų tėvynę ir šiandien didvyriškai tebevysta. Lietuvis visais amžiais reikalavo savo teisių, bet lygiai jas pripažino ir kitiem. Pasaulio Lietuvių Dienos ir turėtų tapti galinga, gausia ir didinga demonstracija už lietuvių teises, už lietuvišką kultūrą ir tikėjimo laisvę pavergtų tėvynę. Todėl mes ir kviečiam visus lietuvius ruoštis į Pasaulio Lietuvių Dienas Toronte, Kanadoj. Mes užtikrinam Toronto lietuvių svetingumą.

Netenka nė minėti, kad PLD surištą su didelėmis išlaidomis. Todėl Pasaulio Lietuvių Dienų organizacinis komitetas ir skelbia Pasaulio Lietuvių Dienų vajų. Prašom ateiti į talką su aukomis, kai Bendruomenės apylinkių, sporto klubų, chorų vadovai į Tamstas kreipsis. Pasaulio Lietuvių Dienos turi parodyti saviem ir svetimiems, kad lietuviškasis solidarumas reiškiasi darbais ir auka.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė yra tikrasis ir nuolatinis ryšys, kuris jungia lietuvių su lietuviu. Tik tampa ir sava bendruomeninė dvasia gali laiduoti Pasaulio Lietuvių Dienų sekmingumą. Ypač tėvai ir globėjai prašomi siųsti lietuviškąjį jaunimą, nes užmegzti ryšiai, pažintys bei lietuviška aplinka veis į šviesesnę ir lietuviškesnę ateitį.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba
JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdyba
Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto valdyba
Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimo organizacinis k-tas
V-osios Kanados ir JAV lietuvių dainų šventės org. k-tas
Pasaulio Lietuvių sportinių žaidynių organizacinis k-tas
Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba

ALTOS SUVAŽIAVIMAS CHICAGOJ

Amerikos Lietuvių Tarybos 37-tas suvažiavimas įvyko spalio 8 Sheraton Tower viešbuty, Chicagoj.

Suvažiavimą sveikino Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė, perduotas sergančio vysk. V. Brizguto sveikinimas, Vliko vardu sveikino dr. B. Nemickas, PLB vardu — J. Šlajus, JAV LB vardu — M. Jakaitis, Šaulių s-gos vardu — M. Milkovalaitis. Šalia dar kitų sveikinučių žodžių buvo ir gausa sveikinimų raštu.

Apie Altos veiklą išsamų pranešimą padarė pirm. dr. K. Bobelis. Priminė, kad Alta paskutiniui laikotarpiu stengėsi Lietuvos laisvinimo reikalui panaudoti Helsinkio susitarimų mum naudingus punktus. JAV užsienio politika užims pagrindinį vaidmenį Lietuvos atstatyme ir turim panaudoti visas priemones, darant įtaką JAV valdžios žmonėms, kad ryžtingiau laikytųsi Lietuvos laisvės atžvilgiu. Be to, privalom turėti gerą ryšį su patriotiniu branduoliu Lietuvoj.

Gen. sek. kun. A. Stašys pranešė, kad valdyba turėjo 7 posėdžius ir kelis pasitarimus.

Rugsėjo AIDAI

Straipsniai: Antanas Paškus — Vakarietiškas žmogus išlaisvinimų sukuryje; M. G. Slavėnienė — Duerrenmatto grotesko teatras; Antanas Rubšys — Istorinis Jėzus ir tikėjimo Kristus; Harold Haydon — Kazys Varnelis ir jo kūryba; Juozas Vaišnora, M.I.C. — Jurgio Matulaičio kelias į Vilniaus vyskupo sostą.

Iš grožinės literatūros: T. Venclova — Vienuoliktoji giesmė; Putinas — Nuvainikuotoji Vaidilutė.

Apžvalgoje: Romas Viesulas — Vlodo Vildžiūno skulptūros paroda; V. Čičiūnas — Lenkų Kultūroje žvalgantis; Mirga Girniuvienė — Trečiasis Baltų literatūros suvažiavimas; Algis Šimkus — Dainavos ansamblio muzikinis veiklas Kūlgrinda; Mūsų buityje.

Recenzijos: Vytautas A. Jonynas — Knyga, kurios dar nesam turėję (I. Mero Striptizas). Viktoras Gidžiūnas, O.F.M. — JAV lietuvių kronika.

Šis numeris iliustruotas Kazio Varnelio kūrybos nuotraukomis. Viršelių 1 psl. — Keturi elementai (medis). Viršelių 4 psl. — Konstrukcinė vizija (Liquitex drobėje, 78x78). Taip pat nuotraukomis Friedricho Duerrenmatto, arkivysk. R. Jalbzyrkowskio, vysk. K. Michalkevičiaus ir kt.

Redaguoja — dr. J. Girmius, 27 Juliette St., Boston, MA 02122; literatūros, apžvalgų ir techninis redaktorius — T. Leonardas Andriekus, OFM, Kennebunkport, ME 04046; administruoja — T. Benvenutas Ramanauskas, OFM, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207.

DĖMESIO! MŪSŲ BIČIULIAI — RĖMĖJAI!

Šių metų spalio 30, sekmadienį, Nek. Pr. Marijos Seserų vienuolyne, Putname, Conn. įvyksta mūsų Rėmėjų

SĄSKRYDIS

PROGRAMOJ:

11:00 val. pamaldos, pietūs
1:30 val. paskaita—"Dievo Tarno Ark. Jurgio Matulaičio šventumas ir mes" — kun. St. Yla.

Rėmėjų posėdis

3:00 val. koncertas — Gina Čapkauskienė

4:15 val. mišparai ir vakarienė

Maloniai kviečiami visi dalyvauti!

Laukiam!

NEK. PR. MARIJOS SESERYS IR RĖMĖJŲ VALDYBA

Gauta 415 laiškų, išleista raštų ir biuletenių 11,000.

Izd. J. Skorubskas informavo, kad per 11 mėn. (nuo paskutinio suvažiavimo) pajamų turėta 53,113 dol. Su pereinamųjų metų likučiu iš viso pajamų buvo 94,099 dol., išlaidų — 67,655 dol., kasoj 26,444 dol. Daugiausia išlaidų sudarė patalpų įsigijimas: 14,054 dol., remontas 13,471 dol.

Apie informaciją pranešė kun. dr. J. Prunskis, apie Jungtinio Baltų komiteto veiklą Washington — dr. J. Genys.

Skyrių pranešimus suteikė žodžiu: A. Chaplikas — Bostonas, R. Šarka — Chicago, dr. P. Atkočiūnas — Cicero, S. Paulauskas — Cicero, E. Paurazienė — Detroitas, V. Jokubaitis — Clevelandas, V. Yucius — Pittsburghas, V. Kažemėkaitis — Racine, A. Vinikas — Lake apskr., dr. V. Balčiūnas — Kenosha, P. Šilas — Miami, P. Wytenus — New Yorkas. Daugelis skyrių atsiuntė pranešimus raštu.

I Amerikos Lietuvių Tarybą išrinkti iš Amerikos Liet. R. Katalikų Federacijos: S. Kuprys, E. Paurazienė, adv. P. Žumbakis, inž. V. Naudžius, prof. dr. J. Stukas, į valdybą dr. K. Bobelis ir kun. A. Stašys, į izdo globėjus prel. J. Boll; iš Amer. Liet. Tautinės Sąjungos — V. Abraitis, E. Bartkus, O. Biežienė, Pr. Kašiu-

ba, A. Laikūnas, į valdybą T. Blinstrubas ir P. Bučas, į izdo do globėjus V. Abraitis; iš Liet. R. Kat. Susiv. Amerikoje — prel. J. Boll, V. Yucius, į valdybą dr. V. Šimaitis; iš Liet. Atgimimo Sąjūdžio — K. Dirks, V. Jokubaitis, į valdybą E. Smilgys; iš Vilniaus Krašto Liet. Sąjungos — J. Lekas ir A. Stankus, į valdybą J. Pakalka; iš Amerikos Respublikonų Federacijos — K. Oksas, dr. J. Genys, į valdybą J. Talandis; iš Amerikos Demokratų Lygos — R. Mulokas, J. Nasvytis, į valdybą St. Balzekas Jr.; iš Socialdemokratų — M. Gudelis, M. Pranevičius, A. Pužauskas, Br. Spudienė, A. Sukauskas, į valdybą J. Skorubskas, dr. J. Valaitis, į izdo globėjus A. Sukauskas; iš Amer. Liet. Tautinės Sandaros — V. Adamkus, A. Andriulionis, dr. V. Dargis, A. Devenienė, T. Kuzienė, į valdybą Gr. Lazauskas, dr. K. Sidlauskas, į izdo globėjus A. Chaplikas; iš Susivienijimo Liet. Amerikoje — E. Mikuziūtė, A. Chaplikas, į valdybą P. Dargis; iš Amer. Liet. R. Katalikų Moterų S-gos — M. Srubša, J. Rotsko, į valdybą E. Vilimaitė; iš Liet. vyčių — A. Kassel, I. Sankus, į valdybą dr. L. Kriauciūnas, iš Š. Amerikos Liet. Studentų S-gos — D. Antanelytė, V. Zagarskas, į valdybą O. Barškelytė.

Priėmus rezoliucijas, suvažiavimas baigtas pirm. dr. K. Bobelio žodžiu ir kun. A. Trakio benedikcija.

Clevelando Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokiniai ir mokytojai pamaldose pirmąją mokslo metų dieną.

Nuotr. V. Bacevičiaus

Clevelande minint Tautos šventę, organizacijų vėliavas nešamos į DMNP bažnyčią. Nuotr. VI. Bacevičiaus

SHREWSBURY, MASS.

250 metų sukaktis

Šalia Worcesterio esančiame Shrewsbury yra plačiai žinomi gražieji Maironio Parko pastatai. Apylinkė gyvena nemažas skaičius lietuvių. Šį rudenį čia buvo švenčiama pirmųjų ateivių 250 metų sukaktis. Tam ilgai buvo ruošta.

Iškilmingam sukakties minėjimui buvo skirta dešimt dienų. Per tas dienas vyko pamaldos, parada, istorinių vietovių lankymas, koncertai ir t.t.

Sukakties minėti buvo pakviesti ir lietuviai. Lietuvių Organizacijų Tarybos pirm. P. Molis tam reikalui sukvietė reprezentacinį vienetą. Jis labai gražiai atstovavo lietuviams paskutinę minėjimo dieną, kada gražiai Dean parke vyko meno ir įvairių grupių tautinis festivalis. Čia lietuviams buvo skirtos kelios valandos.

Pradžioj Ed. Meilus, Jr., pasakojęs apie mūsų tautos dainų ir muzikos grožį, akordeonu pagrojo eilę muzikos dalykėlių. Po to buvo tautiniai šokiai. Gražiai pasirodė Worcesterio LB sambūris Žaibas. Žiūrovus žavė-

Clavelando Lietuvių-Amerikos klubas už nepailstamą darbą lietuviškoj spaudoj įteikia 1000 dol. premiją žurnalistui V. Rociūniui. Vidury akto skaito inž. R. Kudukis. Kairėj laureatas V. Rociūnas, dešinėj pirm. adv. A. Širvaitis. Nuotr. V. Bacevičiaus

RUDUO CLEVELANDE

Kasdien vėliau švinta, anksčiau temsta. Obelių šakos svyra nuo raudonskrusčių vaisių, pakelių turgeliuose šviečia skaisčiai žieviai moliūgai. Ruduo — derliaus metas. Bet rugsėjis taip pat primena, kad nesėjės nepaisi.

Clevelando lietuviai šį rudenį taip pat džiaugėsi praeities pastangų vaisiais ir ruošė dirvą ateities darbui. Rudens sezonas prasidėjo didingų IX-ujo ateitininkų kongresu. Įvairios paskaitos, A. Landsbergio suktos ir D. Lapinsko režisuotos dramos "Šventojo narvo" premjera, Čiurlionio ansamblio atliktos lietuviškos mišios (komp. Alf. Mikulskio), R. Čyvaitės vadovaujamo Nerijos choro pasirodymas — tai didelio darbo vaisiai, kuriais gėrėjosi clevelandiškie ir į kongresą suvažiavę svečiai. O savo organizaciniuose posėdžiuose ateitininkijos atstovai sprendė veiklos problemas, sėjo ateities darbų sėklas.

Po vasaros atostogų vėl atsivėrė Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos durys. Mokyklos slenkstį nedrąsiai pirmą kartą peržengė "darželiukai", kaip į namus paskutiniams mokslų metams sugrįžo dvylktojo skyriaus mokiniai. Spindi jaunos akutės, griekši naujų vadovėlių nugarėlės, septyniolika mokytojų sėja tėvynės meilės sėklas 127-iose širdelėse. Paskutinįją pamoką visais kraštais skamba lietuviška muzika: mokiniai dainuoja, šoka tautinius šokus, kankliuoja, groja lūmzdeliais. Muzikų Alf. ir O. Mikulskių mokomas tautinių instrumentų orkestras net į dainų šventę vykti ruošiasi.

I mokyklą vaikai susirenka iš arti ir iš toli. Kai kurie kas šeštadienį važinėja po 80 ar 100 mylių. Viena šeima savo dukterį net iš Floridos atveža keliem mėnesiams, kad ji galėtų lankyti šią mokyklą (likusią mokslo metų dalį ji mokosi neakivaizdiniu būdu, iš mokytojos gaudama pamokas ir jai siuntinėjama namie atliktus darbus). Deja, yra čia pat gyvenančių, kuriem lituanistinė mokykla "per toli".

Rugsėjo 11 abi lietuviškos parapijos minėjo Tautos ir Šiluvos šventę. Šv. Jurgio bažnyčioj pamaldas laikė ir šventei pritaikytą pamokslą pasakė kun. J. Čekavičius. R. Babicko vadovau-

jo lietuviškų tautinių drabužių margumas ir šokių judesių įvairumas. Šokiui vadovavo M. Markevičienė ir N. Pranckevičienė. Paskui rodėsi ir kitos tautybės: graikai, skandinavai ir airiai.

Plačiai žinoma Maironio Parko šeiminingė M. Kauševičienė specialiai šiai šventei prigaminio įvairių lietuviškų valgių, kuriais dalyviai be pertraukos pasigardžiodami vaišinosi. Saldumynus ir pyragus pardavinėjo tautinių šokių šokėjos.

Šios šventės metu atsilankiusiems buvo dalinami lapeliai, kuriuose trumpai buvo išdėstyta Lietuvos istorija ir šių laikų nepakenčiama jos padėtis.

Minėjime dalyvavo ir LB pirm. VI. Židžiūnas, taip pat ir valdybos nariai.

Visur vyravo draugiškumas ir gera nuotaika.

jamas choras pirmą kartą pagiedojo muz. Alf. Mikulskio "sukurtą" "Giesmę į Šiluvos Mariją" (žodžiai K. Grigaitytės). Klebonas kun. Balys Ivanauskas pašventino Karininko A. Juozapavičiaus šaulių kuopos dovanotą Lietuvos vėliavą. Parapijos salėj liaudies muzikos ir dailiojo žodžio programą atliko jaunimas. Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos bažnyčioj iškilmingas mišias aukėjo ir prasmingą pamokslą pasakė klebonas kun. Gediminas Kijauskas, SJ. Organizacijos pamaldose dalyvavo su vėliavomis.

Rugsėjo 24 apie 40 clevelandiečių išvažiavo į jaunimo su ruošą demonstraciją Washington. Dalis Grandinėlės šokėjų dalyvavo tautybių festivaly Cadiz miestely, kur jie laimėjo pirmąją premiją. Pora šimtų Clevelande likusiųjų tą vakarą stebėjo Antro Kaimo spektaklį, kurį surengė Lietuvių visuomeninis klubas. Gerai, kad šių metų programoj nebuvo vulgarumu dvelkiančių išsireiškimų, kurie apgadinavo kai kuriuos ankstesnius Antro Kaimo pasirodymus. Bet šįkart programa per ilgai užsitęsė, ir keli satyros "deimantukai" kažkaip prapuolė kitų vaizdelių vidutiniškume.

Lietuvių piliečių klubas pernai nutarė kasmet skirti 1000 dol. premiją lietuviška veikla pasižymėjusiam Ohio valstijos gyventojui ar organizacijai. Spalio 1 specialiai surengtame bankete pirmoji premija buvo įteikta žurnalistui ir visuomenininkui Vacui Rociūniui. Šia proga taip pat buvo pagerbti šie Lietuvių piliečių klubo ilgametniai darbuotojai: Z. Dučmanas, J. Apanavičius, St. Mačys, J. Malskis, P. Šukys ir a.a. P. Stempužis.

Lietuvių Bendruomenės Clevelando apylinkė kiekvieno mėnesio antrąjį penktadienį ruošia vakarones. Rugsėjo 9 Stasys Barzdukas gvildeno lituanistinio švietimo problemas. Po paskaitos buvo ilgos ir gyvos diskusijos. Spalio 14 V. Augulytė kalbėjo tema "Kodėl vaikams Lietuva tolimesnė už mėnulį." Lapkričio 11 dr. J. Kavaliūnaitė aptars E. Cinzo romaną "Brolio Mykolo gatvė". Gruodžio 9 dr. J. Jakštus nagrinės Algirdo santykius su rusais ir totoriais.

Mėnesio pirmasis penktadienis skirtas Ateities klubo (ateitininkų sendraugij) rengiamom vakaronėms. Šio rudens pirmoji vakaronė spalio 7 kun. J. Kidykas, SJ, kalbėjo apie atsinaujinimą krikščionio gyvenime. Prieš paskaitą daugelis pasinaudojo proga dalyvauti pamaldose.

Žalgirio šaulių kuopos pakviestas, Hamiltono Aukuro teatras spalio 15 suvaidino A. Norimo dviejų veiksmų komediją "Klevų alėja". Režisierė — A. Dauguvietytė-Kudabienė.

LB Clevelando apylinkės ruošiamų tradicinių Lietuvių dienų (lapkričio 12-13) pagrindinė dalis bus tikrai ne eilinė — iš Chicago atvyksta Dainavos ansamblis su "Kūlgrindos" spektakliu. Šios operetės libretą sukūrė N. Jankutė-Užubalienė, o muziką — A. Jurgutis.

O kas bus toliau, pamatysim vėliau.

J.B.

Vida Augulytė

IŠ VISUR

— Vysk. Charles Salatka popiežiaus Pauliaus VI pakeltas arkivyskupu ir perkeliamas į Oklahoma City. Naujasis arkivyskupas, gimęs 1918 Grand Rapids, Mich., yra pirmas Amerikos lietuvių vyskupas. Kunigu įšventintas 1945. Kaip vyskupas ėjo Grand Rapids vyskupo padėjėjo pareigas, o vėliau buvo Marquette diecezijos ordinaras.

— Cleveland, Ohio, Korp. Giedra spalio 22-23 rengia skulpt. P. Baltuonio meno darbų parodą.

— Dr. Juozas Girmius spalio 23 kalbės Toronte, Ont., "Prisikėlimo parapijos salėj. Pristatant jo knygą apie Dovydaity, autorius kalbės tema: "Dabartinė mūsų jaunimo situacija dovaidaitinėj perspektyvoj".

— Kanados LB tarybos metinis suvažiavimas įvyks spalio 29-30 lietuvių savininkų viešbuty "Newport". Iškilminga vakarienė Prisikėlimo salėj. Ta proga minima ir Kanados LB veiklos 25 metų sukaktis.

— Chicagos Jaunimo Centro 20 metų sukakties iškilmes tęsiant, spalio 23 didžiojo salėj Los Angeles dramos sambūris suvaidins premijuotą raštų. B. Pukelevičiūtės dramą "Palikimas".

— 23-oji Kanados Lietuvių Diena spalio 9 įvyko Londone, Ont. Išvakarėse vyko jaunimo vakaras, Kanados L. Jaunimo Sąjungos suvažiavimas, krepšinio rungtynės, simpoziumas, susipažinimo vakaras (800 dalyvių). Sekmadienio pamaldose vietinėj katedroj dalyvavo apie 1000 lietuvių. Pamokslą pasakė vysk. A. Deksnys. Su juo mišias koncelebravo 10 kunigų. Giedojo Montrealio Aušros Vartų parapijos choras ir sol. V. Verikaitis. Dalyvaujančių apie 800 klausytojų, koncerte programą atliko Montrealio A.V. parapijos choras, jaunimo sambūriai, sol. I. Černienė ir sol. V. Rakauskaitė.

— Pavergtų tautų kongresas svarstyti žmogaus teisėms ir laisvės reikalui numatomas šaukti Chicagoj spalio pabaigoj.

— Neheim-Huerten mieste, Vakarų Vokietijoj, Lietuvos vokiečiai įsirengė kambarį, kuriame sutelkė nemažą Lietuvą primenančių dalykų, audinių, medžio drožinių, lietuviškų kryžių, statulėlių. Šiuo metu Vakarų Vokietijoj yra apie 30,000 iš Lietuvos kilusių ir repatrijavusių vokiečių. Arnsberge leidžia savo laikraštį "Die Raute" (Rūtos), gražiai Alberto Unger redaguojamą.

— Kinietis Chien Ching Mo Rochesterio universitete apgynė lituanistingą disertaciją "Šnekamosios lietuvių kalbos linksnių gramatika" ir gavo filosofijos daktaro laipsnį. Jis yra gimęs Kinijoje, mokslus baigęs Formozoj. Gilindamas studijas Rochesterio universitete, pramoko lietuvių kalbos ir disertacijai pasirinko lituanistinę temą. Jo moksliniu vadovu buvo prof. dr. A. Klimas.

— Komp. kun. Bruno Markaičio, SJ, muzikos kūrinių koncertas įvyks spalio 28 Chicagoj, Jaunimo Centre, minint šios įstaigos 20 metų sukaktį. Šiuo koncertu bus užbaigtas sukakties minėjimas.

— Dr. inž. Vytautas Markavičius Seinuose leidžiamos "Aušros" 1977 m. Nr. 2 (37) praneša, kad, tyrinėdamas XIV ir XV amžiaus istorines bylas, Vroclavo valstybinio archyvo mokslinis darbuotojas magistras Romanas Stelmochas aptiko Vytauto, Jogailos ir Jogailos įpėdinių laiškus, rašytus Vroclavo miesto tarybai. Iš minėtų laiškų esą galima spręsti, kokie buvo politiniai, ūkiniai ir prekybiniai santykiai tarp Lietuvos ir Lenkijos. Rastų dokumentų tarpe minimas D.L.K. Vytauto 1414 vasario 6 laiškas, rašytas Vroclavo miesto tarybai. Kitame laiške karalius Jogaila duoda Vroclavo miesto pirkliai, prekiaujantiem Lietuvos ir Lenkijos žemėse, privilegijas.

SUNKI MAMOS RUSIJOS PRIJUOSTE

Ryšium su Belgrade vykstančia konferencija Philadelphijos milijoninį tiražą turinčiam dienrašty The Evening Bulletin, rugsėjo 28, laiškų skyrių pasirodė dviejų jaunų žmonių įdomūs pasisakymai, kuriems laikraščio redakcija davė charakteringą antraštę: Sunki mamos Rusijos prijuostė.

Rimantas A. Stirbys savo laiške mini, kad Sovietų Sąjungai nesvetimi dalykai yra socialinė ir ekonominė nelygybė, žmogaus teisių pažeidimas ir tautinių grupių persekiojimas. Šių problemų, pagal laiško rašytoją, pasitaiko ir JAV. Tačiau jų sprendimas čia yra visai skirtingas. Amerikoj spauda, televizija, radijas iškelia visas blogybes, skatina viešąjį gyvenimą vairuojančiuosius jas pašalinti, o to padaryti nesugebančius kritikuoja. Kiekvienas JAV pilietis turi teisę išreikšti savo nepasitenkinimą, nebijodamas, kad bus persekiojamas arba kankinamas.

Laiško autorius sako, jog tokia teisė neegzistuoja po sunkia mamos Rusijos prijuostė. Jis reiškia viltį, kad JAV delegatai Belgrado konferencijoj darys viską, jog pagrindinės žmogaus teisės, nusakytos Helsinkio sutarty, būtų pilnai įgyvendintos.

Baigdamas R. A. Stirbys rašo, jog prez. Carteris įžiebė degutką ir jo liepsnelė pažadino gražias viltis milijonuose žmonių. Jis viliasi, kad Belgrado konferencijoj JAV delegatai tą mažą liepsnelę panaudos įžiebimui degalo, kuris nušvies visą pasaulį.

Craig Hardy savo laiške paabrėžia, jog istorinis dokumentas, kurį 1975 Helsinky pasirašė Amerika ir kitos valstybės, kiekvienai tautai garantuoja esmines žmogaus teises: laisvą religijos išpažinimą, laisvą spaudą, keliavimą, emigraciją, susijungimą išskirtom šeimom bei pasisakymą dėl valdymosi formos. 1976 pabaigoj Lietuvoj susiformavo komisija, kuri sekė, kaip S. Sąjunga tuos įsipareigojimus įvykdys savo krašte. Buvo

konstatuota, kad nė viena minėtų laisvių sovietų pavergtos tautos negalėjo pasinaudoti. Pasak korespondento, nuo 1976 iki šiol Lietuvoj buvo areštuota 12 komisijos narių.

Toliau C. Hardy rašo, kad prez. Carteris pažadėjo JAV gyventojam ir visam pasauliui, jog vienas iš jo pagrindinių uždavinių bus rūpinimasis, kad niekur nebūtų pažeidžiamos žmogaus teisės. Visas pasaulis, o ypač

WORCESTER, MASS.

Arkivysk. Matulaičio minėjimas

Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. A. Micūnas, MIC, su parapijiečių pagalba spalio 23, sekmadienį, 2:45 val. popiet Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioj rengia arkivysk. Jurgio Matulaičio 50 metų mirties sukakties minėjimą.

Religinio koncerto programą atliks Šv. Kazimiero parapijos vyrų choras, vadovaujamas muz. Zigmo Snarskio. Akomponuos vargonininkė Olga Keršytė. Giedos solistas V. Roževičius. Dalyvaus ir kiti meniniai vienetai.

Koncerte kalbės iš Chicagos atvykęs marijonų provincijolas kun. Juozas Dambrasas, MIC.

Po koncerto salėj po bažnyčia kun. J. Steponaitis skaitys pasiskaitą apie arkivysk. J. Matulaitį.

Įėjimas į koncertą ir paskaitą nemokamas. Visi kviečiami dalyvauti šiame Dievo tarno pagerbime.

J.M.

WATERBURY

RUDENINIS

LINKSMAVAKARIS

Waterburio Lietuvių Moterų klubas, be savo įvairiai judrios veiklos, dabar kruopščiai ruošiasi savo tradiciniam 24-ajam metiniam "Rudens baliui".

Į šį balių kasmet atvyksta gana daug svečių iš arti ir toli.

Balio įvyks spalio 22, šeštadienį, 7:30 val. vak. Waterburio Šv. Juozapo lietuvių parapijos mokyklos erdvioj salėj, 29 John St.

Programą atliks A. Bulotienės vedamos jaunimo Ratelio grupės vikrūs šokėjai.

Moterų klubas remia vietos jaunimą, suteikia visuomenei progos su juo pabendrauti, o tuo pačiu jį įtraukia į lietuvišką veiklą. Tikslas kilnus ir naudingas.

Balio metu veiks gausūs įvairių skoningai paruoštų valgių bufetas. Bus įdomių meninių rankdarbių (daugiausia klubo narių) loterija.

Po programos, besivaišinant, bus šokiai, grojant geram orkestrui.

Įėjimas — 5 dol. asmeniui; jaunimui ir studentams — tik 1 dol. Pageidaujama, kad vietos prie stalų iš anksto būtų užsisakytos Spaudos knygyne, tel. (203) 756-5173.

Visi Waterburio ir jo apylinkių lietuviai su savo svečiais, draugais ir kaimynais yra kviečiami atsilankyti į šį linksmą balių ir kartu paremti lietuvių jaunimo veiklą.

K.R.

Jonas Obelinis

A. a. Rapolo Uginto laidotuvės Philadelphijoje. Nuotr. K. Čikotas

pavergtos tautos, dabar akyiai stebi, kiek Carteris duotus pažadėjimus pildys. Anot C. Hardy, JAV delegacija Belgrade turi stipriai protestuoti prieš tuos, kurie pažeidžia pagrindines žmogaus teises.

-0-

Rimantas A. Stirbys yra kilęs iš New Britain, Conn. Šiuo metu gyvena Upper Darby, Pa., šalia Philadelphijos. Dirba ir baigia ruošti magistro laipsnį iš komunikacijos.

Craig Hardy yra įdomus kitu atžvilgiu. Jo motina — lietuvė, o tėvas, kuris jau miręs, buvo maišyto kraujo. Gyvena Secane miestely, netoli nuo Philadelphijos. Tiek motina, tiek sūnus su lietuviais neturėjo nieko bendro.

Nelabai seniai Craig išgirdo kalbant apie motinos tautą ir jame kažkaip buvo pažadintas stiprus sentimentas lietuvių. Greitu laiku užmezgė ryšius su jaunaisiais lietuviais ir aktyviai įsitraukė į visuomeninę veiklą.

Šiuo metu yra JAV Lietuvių Jaunimo S-gos Philadelphijos skyriaus išdininkas. Buvo aktyvus žygio į Washingtoną organizatorius, ir pats su mama jame dalyvavo. Turi magistro laipsnį iš prancūzų kalbos. Šiuo metu, mokytojai Genei Maciūnienei padedant, stropiai studijuoja lietuvių kalbą. Jį labai domina mūsų kalbos senumas. Gimnazijoj dėsto ispanų ir prancūzų kalbas.

Bronius Vaškaitis

BALTIMORĖS ŽINIOS

40 valandų atleidų proga Šv. Alfonso bažnyčioj spalio 16-18 gausios minios maldininkų dalyvavo pamaldose, kurios iškilmingai prasidėjo spalio 16 su mišiomis. Šv. Alfonso mokyklos vaikučiai dalyvavo procesijoj ir vyrų choras Daina giedoj per mišias. Altoriai buvo skoningai gelėmis papuošti. Atlaidai iškilmingai baigėsi su mišiomis ant radienio vakarą.

Jautienos kepsnių pietus surengė Lietuvių posto 154 legionieriai spalio 16 gražioj Eastern Center salėj. Be jautienos, buvo ir kitų valgių. Buvo šokiai ir loterija.

L. T. Sąjungos Baltimorės skyrius spalio 29 rengia koncertą Lietuvių svetainės didžiojo salėj. Pradžią 7:30 v.v. Programą atliks Bostono sekstetas, vadovaujamas muz. Juliaus Gaidelio. Po koncerto šokiama gros geras orkestras. Bilietus galima gauti lietuvių svetainėj ir pas Vladą Bačanską.

Bingo žaidimus rengia spalio 21, penktadienį, 7:30 val. vak. sodalietės Šv. Alfonso salėj. Bus įvairių laimėjimų, veiks bufetas su valgiais. Pelnas skiriamas įsigyti dovanėlėm, kurias sodalietės prieš Kalėdas išdalys lietuviams seneliams, esantiems Baltimorės prieglaudose.

Lietuvių svetainės šėrininkai lapkričio 6 lietuvių svetainės kambaryse rengia jautienos kepsnių balių. Prašom bilietus iš anksto įsigyti pas šėrininkus ir prie baro svetainėj. Be jautienos, bus ir kitokių valgių. Šokiama gros orkestras, bus loterija. Pradžią 1 val., baigsis 6 v.v. Pelnas skiriamas lietuvių svetainės naudai.

LB Detroito apylinkė rugsėjo 11 surengė Tautos šventės minėjimą, kur kaimyninio Windsor tautinių šokių grupės merginos atliko meninę programos dalį. Nuotr. Jono Urbono

JAV LB VEIKLOS KRONIKA

JAV LB visuomeninių reikalų tarybą pradeda pasiekti Washingtono veikiančių svetimų valstybių ambasadų padėkos už jom pasiūtą JAV LB leidinį "Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania". Dėkojančių tarpe esama Šveicarijos ambasados (praneša, jog leidinys persiūstas užsienio reikalų ministerijai į Berną) ir Papuasų Naujosios Gvinėjos respublikos, kurios atstovas praneša "smerkiąs žmogaus teisių paneigimą, nesvarbu, kur jis vykty". Leidinys buvo pasiūstas 85 ambasadom, neišskiriant ir komunistinių kraštų.

Bridges, JAV LB leidžiamoj anglų kalba žiniarašči, vienas iš redaktorių Gintaras Karosas su Gyčiu Žiaugra pašventė visą mėnesį savo atostogų kelionei po JAV-es. Kelionės tikslas būta trejopoj: populiarinti Bridges, išreklamuoti jaunimo ruošiamą žygį už žmogaus teises Washingtono ir ieškoti rinkos nesiančiai įsikūrusios firmos Baltic Enterprises gaminiam. Maršrutas apėmė Providence, New Yorką, keletą Pensilvanijos anglų kasyklų rajono vietovių, Clevelandą, Detroitą (Dainavos stovyklavietę), Union Pier, Omahą, Denverį, Los Angeles, San Diego, Phoenix, New Orleansą, St. Petersburgą, Washingtoną ir Hartfordą. Grįždamas Philadelphijoj aplankė JAV LB krašto valdybos pirmininką Alg. Gečį ir jį painformavo apie Bridges skaitytojų žiniaraščio nusiteikimus. Jo nuomone, žiniaraščio svarbą demonstruoja šie pasisakymai: "Seniai tokio informacinio leidinio reikėjo!" ir "Būtinai ištesėkit — nesustokit jo leidę po keliolikos numerių!"

Rimas Česonis, JAV LB krašto valdybos vicepirmininkas, prez. J. Carteriui pasiuntė laišką, pasisakantį už įkūrimą specialaus prezidentinio patarėjo tautybių reikalom posto Baltuosiuose Rūmuose. Akciją minimu klausimu LB krašto valdyba koordinuoja būdama artimame kontakte su italų amerikiečių fundacijos vykdomuoju vicepirmininku Paul J. Asciolla.

Andanas M. Miner, Lietuvos vyčių centro valdybos pirmininkas, prisiūsdamas JAV LB krašto valdybai L. vyčių visuotinio seimo priimtą rezoliuciją, laiškų LB-nei padėjo už pastangas "atgaivinti laisvę Lietuvai ir apsaugoti lietuvių kultūrą".

Hot Springs (Arkansas) LB-nės apylinkės lietuviai savo dosnumu ir gyva veikla gali būti gražiu pavyzdžiu gausiesiems lietuvių telkiniam. Nors daugumas pensininkai, LB apylinkės valdybos surengto Tautos šventės minėjimo metu sudėjo gražią sumą jaunimo žygiui Washingtono. Dabartiniu metu valdybos kasininkas A. Bertulis LB mėnesio proga telkia lėšas paremti lituanistiniam švietimui ir kultūrinei veiklai. Apylinkės lietuvių informacijai yra leidžiamas

biuletenis, vaizdžiai pristatąs visą kolonijos lietuviškąją veiklą. LB apylinkės valdybai vadovauja Stepas Ingaunis.

JAV LB krašto valdybos leidinius, išleistus anglų kalba žmogaus teisių paneigimo pavergtoj Lietuvoj klausimu, užsisakė Olandijos Erasmus leidykla, Oregono valstybinis universitetas, Šv. Mykolo kolegija (Vermonte), Canadian Helsinki Monitoring Committee. Užsisiųsiųjų tarpe yra ir David Kowalewski, politinių mokslų Kanساس universitete dėstytojas, kuriam leidiniai reikalingi ruošiant minimu klausimu disertaciją.

Algimantas Gureckas, JAV LB krašto valdybos ryšininkas Washingtono, laiškų atkreipė Astro Minerals Gallery of Gems bendrovės dėmesį į skaitytojus klaidinančią reklamą New York Times laikrašty. Paaškinda, kad reklamuojamo "rusiškojo gintaro" nėra, nes prie Leningrado esamam Baltijos pajūry gintaro nerandama. Gintaras užtikamas tik Pabaltijo valstybių ir Ryt. Prūsijos pajūry, tad tuo vardu ir turėtų būti identifikuojamas. Bendrovės pareigūnam pasiūlyta susipažinti su š.m. rugsėjo mėnesio Nacional Geographic žurnalo straipsniu apie pabaltietišką gintarą.

Santa Monicos LB-nės Talkos Lietuvai komisija, būdama vienu iš sėkmingiausių organizuotų vienetų vietos amerikiečių spaudos informavime, savo veiklą ėmė plėsti Lietuvos klausimu parašytais laiškais siekdama pasiekti ir už Californijos ribų esančius amerikiečių laikraščius. Del Vikt. Petkaus ir Ant. Terlecko arešto laiškai buvo pasiūsti didžiųjų Philadelphijos, Chicagos, Washingtono, New Yorko ir Clevelando amerikiečių laikraščių redakcijom. Panaši veikla žadama tęsti ir ateity. Šios grupės darbuotojų Vinco Kazlo ir Napoleono G. Nyrges taiklūs laiškai buvo išspausdinti Los Angeles Times (rugsėjo 9) ir Santa Monicos Evening Outlook (rugsėjo 12). LB Takos Lietuvai komisijai vadovauja Juozas Kojelis.

JAV LB visuomeninių reikalų tarybą kviečia bendruomeninius vienetus stipriai angažuoti JAV kongreso narius lietuvių disidentų Vikt. Petkaus ir Ant. Terlecko gelbėjimui. Nepamirština panaudoti vieną iš sėkmingiausių priemonių — asmenišką susitikimą su kongreso nariu ir tiesioginį reikalo pristatymą. Tai atlikti nebūtinai reikia vykty į Washingtoną. Sudarius kelių asmenų grupę, su kongreso nariu galima pasimatyti gyvenamoj vietovėj, jam sugrįžus į savo rinkiminį distriktą. Rytinėj JAV daly gyvenantieji senatoriai ir atstovų rūmų nariai namo grįžta veik kas savaitgalį. Toliau gyvenantieji nuo Washingtono namo parvyksta rečiau. Pranešama, kad visi kongreso nariai savo distriktuose bus nuo spalio 10 iki 14 ir lapkri-

čio mėnesį nuo 19 iki 28. Pasiūmatymo paprašytina telefonu ar laiškų.

Dr. Algirdas Budreckis, JAV LB krašto valdybos vicepirmininkas ir anglų kalba leidžiamam žiniarašči Bridges atsakingasis redaktorius, aplinkraščiu kreipėsi į bendruomeninius vienetus ir LB tarybos narius, kviesdamas galimų skaitytojų adresais, prenumeratomis ir aukomis paremti Bridges žiniaraščio leidimo pastangas. Iki šiol išleista penki numeriai 5,000 egz. tiražu ir vienas numeris (liepos mėn.) 10,000 egz. tiražu. Dabartiniu metu žiniaraštis yra siuntinėjamas 3,900 adresatų, likutį paskleidžiant nemokamai lietuvių parapijose, gegužinėse, per LB vienetus. Prenumeratorių turima jau 800. Žiniaraštis yra atviras visų lietuviškų organizacijų pranešimam. Rašyti: Bridges, P. O. Box 9061, Boston, Mass. 02114. Redakcinį kolektvą sudaro jaunosios kartos darbuotojai dr. Alg. Budreckis, Myk. Drunga, Algirdas Dumčius, Vytautas Jurgėla, Gintaras Karosas, Eduardas Meilus Jr., Algirdas Mitkus, Viktoras Stankus ir Jonas Stundža Jr.

NAUJOS PLOKŠTELĖS

Kur dangus ugnim liepsnoja. Clevelando vyrų choro, vadovaujamo Juliaus Kazėno, įdainuota: Ramovėnų maršas, Ei, jaunyste, Karo žygio daina, Žygis į Vilnių, Ei, Lietuvos kareivėliai, Artojų maršas, Jau pravertos, Gaudžia trimitai, Nubrimk, sesut, Aras, Tėviškėlė, Subratos vakarėlį, Žvaigždutė, Ne taip staigia, Šiaurės pašvaistė, ištraukos iš operų: Demonas, Užburtoji fleita, Studentas princas, Faustas. Kaina 6 dol.

"Vilija", Moterų kvartetas su sol. L. Stuku dainuoja: Kur gimta padangė, Apynėlis, Pavasaris, Naktis svajonėms papuošta, Laisvo brolio žodis, Oi motinėle, Pušys kalne, Rid rito, Svajonės, Tylį naktis, Pirsilai, Oi, kada, Širdies gėlė, Kareivėliai. Kaina 6 dol.

Laša laiko lašai, Brocktono Šv. Kazimiero choro, vadovaujamo muz. J. Gaidelio, įdainuota: Malda už Tėvyne, Tėviškės laukai, Žolė žydėja, Ant kalno klevelis, Augo putinas, Piovė lankoj šieną, Pasėjau dobilą, Šiaurės pašvaistė, kantata "Lietuviškam žodžiui". Kaina 6 dol., persiuntimui 50 c. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Punsko apylinkėj gyvenanti lietuvė našlė su trimis mažamečiais vaikais (mergaitės 10 ir 5 metų, berniukas 7 metų) reikalinga pagalbos padėvėtis drabužiais. Visiem iš anksto dėkingos lietuviškos adresas: Angelė Soroka, zam. Krejwiany, pocz. Punska 16-515, woj. Suwalki, Poland.

Auka paremk lietuvišką spaudą, nes ji palaiko mūsų tautinę gyvybę!

KUN. ANTANUI RAČKAUSKUI 70 METŲ

Kun. Antanui Račkauskui, Apreiškimo parapijos vikarui, spalio 21 sueina 70 metų. Iš tų 27 metus jis jau praleido šioj Apreiškimo parapijoje Brooklyne. Visi pažįsta šį malonaus būdo, visada besišypsantį kunigą, kuris lankosi visuose lietuviškuose parengimuose, remia lietuvišką veiklą, rūpinasi gyvąja lietuvybe. Rodos, taip neseniai atvyko jis iš Europos, 1959 paminėjo savo kunigystės 25 metų sukaktį, o štai dabar sulaukė 70 metų.

-o-

Kun. A. Račkauskio tėviškė yra Žemaitijoje. Gimė jis 1907 spalio 21 Medininkų kaime, Platielių parapijoje. Jo tėvai buvo Stanislovas Račkauskas ir Ona Račkauskienė-Gedrimaitė. Šeima buvo gausi, buvo net 13 vaikų. Iš jų išaugo tik 8. Dabartinis kun. Antanas buvo penktasis šeimoje.

Pradžioj mokyklą baigė Notėnuose, o gimnazijos lankyti išvyko į Telšius. Telšiai tuo metu buvo judrus miestas. Čia kūrėsi naujos lietuviškos mokyklos, o 1926 metais, sudarius Lietuvos Bažnyčios provinciją, įsikūrė ir vyskupas. Atvyko vysk. Justinas Staugaitis ir ėmė valdyti Telšių vyskupiją. Jis įkūrė Telšių kunigų seminariją. Tai sukėlė entuziazmą Telšių gimnazistų tarpe. Seminarija buvo įkurta 1927. Iš Telšių gimnazijos stėjo net 15 mokinių, baigę penkias klases. Jų tarpe buvo ir Antanas Račkauskas.

Telšių seminariją jis baigė 1934. Tai buvo pirmoji Telšių kunigų seminarijos laida. Visi jie pradėjo nuo pirmo kurso ir baigė seminariją. Kunigu buvo išventintas gegužės 26. Pradžias atlaikė Platieliuose.

Vikaro pareigose

Pirmoji jo vikaro vieta buvo Tverai. Ten buvo nuo 1934 iki 1936. Iš ten nukėlė į didelę Kuršėnų parapiją. Čia kun. A. Račkauskas išvystė plačią veiklą su jaunimu, suorganizavo pava-

Kun. Antanas Račkauskas

sarininkų rajoną ir jam vadovavo.

Šventosios uoste

1939 vysk. Staugaitis jį nukėlė į Šventosios uostą organizuoti naujos parapijos. Kai vokiečiai atėmė Klaipėdą, pradėjo augti Šventosios uostas. Statėsi daug naujų pastatų, atvyko nauji žmonės, kuriuos ir būrė į naują Šventosios parapiją. Į uostą atvyko ir Lietuvos karo laivas "Prezidentas Smetona". Kun. A. Račkauskas buvo paskirtas to laivo kapelionu.

Vokietijoje

Pirmoji bolševikų okupacija jį išbloškė į Vokietiją. Berlyne jis išbuvo iki 1942, kada vėl grįžo į Lietuvą. Tuoj paskyrė vikaru į Veiviržėnus, kur klebonavo prel. J. Galdikas. Ten jis išbuvo iki antrojo pasitraukimo iš Lietuvos. Tai buvo 1944 spalio 8, kai antrą kartą atėjo bolševikai.

Per Berlyną kun. A. Račkauskas nukeliavo į Vokietiją, į Paderborną ir čia sulaukė karo pabaigos. Po karo įsijungė į pabėgėlių stovyklą, buvo Westfalijos, Rheinlando lietuvių kunigų dekanu, gyveno Det-

molde, Greven, Blomberge, Augustdorf, visą laiką kapelionavo lietuvių gimnazijoj, vienu metu dėstė net lotynų kalbą ir buvo klebonu. Per gimnaziją būrė ateitininkus ir buvo jų dvasios vadu.

Amerikoje

Į Ameriką atvyko 1950 rugpičio 29 ir nuo tų pačių metų gruodžio 10 įsikūrė Apreiškimo

Kultūros Židinio veikla

LIETUVIŲ KULTŪROS FONDAS KULTŪROS ŽIDINIUI IŠLAIKYTI

Antras visuotinis Lietuvių Kultūros Fondo narių susirinkimas įvyko spalio 8 Kultūros Židiny.

Susirinkimą atidarė LKF valdybos pirmininkas Aleksandras Vakselis. Jis pasidžiaugė, kad Fondas ištesėjo pirmuosius metus.

Po to Tėvas Paulius Baltakis, OFM, sukalbėjo trumpą invokaciją, o Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis pasveikino atvykusius ir palinkėjo Kultūros Židinį stiprinti, plėsti jo veiklos bazę ir saugoti, kad jis niekada neišslystų iš lietuvių rankų. Pranciškonų viceprovincijolas Tėvas Pranciškus Giedgaudas, OFM, taip pat linkėjo LK Fondui sėkmės ir išryškino lietuvių pranciškonų priitarimą dabartinei LKF veiklai bei ateities paskirčiai.

Pristačius mandatų komisiją ir perskačius pereinamojo susirinkimo protokolą, vyko LK Fondo tarybos ir valdybos pranešimai. Tarybos pirmininkas dr. V. Vygantais išsamiai išgildino korporacijos teisinę padėtį, ryšius su pranciškonų vadovybe ir įsipareigojimus atečiai.

Valdybos pirm. A. Vakselis išvardino dabartinę LKF valdybos sudėtį ir apibūdino atskirus veiklos komitetus bei jų nuveiktus darbus. Labiausiai apčiuo-

parapijoje. Čia įsijungė į plačią parapijos veiklą, buvo įvairių parapijos organizacijų, draugijų dvasios vadu, ilgą laiką dėstė tikybą mokykloje.

Šioj parapijoje jis paminėjo 25 kunigystės sukaktį 1959 ir 1974 paminėjo savo kunigystės 40 metų sukaktį.

-o-

Sveikiname sukaktuvininką ir linkime kuo ilgiausiai dirbantis Dievo garbei ir savo tautiečių gerovei! (p.)

piami buvo K. Židinio priežiūros (vad. V. Alksninio) ir jaunimo reikalų (vad. L. Milukienės) komitetų darbo vaisiai. Parengimų komiteto (vad. A. Balsio) artimiausias ir svarbiausias uždavinys — surengti metinį Kultūros Židinio pobūvį, kuris šiemet įvyks lapkričio 19.

Valdybos pranešimai baigėsi išdininko A. Razgaičio LK Fondo metinė apyskaita ir Tėvo Pauliaus pranešimu, kuris lieto bendrą Kultūros Židinio finansinį stovį.

Po pranešimų buvo keliami klausimai ir duodami paaiškinimai apie Lietuvių Kultūros Fondo Korporacijos tikslus, apie valdybos bei komitetų darbus ir kitus LK Fondą liečiančius reikalus.

Po to įvyko rinkimai į Fondo tarybą (3 nariai) ir į narystės komitetą (4 nariai). Iš penkių kandidatų LKF tarybą buvo išrinkti šie nariai: Aloyzas Balsys, Vytautas Alksninis ir Vladas Sidas. Narystės komitetas išrinkti: Jonas Klivečka, K. Jankūnas, I. Banaitienė ir B. Bobeliš. Narystės komitetui vadovauti pasilieka tarybos narė ir valdybos finansų sekretorė A. Radzivanienė.

Po rinkimų buvo svarstomi sumanymai bei pasiūlymai dėl Kultūros Fondo veiklos, K. Židinio priežiūros ir naujų narių verbavimo.

Susirinkimas baigėsi visiem dalyviams sugiedojus Lietuvos himną.

Gal kam kyla klausimas: kam tas Lietuvių Kultūros Fondas? LK Fondas yra rėmėjų organizacija, įkurta "palaikyti ir puoselėti lietuvių tautinį palikimą, papročius, kultūrą, kalbą ir literatūrą; remti ir skatinti, ypač jaunimo tarpe, patriotizmą, religinį auklėjimą..." (citata iš Darbininko 1976 spalio 22 po kalbio su Tėvu Paulium), "sutelkti kiek galima didesnę skaičių narių, kurie vienینگom pastangom padėtų užtikrinti ne tik Kultūros Židinio, bet ir lietuvių tautos bei kultūros egzistenciją išievojį" (iš 1976 pirmame

Darb. puslapy išspausdinto straipsnio), "rūpintis K. Židiny susikcentravusia daugialype kultūrine veikla ir išsaugoti K. Židinio paskirtą ateinančiom lietuvių kartom" (Darb. 1977 rugsėjo 16), "remti ir puoselėti lietuvių kultūrinę veiklą ir išsaugoti K. Židinio Lietuvos atečiai" (Darb. 1977 rugsėjo 23).

Kitas klausimas: ką Lietuvių Kultūros Fondas veikia? Padeda išlaikyti Kultūros Židinį ir sudaryti sąlygas lietuvių visuomenės kultūrinei veiklai. Kultūros Židinio savininkai yra lietuviai pranciškonai, šeimininkai arba prižiūrėtojai — Kultūros Fondas, o naudotojai arba įnamiai — visuomenė ir jos organizacijos. Kultūros Fondo valdyba ir jos komitetai atlieka seniau buvusio K. Židinio administracinio komiteto darbus. Jie planuoja ir vykdo finansinius vajus, rūpinasi teisine padėtimi, vykdo priežiūros, remonto ir pagerinimo darbus, ruošia K. Židiniui pelną nešančius parengimus, koordinuoja kultūrinės bei visuomeninės veiklos apraiškas, rūpinasi jaunimo veikla, stengiasi informuoti visuomenę ir visus ragina pilnais nariais stoti į talką. Trumpiau pasakius, dirba Kultūros Židinio ir lietuvių visuomenės labui.

Ar nebūtų logiška, kad visi lietuvių visuomenės nariai taptų Lietuvių Kultūros Fondo nariais? Kas daugiausia Kultūros Židiniui naudojasi, tam labiausiai turėtų rūpėti jo dabartis ir ateitis.

Tapti Kultūros Fondo nariu yra labai lengva. 100 dolerių auka, 10 dol. metinis mokestis — ir jau narys. Tad ko laukti? Skambinkim Apolonijai Radzivanienėi (441-9720), ji atsiųs jums įstojimo formą. Užpildę pridėkit šių metų 10 dol. mokestį ir grąžinkit atgal. Jeigu nesat niekada K. Židiniui aukoję, siųskit 100 dolerių; o jeigu aukojot seniau, viskas užregistruota ir pripažinta. Ar ne lengva tapti Kultūros Fondo nariu? Tik reikiamai truputį noro. Tada ir susirinkimai būtų gausūs ir visi žinotų, ką Fondas veikia ir kas ten dedasi.

Kitas visuotinis susirinkimas bus tik po metų, bet darbo iki tol begalės. Norit prisidėti? Kviečiam į talką. Tikėkimės, kad iki kitų metų spalio mėnesio LK Fondo narių skaičius išaugs iki tūkstančio, nes tik tada galėsime patikėti, kad Kultūros Židinis bus išsaugotas ateinančiom lietuvių kartom.

Alg. Š.

— III Mokslo ir kūrybos simpoziume lapkričio 24-27 Chicagoj, Jaunimo Centre, bus ryškiai atstovaujami humanitariniai mokslai, kurie turės devytnias sekcijas: teologijos, filosofijos, psichologijos, pedagogikos, istorijos, literatūros, tautotyros, teisės ir sociologijos.

TĖV. PAULIAUS BALTAKIO, OFM, KUNIGYSTĖS 25 METŲ SUKAKTIES MINĖJIMAS K. ŽIDINY

Spalio 23 K. Židiny buvo gražios iškilmės — buvo paminėta Brooklyną vienuolyno viršininko, Kultūros Židinio statytojo Tėv. Pauliaus Baltakio, OFM, kunigystės 25 metų sukaktis.

12 val. buvo jaunimo mišios. Drauge tai buvo ir sukaktuvininio padėkos mišios. Jos prasidėjo iškilmingai, su procesija iš vienuolyno. Ten susirinko Maiorionio lituanistinės mokyklos vaikučių būrelis, kuriam vadovavo sesuo Urbana, tos mokyklos mokytoja. Iš vienuolyno išėjo visi koncelebrantai su kryžiumi, su žvakėmis. Procesija atėjo į Kultūros Židinį. Scenoj buvo įrengtas altorius.

Mišias koncelebravo: Tėv. P. Baltakis, OFM, Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, kun. J. Aleksūnas, kun. J. Čekavičius, kun. L. Budreckas ir šie pranciškonai: Tėv. Viktoras Gidžiūnas, Tėv. Kornelijus Bučmys, Tėv. Petras Baniūnas, Tėv. Leonardas Andriekus, Tėv. Benvenutas Ramanauskas.

Išpūdingą pamokslą pasakė Tėv. Placidus Barius, OFM, ryškindamas, kas yra kunigas, kodėl dabar trūksta pašaukimų į kunigus ir kviesdamas jaunimą atsiliepti Dievo balsui.

Jaunimas atnešė aukas. Iš tų aukų pažymėtina — tai architekto Antano Vytyvio padarytas visas albumas apie Kultūros Židinį. Čia buvo sudėti planai, nuotraukos darbo metu ir kaip atrodo Židiny baigtas. Tai buvo dovaną šio Židinio statytojui. Giedojų jaunimas, kuriam vadovavo muzikė Dalia Sakaitė.

Pamaldose dalyvavo Lietuvos gen. konsulas A. Simutis, LB New Yorko apygardos pirmininkas A. Vakselis su ponia, daug jaunimo, daug vyresniųjų.

Po pamaldų pirmojo aukšto priebuty buvo jaunimo vaišės, kavutė, užkandžiai. Čia buvo tikra maišantis. Visi judėjo, vaikš-

čiojo tai šen, tai ten. Tuo pačiu metu žemutinėj salėj vyko ir dail. A. Dargio paroda. Daug kas apžiūrėjo ir ją.

Didžiojo salėj tuoj ėjo pasiruošimo darbai. Salė buvo pertvarkoma vakarienei, buvo dedami stalai, dekoruojamos sienos ir scena. Dekoravo dail. Česlovas Janušas.

Akademinei daliai

Sukakties akademinei daliai įvyko 6 v.v. Prieš tai visi gar-

bės svečiai buvo pakviesti į posėdžių menę kokteiliam. Publika tuo metu rinkosi, sėdo prie stalų.

6:15 val. per garsiakalbius buvo pranešta, kad į salę ateina garbės svečiai ir patys sukaktuvinininkas Tėv. Paulius Baltakis, OFM. Pasigirdo iškilmingas maršas. Publika sustojo, pradėjo ploti. Į salę įėjo visa eilė garbės svečių ir Tėv. Paulius Baltakis. (p.j.)

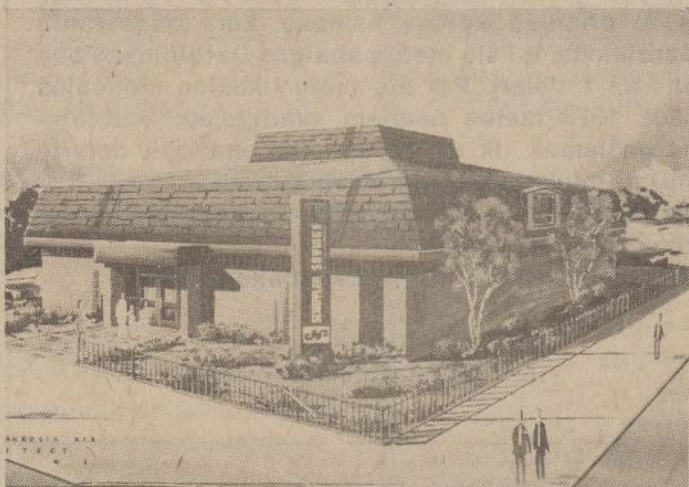
(Bus daugiau)

LIETUVIŲ TAUPOMOJI IR SKOLINAMOJI ĮSTAIGA

SCHUYLER SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
24 Davis Ave., Kearny, New Jersey 07032
Telef. 991-0001, 991-7260
52 veikimo metai (1924-1977)

Turtas (Assets) \$13,000,000.00

Taupymo indėliai apdrausti iki \$40,000.00
Federal Savings and Loan Insurance Corp., Washington, D.C.

Naujas Lietuvių finansinės įstaigos Schuyler Savings and Loan Association, Kearny, N.J., pastatas

DARBO VALANDOS: pirmadieniai-ketvirtadieniai nuo 9 v.r. iki 3 v. popiet, penktadienį nuo 9 v.r. iki 6 v.v., šeštadienį nuo 9 v.r. iki 1 v. popiet. AUTOMOBILIAM LAGELIS VEIKIA: pirmadienį-penktadienį nuo 8 v.r. iki 6 v.v., šeštadienį nuo 9 v.r. iki 1 v. popiet.

● Saugi ir prieinama vieta lietuviams savo santaupas dėti, paskolas imti ir kitus bankinius reikalus atlikti.

● Mokami aukšti, įstatymu leidžiami dividendai: 5 1/4 % metam. Taupymo sąskaitom 6 1/2% (dvieji metam nuo \$2,500).

● Nuo įdėjimo dienos kas ketvirtis metų priskaitomi nuosimčiai.

● Greitas ir našus patarnavimas, vartojant anglų, lietuvių ir kitas kalbas.

● Bankiniai reikalai sutvarkomi ir prie specialiai įrengto langelio, privažiuojant automobiliu.

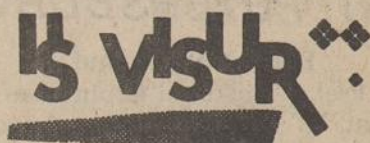

Schuyler prezidentas prof. dr. Jokūbas Stukas sako:

Savi nauji lietuvių banko pastatai, sava prityrusi vadovybė ir augantis kapitalas.

Garbė lietuviams, nes jie moka taupyti ir finansinius reikalus tvarkyti. Pinigai — didelė jėga ir atspara visuose reikaluose.

Remkime šį lietuvių banką, vienintelį New Yorko ir New Jersey valstijose, kad jis finansiniškai stiprėtų ir plėstųsi.

— Toronto, Ont., Prisikėlimo parapijos salėj lapkričio 6 minima arkivysk. J. Matulaičio 50 m. mirties sukaktis. Kalbą pasakys sesuo Ona Mikailaitė iš Putnam, Conn., koncertinę dalį atliks sol. Roma Mastienė.

— Vilniaus Diena ir Lietuvos patriarcho dr. J. Basanavičiaus 50 m. mirties sukakties minėjimas rengiamas Kanados LB Hamiltono apylinkės Jaunimo Centre spalio 22. Meninę programos dalį atliks Toronto mergaičių trio "Vasaros garsai", o paskaitą skaitys prof. A. Musteikis iš Buffalo.

— Dail. Banguolės Marijos Raugaitės kūrinių paroda rengiama Philadelphia Art Alliance Philadelphiajioje. Paroda atidaroma spalio 23.

— Cleveland, Ohio, Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos dvasinio atsinaujinimo ir susikaupimo programa pradedama spalio 26. Po filmo "Parable" bus diskusijos.

— Nashua, N.H., Šv. Kazimiero lietuvių parapijos leidžiamame savaitiniame biuleteny labai dažnai pateikiami aktualių žinių anglų kalba apie Lietuvą ir lietuvių. Tuo amerikiečiai ir kitaučiai, lankę šią lietuvių parapiją, supažindinami su L.K. B. Kronika, žiniomis iš pavergtos Lietuvos ir laisvųjų lietuvių gyvenimo.

— Dail. Danguolės Stončiūtės-Kuolienės grafikos darbų paroda bus atidaryta spalio 22 Prisikėlimo parapijos parodų salėj, Toronte.

— Prof. Augustino Voldemaro, pirmojo Lietuvos ministerio pirmininko, nužudyto bolševikų kalėjime, 35 metų mirties sukakties minėjimas-akademija rengiama spalio 23. 11:30 val. mišios už vėlionį Prisikėlimo parapijos bažnyčioj. 1:30 val. popiet akademija Lietuvių Namuose. Rengia Lietuvos Atgimimo Sąjūdis.

— Dail. Valentinos Balsienės lietuviškos keramikos ir sidabro papuošalų paroda spalio 29-30 Clevelande, Ohio, rengia vyr. skaučių židiny.

— Prof. R. Vaštokas teberenka medžiagą veikalui apie Kanados lietuvių. Jis dėsto antropologiją Trento universitete Peterboro mieste ir dažnai atvažiuoja į Torontą. Jis pirmininkauja savo apylinkės gyventojų komitetui, kuris kovojo prieš atominės jėgainės statybą jų gyvenvietėj. Kova buvo laimėta.

Putnam, Conn., Nek. Pr. Marijos seserų rėmėjų sąskrydis įvyks spalio 30, sekmadienį. Šalia kitų svarstymų bus kun. prof. St. Ylos paskaita apie Dievo Tarng arkivyskupą Jurgį Matulaitį ir solistės Ginos Čapkauskienės koncertas.

— Arkivysk. J. Matulaičio, MIC, 50 metų mirties sukaktį Buenos Aires lietuviai minės lapkričio 20 Aušros Vartų parapijos bažnyčioj religiniu koncertu su plačia programa. Bus prisimintos ir lietuvių Šv. Cecelijos choro 47-tos veiklos metinės.

— Virginija Daugvydas-Dean iš East Lansing, Mich., pakvies ta į Michigano valstijos leidimų ir reguliavimų departamentą komercijos skyriaus direktore. Virginija yra 31 m. amžiaus, advokatė, lietuvių naujųjų ateivių dukra. Gimusi Regensburge. Ištekėjusi už advokato, auginą sūnų.

— Naujojoje Zelandijoje Lietuvių Bendruomenė išrinko naują valdybą: pirm. Jonas Pečiulaitis (17 Koraha St., Remuera, Auckland 5), sekr. Albertas Malskaitis, ižd. Vaidas Varkalis.

— Seinuose ir Punske koncertavo iš okupuotos Lietuvos atvykę solistai — Nijolė Tallat-Kelpšaitė, Stasys Ljupkevičius ir kompozitorius Benjaminas Gorbulskis. Kartu su jais pasirodė ir vietinės lietuvių meno pajėgos — instrumentinis ansamblis "Punia", vadovaujamas Antano Šliaužio, Teresė ir Teklė Bansuvičiūtės, Kostas Lidaitis.

ST. PETERSBURG, FLA.

Ruoša Vliko seimui

Prel. J. Balkūni tarpininkaujant, iš Vliko centro buvo kreiptasi į St. Petersburgo Altos skyriaus pirm. dail. A. Rūkstelę Vliko seimo reikalui. Šiomet Vliko seimą pramatojama surengti St. Petersburgo mieste gruodžio 3-4.

Altos valdybai pritarus, nutarta sudaryti lietuviškų organizacijų atstovų komitetą seimui ruošti. Tam tikslui pirm. A. Rūkstelė rugsėjo 9 sukvietė organizacijų atstovus. Lietuvių Klubu patalpose dalyvavo: Altos skyriaus valdyba, Balfo skyriaus pirm. Jonas Valauskas, Floridos Amerikos Liet. klubo pirm. Alb. Karnius, LB St. Petersburgo apylinkės pirmininkui atstovavo Kazys Urbšaitis, Jungtinio Organizacijų komiteto pirm. Kazys Kleiva, Lietuvių Katalikų komiteto atstovė Rožė Plepienė, Susivienijimo Lietuvių Katalikų — Adolfas Paleckis, Romo Kalantos Šaulių kuopos — Aniceta Miliauskienė, Jūros Šaulių kuopos Palanga — Jonas Butkus, Žuvautojų klubo — Petras Vasiliauskas.

Susirinkime demokratiškai sudarytas komitetas, kurio pirmininku išrinktas Altos skyriaus pirm. dail. A. Rūkstelė, sek. — Altos sk. sekretorė Ona Galvydienė.

Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos išleistas 3 spalvų ženklinis Lietuvos okupacijai prisiminti. Ženkliniai lipinami ant voku. 100 ženklinių už 1 dol. Kreiptis: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

dienė. Nariai darbus pasiskirstė atskirom komisijom: gyvenviečių parūpinimas — Petras Vasiliauskas, transportas — Kazys Urbšaitis, maisto parūpinimas — Ida Valauskienė, banketas — Albinas Karnius, spauda ir propaganda — Kazys Kleiva, leidinys — Ona Galvydienė ir Jonas Valauskas.

Vliko seimui šiuo metu jau yra užsakytas motelis "Happy Dolphin", prie pat jūros.

Lietuvių klubas apsiėmė sekmadienio vakare Vliko seimo atstovam ir svečiam suruošti banketą. Meninę programą sutiko atlikti sol. Prudencija Bičienė iš Chicago.

Ona Galvydienė

Lietuviškos knygos ir plokštelės gaunamos Darbininko administracijoje.

DARBININKUI
PAREMTI
AUKOJO

Darbininko skaitytojai, prisidėdami prenumeratos mokestį, prisidėję aukomis už kalendorių, įvairius patarnavimus ar šiaip spaudą parėmę:

12 dol. — J. Bradūnas, Baltimore, Md.

Po 8 dol. — J. Šišas, Elizabeth, N.J., M. Darey, Colonia, N.J., J. Švedas, Elizabeth, N.J., B. Sabeckis, Linden, N.J., A. Želvis, Waterbury, Conn., L. Valušis, Elizabeth, N.J., B.V. Galinis, Norwell, Mass., A. Macelis, Bowie, Md., K. Šestokas, Rahway, N.J., A. Jonynas, Berlin, Conn.

Po 7 dol. — W. Achenbach, Waterbury, Conn., J. Juozaitienė, Cleveland, Ohio.

Po 5 dol. — G. Grajauskas, Richmond Hill, N.Y., A. Malinauskas, Woodhaven, N.Y., kun. K. Balčys, Amsterdam, N.Y., J. Chapulis, Newark, N.J., A. Belazaras, South Windsor, Conn., M. Evanouskas, New Brunswick, N.J., E. Ramonis, Brooklyn, N.Y., A. Zigaitis, Chicago, Ill.

Po 4 dol. — D.R. Bulgaris, Brooklyn, N.Y., Ramanauskas, New Haven, Conn.

Po 3 dol. — V. Adams, Paterson, N.J., kun. L. Budreckas,

SPORTAS

Lengv. atletikos varžybų
pasekmės

Rugsėjo 17 Toronto priemiestyje įvyko pabaltiečių lengv. atletikos pirmenybės, sutraukusios apie 100 dalyvių, iš kurių beveik pusė lietuvių. Lietuviam atstovavo Toronto Aušros, Hamiltono Kovo, Londono Tauro ir Clevelando Žaibo sportininkai. Rytų apygarda šį kartą nebesutelkė jėgų varžybose dalyvauti.

East Island, Glen Cove, N.Y., O. Andriuskevičius, Sterling Hgts, Mich., A. Grazulis, Clifton, N.J., M. Bichnevičius, Dorchester, Mass., J. Ugenskas, St. Petersburg, Fla., H. Shields, New York, N.Y., Pr. Judickas, Hot Springs, Ark., kun. V. Palubinskas, Santa Monica, Calif., P. Krajauskas, Chicago, Ill., V. Virbickas, Danbury, Conn., K. Kaspariūnas, Elizabeth, N.J., dr. A. Budreckis, Wollaston, Mass., P. Tyla, Foxboro, Mass., V. Klizys, Edison, N.J., K. Algenis, Woodhaven, N.Y., A. Mičiūnas, New Britain, Conn., M. M. Moleris, Englishtown, N.J., O. Skupeika, Hollywood, Fla., A. Galuskas, Glen Burnie, Md., V. Bioševs, Ross Moor-Jamesburg, N.J., O. Venckus, Dorchester, Mass., A. Grabauskas, St. Petersburg Beach, Fla., A. Orentas, Columbia, Md.

Po 2 dol. — F. Kudulis, Ormond Beach, Fla., A. Paliulis, Dorchester, Mass., B. Karaska, Delran, N.J., P. Miller, Bloomfield, N.J., S. Dzikas, Indianalantic, Fla., J. Ramas, Elizabeth, N.J., M. Zeringienė, Westfield, Mass.

Po 1 dol. — V. Baltrušaitis, Hillside, N.J., M. Kvedaras, Iselin, N.J., V. Budreckis, Elizabeth, N.J.

Visiems aukotojam nuoširdžiai dėkoja Darbininko administracija.

NAUJOS KNYGOS

Katalikų Bažnyčia Lietuvoj 1940-1944 metais, Vysk. V. Brizgio. 4 dol.

Žemaičiai, A. Pakalniškio. 4 dol.

Bastūno maištas, Br. Railos. Kietais viršeliais 10 dol.

Kai grįžta praeitis. Titaniko nuskendimas. P. Montvilos prisiminimai. 3 dol.

Lietuvių dainos Amerikoje. Antrasis rinkinys. J. Balio. 8 dol.

Religijos filosofija, Dr. A. Macceinos. Kietais viršeliais 6 dol.

Kristus ir Eucharistija, P. Manelio. Kietais viršeliais 7 dol.

Naujųjų laikų Lietuvos istorija, I tomas, Pr. Cepėno. Kietais viršeliais 15 dol.

Nykštukų mokykla, A. Abromaitienės. Vaikams apsakymėliai su spalvotom iliustracijom. 3 dol.

Šios bei kitos lietuviškos knygos ir plokštelės gaunamos Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Graziai pasirodė prieauglio gretos, kur buvo pagerinta daug lietuvių ir pabaltiečių varžybinių pasekmių. Vyrų grupėje ypač gerai pasirodė A. Barkauskas (Tauras), nustūmęs rutulį 55'1.5" ir diską 170'6". tai iškiliausias šiuo metu lietuvis lengvatletis Kanadoje. Pasekmes pagerino jaunių C grupėje (gimę 1963-64) T. Kijauskas (Žaibas), nubėgęs 100 m per 12.37 sek. bei 200 m per 26.99 sek., ir V. Vitkūnaitė (Aušra) šuolyje aukštį 4'6". D grupėje (gimę 1965-66) Žaibo G. Barzdukas 100 m 13.10 sek., 200 m 29.05 sek., 400 m 1:08.80 min. ir Aušros S. Posadeckis 800 m 3:04.87 min. Jauniausiųjų E grupėje (gimę 1967 ir jaunesni) pasižymėjo S. Posadeckis 200 m 31.7 sek. ir A. Motiejūnaitė (Ž.) 60 m 9.62 sek. bei 200 m 33.35 sek.

Malonu pastebėti, kad Clevelandas vėl sukruto atgaivinti gerokai apleistą lengvosios atletikos sporto šaką. Tai geras pavizdys ir kitiems lietuvių sporto klubams iki 1978 metų sporto šventės užsiauginti naujas lengvatlečių eiles.

ŠALFAS Sąjungos
suvažiavimas

Spalio 15-16 Clevelande įvyko Šiaurės Amerikos lietuvių sporto darbuotojų suvažiavimas. Svarbiausias tikslas paruošti planus 1978 metų Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynėms praversti. Žaidynės įvyks Toronte, liepos pradžioje, suderinant jas su dainų švente ir kitom PLD (Pasaulio Lietuvių Dienų) iškilmių.

LA Klubu balius nuotrupos

Pas lietuvius atsirado nauja tradicija — suruošti vieną balių ir antrą jau vadinti tradiciniu. O antrą suruošus, reikia galvoti ir apie trečią, nes juk reikia išlaikyti tradiciją.

Antras Lietuvių Atletų Klubu balius įvyko spalio 8 Kultūros Židinio pastogėje. Buvo gardžių valgių ir gerų gėrimų, buvo dainos, buvo šokiai, ir sienos vėl žibėjo lietuviškais piešiniais, o žvakų šviesa mirksėjo lietuviškose žvakidėse.

Čia jau Mindaugo Jankausko sukurta tradicija. Ir ornamentai, ir žvakidės, ir puiki skulptūra, kurią buvo galima taip pigiai loterijoje laimėti.

Taip jau sutvarkyta, kad vieni šneka, kiti dainuoja, treči lietuviškas melodijas šokiama groja, o Mindaugas tyli. Tik jo medis į mus kalba.

O šeiminkės bando per mūsų smaguriavimo pomėgius prie mūsų gerosios pusės prieiti. Pritepa, prikepa, priraiko, pridėsto.

Bet čia dar ne viskas. Reikia paminėti dar vieną tradiciją. Balius turi būti su programa. Ką čia sugalvoti? Nagi pasikviečiam kaimynus — bostoniškius ir sakom: "vyrai, girdėjom, kad mokat gražiai dainuoti". Jie atsako: "OK, atvažiuosim". Ir skamba scenoje gražios, svajingos, tradicinės, moderniškos dainos. Visas šiupinys. Patinka visiems.

— ploja, neišleidžia nuo scenos. "Vyrai, puikiai sudainavot, aciu visiem". O senas, patyręs dirigentas, muzikas Julius Gaidelis pamoja ranka, atlaidžiai nusišypso ir teisingai vyrus: "išsigandę, labai skubėjo, ką ten...". Dirigentas išvyksta vidury nakties į Bostoną vargonauti, o akyse sukasi scenoje Eikinas: "Žiūrėk, kaip šoka, žiūrėk, kaip šoka!.."

Kas belieka sakyti? Kad galvą nebeskauda? Tas nieko — kita metą vėl skaudės. Aciu visiem, aciu visom (ir ypač jom) ir iki pasimatymo kitą rudenį.

Alg. Š.

ŠACHMATAI

Veda Kazys Merkis

Pasaulio pretendencijų dvikovoje V. Berlyne pirmąją izraelitę A. Kušnįr prieš sovietų Fatelibekovą 2.5-0.5.

Olandija. Tilburgo didmeistery turnyre po šešių ratų pirmavo pasaulio meistras A. Karpovas drauge su angli Miles ir olandu Timmanu; turėjo po 4 taškus. Miles nugalėjo Jugoslavijos dm Gligoričių, Timman — islandą Olafssoną, o Karpovas — kitą sovietų dm Balašovą.

Š. Amerikos lietuvių šachmatų pirmenybės įvyks lapkričio 12-13 Kultūros Židinio patalpose (341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.). Dalyviai prašomi registruotis pas I. Jankauskienę, 105-20 107th Ave., Ozone Park, N.Y. 11417, tel. (212) 641-4906. Šios pirmenybės bus individualinės, šveicarų sistema, 4 ar 5 ratų (priklausys nuo dalyvių skaičiaus). Jaunių meistras bus išvestas iš bendrų rezultatų. Pirmenybės praves Edvardas Staknys.

1976 metų ŠA lietuvių pirmenybėse Clevelande buvo 14 dalyvių, kurių tarpe buvo dešimt naujų veidų, iki tol nedalyvavusių. Iš ankščiau dalyvavusių ten buvo dr. A. Nasvytis, K. Merkis, E. Staknys ir A. Simonaitis. Tas pirmenybės laimėjo Rimantas Vaičaitis (Toronto), surinkęs 4.5 taško iš 5. Antrą vietą pasidalijo trys: dr. A. Nasvytis (Clvd.), Vyt. Karnitis (Columbus) ir Arūnas Simonaitis (N.Y.); visi surinko po 3.5 taško.

Namų, sklypų įsigijimo bei kitais investavimo reikalais PIETVAKARIŲ FLORIDOJ mielai patarnaus EDA BRAZENIENĖ. Kreiptis: EDA Brazenas, Realtor-Associate. Ben L. Cunliff, Jr. Realtor — 4839 Palm Beach Blvd., Ft. Myers, Fla. 33905. Telef. (813) 694-2168 įstaigoj, 694-5779 namuose.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
TELEF. 296-4130

Geistina, kad šių metų pirmenybėse dalyvautų kuo daugiau mūsų šachmatininkų, ypač jaunimo. Pabrėžkim, kad lietuviams mėgsta ir domisi karališku šachmatų žaidimu.

16-metis amerikietis Gay Whitfield iš Kalifornijos laimėjo antrą vietą pasaulio jaunių pirmenybėse (iki 17 m.), pralaukęs sovietų 14-metį G. Kasparovą. I v. laimėjo islandas Joe Arns-son su 9 tš., pustaškiu daugiau surinkęs negu amerikietis. Daug vilčių dėjo anglai į savo 12-metį moksleivį N. Short, kuris puikiai pasirodė Anglijos vyrų p-bėse, vienok šiose pasaulio p-bėse liko dvyliktu.

Gruzinė Maija Čeburdanidze pirmąją pasaulio pretendencijų dvikovoje Taline. Ji turi surinkusi 6 taškus, o jos varžovė Elena Achmylovskaja — 5 tš. Beliko viena partija. Kitoj pretendencijų dvikovoje V. Berlyne pirmąją izraelitę A. Kušnįr prieš sovietų Fatelibekovą 3-2.

Argentinos pirmenybės laimėjo tm Raul Sanquinetti, surinkęs 8.5 taško, dm Panno 8, o trečią užbaigė garsus dm M. Najdorf su 6.5 tš. Dalyvių tarpe minimas Benko, t.b. JAV didmeistras.

Amerikos šachmatų žurnalas Chess Life & Review spalio mėn. numerį papuošė 13-mečio Joel Benjaminu nuotrauka, o tekste išspausdino stambų straipsnį apie šį jaunuolį, naujai įkeltą į meistrų klasę. Jis pralenkė garsųjį Bobby Fischerį, kuris meistrerio titulą gavo būdamas 13 m. ir 5 mėnesių; Benjaminas yra 13 metų ir 3 mėn. amžiaus.

Dr. V.V. Palčiauskas, IL, dalyvauja pasaulio koresep. pirmenybių (individualinių ir komandinių) baigmėse. Jis laimėjo pasaulio p-bių pusbaigmę drauge su sovietų Dernovoj; abu surinko po 10.5 taško iš 13 galimų, o dabar, žaisdamas JAV komandoje, kvalifikavosi į pasaulio komandinių p-bių baigmę. Tai vieni didžiausių pastarojo meto mūsų sporto laimėjimų!

IEŠKOMA ŠEIMININKĖ. Pageidaujami palidymai. Savas kambarys, vonia, TV. Valymas, skalbimas, virimas. Namas Old Westbury, L.I., 2 jaunuoliai ir 2 suaugę. (516) 997-3595. (516) 482-0980.

Models

For Television, Fashion, Commercials, Shows, Advertising Beginners and Professionals

Apply This Week 1-5 P.M. (Suite 404) 225 West 57th St., N.Y.C. 212-586-3556

HOLIDAY INN'S

TURF RESTAURANT

providing presents for your dining pleasure

SUNDAY BRUNCH

every Sunday served from 10 a.m. to 2 p.m.

Adults \$3.95

Children under 12 — \$2.50

DINNER BUFFETS

Wednesday, Thursday and Friday 5 to 10 p.m.

Includes salad bar, Steamship Round of Beef

Sauces, Dessert Table and much, much more

ALL YOU CAN EAT

FOR ONLY \$5.95

Entertainment

Featured every Friday and Saturday night

Located on Highway 36

West Long Branch, N.J.

Phone 201 229-0190

RITTER RELIABLE CONSTRUCTION

115 MARCY PLACE BRONX

CONSTRUCTION IS OUR BUSINESS NO JOB TOO BIG OR TOO SMALL FINISHED BASEMENTS TO ROOFS OUR SPECIALTY CALL (212) 681-6299

Free Estimates

100'S OF PUPPI PUPPI PUPPI

ALL POPULAR TYPES AVAILABLE FOR CHILDREN'S PETS, HOUSE PETS AND WATCH DOGS.

FROM \$49.00. OPEN SATURDAY AND SUNDAY 10

TO 5 ONLY. J.P. O'NEILL PUPPY FARM, LOCATED ON U.S. HIGHWAY NO. 1 PRINCETON, N.J.

(2 MILES SOUTH OF PRINCETON HOLIDAY INN)

MARIO'S

AUTO INSPECTION SERVICE

MARIO DE SANTIS PROP. COMPLETE BRAKE

REPAIRS FRONT END WORK ELECTRICAL WORK

TUNE UPS OUR SPECIALTY. AUTO REPAIRS

SKILLED MECHANICS, SHELL BAY ROAD

MAYVILLE OPP. EXIT OF STATE INSPECTORS

PHONE 609 465-5607 CAPEMAY COURT HOUSE

1977 — 1978 KELIONĖS Į LIETUVĄ
REZERVUOTI (CHARTER) SKRIDIMAI Į LIETUVĄ

Išvyksta iš New Yorko	
Vasario 5, 12, 19 ir 26	\$669.00
Kovo 5	\$716.00
Kovo 12, 19 ir 26	\$746.00
Balandžio 2, 9, 16 ir 23	\$746.00

Išvyksta iš Pittsburgho
Balandžio 9 \$838.00

Kainon įskaitoma pilna kelionė Pan American lėktuvu, pirmos klasės viešbučiai ir grupės palydėjimas. Kelionė: 1 naktis Maskvoj, 6 dienos ir 5 naktys Vilniuj 1 naktis Leningrade.

NAUJI METAI LIETUVOJ: gruodžio 26 — sausio 9 — \$1,120.00 — 6 pilnos dienos ir 5 naktys Vilniuj, 3 naktys Maskvoj, 3 naktys Budapeste ir 2 naktys Londone.

Dėl informacijų apie mūsų rezervuotas arba specialias grupines keliones kreiptis:

ALGIRDAS MITKUS
BALTIC TOURS
8 White Oak Road
Newton, Mass. 02168

Telef. (617) 969-1190
arba
1-800-223-7898
(prašyti kalbėtis su "Pat")

DARBININKO SKAITYTOJŲ
VAJUS

Po daugelio metų pertraukos Darbininkas vėl kviečia visus skaitytojus į talką surasti naujų skaitytojų. Daug skaitytojų iškeliauo amžinybėn ir jų vietas užimti ieškomi bent 800 naujų skaitytojų.

Administracija prašo skaitytojų surasti bent vieną naują skaitytoją ar prisiūti adresą asmens, kurs pageidautų skaityti Darbininką. Iki šių metų pabaigos Darbininkas bus siunčiamas už 1 dolerį. Per šiu metų likusius mėnesius ir per visus 1978 metus naujiems skaitytojams Darbininkas bus siunčiamas tik už 10 dol. Nepagailekit dolerio ir padėkit Darbininkui skleisti lietuvišką žodį.

Platintojams ir naujiems skaitytojams bus duodamos dovanos lietuviškomis knygomis.

Laukiame Jūsų talkos ir iš anksto dėkojam.

T. Petras Baniūnas, OFM
Darbininko administratorius

Siunčiu užsakymą naujam skaitytojui už 1 dol., už 10 dol.

Vardas, pavardė

Adresas

Užsakytojas

APREIŠKIMO PARAPIJOS PARAPIEČIŲ SUSITIKIMO ŠVENTĖ

Dar šiandien prisimenam iškilmingą Apreiškimo parapijos atšvęstą 60 metų sukaktį. Gausus parapiečių dalyvavimas šventėje parodė, kad žmonės mėgsta susitikti su senais pažįstamais ir pakalbėti aktualiomis temomis bei pasidalinti savo rūpesčiais. Parapija yra lyg šeima, kurios nariai savo noru ar gyvenimo aplinkybių verčiami pasitraukia iš namų kitur gyventi, bet tam tikromis progomis vėl susirenka į savo namus, kur juos jungia šeimos ryšiai.

Apreiškimo parapija per 60 su viršum metų sujungė daug porų, pakrikštijo daug naujagimių, deją, daug jau palydėjo į amžiną poilsio vietą. Parapijos mirusieji kasmet gražiai paminimi bendrose maldose.

Lietuvos vyčių 41-os kuopos narių tarpe kilo mintis parapiečius suburti — suartinti nors vienai dienai. Tai minčiai pritarė parapijos klebonas kun. Pranas Raugas. Tuoj buvo sudarytas rengimo komitetas, ir darbas pradėtas. Komitetan įėjo kelių organizacijų atstovai, parapijos parengimų komitetas, choro atstovai ir kiti. Darbas vyksta glaudžiai bendradarbiaujant su parapijos klebonu kun. Pr. Raugaliu ir parapijos kunigais. Komitetui vadovauja Alf. Samušis.

Toji parapiečių susartinimo šventė įvyks spalio 30. Prsidės mišiomis parapijos bažnyčioje 11 val. ryto. Mišių metu Apreiškimo parapijos choras, vadovaujamas muz. Viktoro Ralio, atliks Peeters jubiliejinės mišias ir pritaikytas giesmes. Kaip solistai dalyvaus Leonas

Ralys, bosas, ir Vytautas Daugirdas, tenoras, palydint orkestrui. Mišių ypatinga intencija: padėka Dievui už palaimą parapijai, kad galėjo taip stipriai išsilaikyti iki šiol, ir už palaimą parapiečiams, kurie, būdami šios parapijos nariai, iki šiol sudaro nemažą skaičių ir kurie susilaukė laimingos senatvės. Mišių metu pamokslą sakys mum žinomas istorikas kunigas dr. Viktoras Gidžiūnas, OFM.

Be to, New Yorko lietuviškame gyvenime įvyks naujas parapijos reiškinys, būtent, pagal naują Romos potvarkį, bus suteiktas Paskutinis Patepimo Sakramentas ligoniam ir senesnio amžiaus žmonėms. Šiuo taip svarbiu potvarkiu raginami pasinaudoti visi, kurie jaučiasi tinkami gauti šias ypatingas malones. Šiuo reikalu prašom kreiptis į parapijos kleboniją, kur bus suteikta daugiau informacijų.

Po mišių 12:30 v. popiet parapijos didžiojoje salėje įvyks iškilmingi pietūs, kurių tema ir tikslas — pagerbti ilgamečius parapijos veikėjus ir seniausius parapiečius. Po pietų 3 v. prasidės šokiai. Groja Viktoro Ralio vadovaujamas Belle Terre orkestras. Taip pat rengėjai ruošia įvairią loteriją.

Tad kviečiami visi parapiečiai atvykti į šią parapijos susibūrimo šventę: ir tie, kurie dažnai sutinkami mūsų parapijos gyvenime, ir tie, kurie dėl vienos ar kitokios priežasties rečiau sutinkami. Prašom atsivesti savo pažįstamus ir draugus, kurie

Alfredas ir Rima Knašai su svočia Jūrate Aukštikalniene ir svotu Jonu Knašu.

rie priklauso kitom parapijom. Visi bus mielai priimti.

Prašom užsakyti stalus ar atvykti pavieniui. Bilietus galima gauti klebonijoje ir pas komiteto narius, kurių telefonus rasite šio laikraščio skelbime.

Vyt. R.

ELIZABETH, N.J.

Atvyksta Antras Kaimas

Daugelį didesnių lietuvių kolonijų aplankęs ir ten susilaukęs gražių įvertinimų Antro Kaimo teatras pagaliau atvyksta ir į New Jersey, kur jį yra pakvietusi LB N.J. apygardos valdyba.

Vieniem N.J. lietuviams šį teatrą pasikviesti būtų buvę neįmanoma grynai dėl piniginių išsiskaičiavimų, nes ir pati teatro aštuonių aktorių kelionė iš Chicago reikalauja nemažos pinigų sumos. Tačiau, LB Philadelphia's apylinkės valdybai pasiūlius bendrom įėjom pasikviesti čia dar niekada nesisilankiusį Antro Kaimo teatrą, kuris, pagal jo prievaizdos T. Antanaičio žodžius, nieko nėra glostęs, o, jei ir glostęs, tai tik prieš plauką, — siūlymui buvo pritarta. Ir taip lapkričio 13, sekmadienį, N.J. lietuviai turės retą progą kartu su teatro aktoriais linksmai pasijuokti iš įvairių mūsų gyvenimo rimtų ir ne tokių rimtų reiškinų.

Šio teatro vaidinimą sudaro ne koks vienas ištisinis veiklas, bet eilė gyvenimo reiškinių, perleistų per humoro prizmę. Teatro programą sudarys ne praeitais metais Kultūros Židiny vykusios programos pakartojimas, bet eilė dar niekur nevaidintų škių, todėl ir anksčiau stebėjusieji šio teatro vaidybą turės vėl kuo pasidžiaugti. Teatro kolektyvą sudaro šiame žanre jau gerai patyrę aktoriai.

Antro Kaimo vakaras įvyks Lithuanian Liberty Hall salėje, 269 2nd St., Elizabeth, 2 val. 30 min. p.p. Tos pat dienos ankstyvą vakarą aktoriai grįžta į Chicago, todėl visuomenė prašoma šį kartą nesivėluoti.

Rengėjai tiki, kad apylinkių lietuviai pasinaudos reta proga pasigerėti čia dar niekada neragėta kultūrine atgaiva.

K.J.

LAIŠKAI PETKAUS IR TERLECKO REIKALU

LB New Jersey apygardos valdybos pirm. Kaziui Jankūniui pasiuntus N. J. senatoriam ir atstovų rūmų nariam laiškų Viktoro Petkaus ir Antano Terlecko reikalais, buvo susilaukta iš sen. Clifford P. Case ir atstovės Millicent Fenwick patikinimų, kad jų reikalas bus iškeltas Belgrodo konferencijoje, o sen. Harrison A. Williams Jr. painformavo įnešęs į senatą rezoliuciją, raginančią JAV delegaciją Belgrodo konferencijoje atkreipti dalyvaujančių atstovų dėmesį į specialius persekiojimo įvykius ir žmogaus teisių pažeidimus, ypač tų asmenų, kurie stengėsi sekti Helsinkio susitarimų vykdymą. Rezoliuciją lydynam rašte buvo specialiai iškelta Petkaus ir Terlecko atvejai.

LITUANISTINIŲ MOKYKLŲ MOKYTOJŲ KONFERENCIJA

JAV LB švietimo tarybos rytinio rajono lituanistinių mokyklų inspektorius A. Masionis šaukia visų savo rajono lituanistinių mokyklų mokytojų konferenciją. Ji įvyks lapkričio 19-20 Kultūros Židiny, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.

Kadangi lituanistinis švietimas ir tautinis auklėjimas yra vienas iš pagrindinių JAV Lietuvos B-nės uždavinių, krašto valdyba ragina visas rytinio rajono apygardas ir apylinkes šią mokytojų konferenciją paremti ne tik moraliniu, bet ir materialiniu atžvilgiu.

Šiuo reikalu yra išsiuntinėtis visom rajono apygardų ir apylinkių valdybom specialūs bendradarstis, kuriame prašoma: 1. susisiekti su savo apygardos ar apylinkės ribose veikiančios mokyklos vedėju, sužinoti, kiek mokytojų vyksta į konferenciją ir padėti jiems apsimokėti su šia konferencija susijusias išlaidas; 2. apygardų ir apylinkių valdybų nariai, ypač vadovai švietimo reikalams, prašomi dalyvauti konferencijoje ir geriau susipažinti su šių dienų lituanistinių mokyklų reikalais ir rūpesčiais, kad efektingiau galėtų vykdyti JAV LB krašto valdybos skelbiamus vėjus, liečiančius lit. mokyklas ir lit. švietimą bei auklėjimą; 3. tos apygardos ir apylinkės, kurių artimojo katynystėje konferencija vyksta ir kurių lit. mokyklų mokytojam kelionės išlaidų nereikės apmokėti, prašomos padėti apmokėti pačios konferencijos rengimo išlaidas.

JAV LB krašto valdyba prašo apygardas ir apylinkes imtis neatidėliojant čia minimų darbų vykdymo.

Alfredas Knašas ir Rima Patašintė Jiepos 30 Sv. Kazimiero parapijos bažnyčioje Brocktone priėmė moterystės sakramentą. Jų pažadus palaimino pranciškonas Rabielis Sakalys. Visos pamergės ir svočia buvo apsirengusios tautiniais drabužiais. Bažnyčios solo giedotoj Benediktas Povilavicius. Vestuvių vaišės vyko Lietuvių Piliečių d-jos salėje. Apeigos buvo pravestos pagal lietuviškas tradicijas. Neturko ir piršlio (Norberto Lingertaicio) korimo, Jaunoji gyvena Bostone, o jaunasis — Quincey, Brocktono lietuvių Bažnyčia buvo pasirinkta todėl, kad čia yra gyvenęs ir miręs Rimos senelis. Jaunieji povestuvinei keltionei išvyko į Berinudą. Rima gimė ir vidurinę mokyklą baigė okupuotoj Lietuvoj. Vėliau su šeima persikėlė į Lenkiją. Rimos tėvelių mirus, motina savo tėvo, gyvenančio JAV, buvo čia atkviesta. Vėliau atvažiavo ir Rima. Ji studijuoja University of Massachusetts Liberal Arts fakultete. Ji yra veikli LB Bostono apygardos ir jaunimo sekcijos valdybų narė. Alfredas Knašas yra jau trečios kartos Amerikos lietuvis, Northeastern universitete Bostone baigęs mechanikos inžineriaus mokslus ir dabar dirba kaip Jordan Marshall b-vės pastatų superintendente padėjėjas. Pradėjęs domėtis lietuvišiais ir jų kultūra, atsidarado pas lietuvių jaunimą, susipažino Rima ir ją vedė. — P.Z.

Dr. Laima Antanavičiūtė-Anthoney rugsėjo 1 atidarė dantų gydymo kabinetą 2210 Mass. Avenue, Cambridge, Mass. Telefonas 661-8442. Vaziuojant autobusu nuo Harvard Square į North Cambridge, išlipti prie Rindge Avenue.

Lituanistinės mokyklos tėvų komiteto rengiamas rudens tradicinis balius įvyks lapkričio 5, šeštadienį, 7 val. vak. Chateau de Ville restorane Randolphe.

Lietuvos kariuomenės atkūrimo sukakties minėjimas vyks lapkričio 27 So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos trečio aukšto salėje.

Eilės asmenų iniciatyva surinkta apie 10,000 parašų po peticija ir Lietuvių Bendruomenės vardu pasiųsta prezidentui Carteriui su padėka už jo pasisakymą ginant žmogaus teises. Taip pat prašoma daryti žygius, kad rusai kalinamus Sadūnaite, Petkų, Simonaičius ir kitus paleistų į laisvę, o taip pat, kad žmonės nebūtų persekiojami už religijos praktikavimą.

Solistė-aktorė Elena Blandytė atliks programą Bostono lituanistinės mokyklos tėvų komiteto rengiamame tradiciniame baliuje. Dalis bostoniškių ją yra girdėję Minkų radijo koncerte ir buvo labai patenkinti. Elena Blandytė ne tik dainas, bet ir dailių žodžių perduoda su giliu įsijautimu. Mokyklos balius įvyks lapkričio 5 Chateau de Ville restorane Randolphe. Bilietų reikalu kreiptis į Redą Simonaitienę tel. 668-7267 ir Valę Čepienę tel. 472-4956.

LAISVĖS VARPAS
Sėkm. 11-12 val.
WJEL, 1430 KC.
P. Viščinis
173 Arthur St.
Brockton, Mass. 02402
Telef. 586-7209

BOSTON, MASS. — WNSR,
1360 bangos sekmadeniai nuo 1 iki 1:30 val. Veda Steponas ir Valentina Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Tel. 268-0489. Parduodamas Darbininkas, didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

Artėja vieneri metai kaip mirė

**A.A.
ALBERTAS OŠLAPAS.**

Jam prisiminti bus aukojamos mišios spalio 30, sekmadienį, 10 val. ryto lietuvių pranciškonų koplyčioje. Giminės ir draugai maloniai kviečiami dalyvauti.

SŪNUS IR ŠEIMA

Mūsų mielam draugui ir choristui

**A.A.
VINCUI ROKUI**

mirus, jo žmonai ir šeimai nuoširdžią užuojautą reiškia

New Yorko lietuvių vyrų choras
PERKŪNAS

A.A. PAJAUTAI IVAŠAUSKIENEI

mirus, jos vyrą Joną, šeimą ir artimuosius giliai užjaučia
Mamertas ir Gražina Erciai
Algirdas ir Joan Landsbergiai
Algimantas ir Teresė Landsbergiai
Jeronimas ir Emilija Landsbergiai

Mielam giminalčiui

GRACIJONUI ŠUKIUI

Lietuvoje mirus, jo brolių Povilą Šukį nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Petras ir Kazė Šukys
Julius ir Nina Nekrošis
Stasys ir Felicija Janušonis

A.A.

VYTAUTUI ČEKAVIČIUI

mirus jo motinai Stefanijai, žmonai Ritai ir dėdei kun. Juozui Čekavičiui nuoširdžią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Birutė ir Antanas Pociiai

BANK-BY-MAIL

Postage paid both ways

Fast, convenient, private, safe, free!

That's what BANKING-BY-MAIL is

Greitai, prielaimai, privačiai, saugiai, nemokamai. Tai taupymas paštu So. Boston Savings

Bank būdu. Ar jums reikia pinigų padėti į banką ar juos atimti, tai galite atlikti namie bet kuriuo laiku. Jūsų slaptą gavę, bankas tuoj ištraukia sumą į sąskaitą. Prideda ir užtikrinimą, kad jūsų pinigai saugūs.

Def lengvo taupymo būdo par paštu skambinkit Mr. Donahue 268-2500 arba rašykit paduotais adresais.

South Boston Savings Bank

"ALWAYS THE LEADER"

ALFRED W. ARCHIBALD PRESIDENT

MAIN OFFICE: 268-2500

South Boston: 268-2500

WALPOLE OFFICE: 268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

268-2500

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352
Administr. (212) 827-1351
Spaustuvė (212) 827-1350
Vienuolynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė 212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

Šį savaitgalį Kultūros Židiny bus: šeštadienį — Balfo direktorių suvažiavimas, Laisvės Žiburio radijo koncertas-balius, sekmadienį — Šatrijos Raganos — Marijos Pečkauskaitės 100 metų gimimo sukakties ir 70 metų sukakties, kaip įvyko pirmasis lietuvių moterų suvažiavimas Kaune, minėjimas.

Balfo direktorių suvažiavimas vyks šį šeštadienį, spalio 22, Kultūros Židiny.

Salomėja Nasvytytė-Valiukienė iš New Haveno kalbės apie rašytoją Šatrijos Raganą-Mariją Pečkauskaitę jos 100 metų gimimo sukakties minėjime, kuris bus spalio 23, sekmadienį, 4 val. popiet Kultūros Židiny. Minėjimą rengia New Yorko lietuvių moterų organizacijų jungtinis komitetas.

Marija Lušienė iš Bostono kalbės apie pirmąjį lietuvių moterų suvažiavimą Kaune 1907. Bus paminėta to suvažiavimo 70 metų sukaktis. Minėjimas bus spalio 23, sekmadienį, 4 v. popiet Kultūros Židiny. Antrojo daly bus paminėta Šatrijos Raganos gimimo 100 metų sukaktis.

New Yorko Altos posėdis bus spalio 7. Posėdy ilgametis Altos narys adv. Steponas Briedis pakeltas garbės nariu. Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimas rengiamas vasario 19. Jau užimta Kultūros Židinio salė. Šių metų Altai vadovaus tautininkų atstovai.

Mario Cuomo, New Yorko valstijos sekretorius, spalio 16 dalyvavo su žmona T. Pauliaus Baltakio, OFM, 25 metų kunigystės sukakties bankete Kultūros Židiny ir tarė sveikinimo žodį. Jis kandidatuoja į New Yorko burmistrus. Visi lietuviai kviečiami lapkričio 8 balsuoti už Mario Cuomo.

Dail. Alfonsas Dargis, kurio kūrinių paroda vyko praeitą savaitgalį Kultūros Židinio mažojo salėje, su žmona apsilankė Darbininko redakcijoje, apžiūrėjo dail. Adomo Galdiko galeriją ir susipažino su pranciškonų spaustuve.

Lietuvių Kultūros Fondo parengimų komitetas posėdžiavo spalio 12 Kultūros Židiny. Posėdy pirmininkavo parengimų komiteto pirmininkas A. Balsys, sekretoriavo Irena Banaitienė. Posėdy dalyvavo K. Bačauskas, M. Klivečkienė, J. Lukošienė, E. Mickeliūnienė, K. Norvila, V. Padvarietis, K. Vainius, A. Vakselis, J. Vytyvienė, M. Žukauskienė. Liet. Kultūros Fondo rudeninis balius bus lapkričio 19, šeštadienį, K. Židiny. Parengimo tikslas sutelkti lėšų Kultūros Židinio išlaikymui. Židinio salėmis naudojasi visi, todėl reikalinga ir būtina visiems prisidėti prie savo namų išlaikymo. Šiam parengimui pakviestas Toronto jaunimo ansamblis Gintaras. Posėdy aptarti įvairūs reikalai, susiję su šiuo parengimu, sudarytos komisijos.

A. a. Pajautai Ivašauskienei atminti Lietuvos Išlaisvinimo Tautos Fondui aukojo: 35 dol. — Marija ir Leonas Noreikos, po 25 dol. — Aldona ir Vitas Katina, M. ir G. Ercius, po 20 dol. — A. Bortkevičienė, Aleksandras ir Gražina Daunia, B.A. Bagdžiūnai, M. ir J. Klivečkos, Lietuvių Moterų Klubų Federacija, 15 dol. — V. ir G. Kulpai, po 10 dol. — V. Steponis, Ignas Gasiūnas, J. Audėnas, M. Samaitienė.

A. a. dr. Marijai Kregždienai atminti Mindaugas Tomkus ir Liucija Tomkutė-Alinskienė Lietuvos Išlaisvinimo Tautos Fondui aukojo 25 dol.

A. a. dr. D. Jasičiui atminti Birutė Ciplijauskaitė Lietuvos Išlaisvinimo Tautos Fondui aukojo 50 dol.

"SENOJO DVARO" VAIZDAI

Spalio 23, sekmadienį, 4 v. popiet Kultūros Židiny rengiamas rašytojos Šatrijos Raganos-Marijos Pečkauskaitės 100 metų gimimo sukakties minėjimas. Iš jos geriausios apysakos "Sename dvare" rašytoja Kotryna Grigaitytė-Graudienė sudarė vaizdų pyne, kurie bus suvaidinti minėjime. Režisuoja dramos aktorius Vitalis Žukauskas. Vaidinime dalyvauja: pasakotoja — Vida Lušytė-Penikienė, Mamatė — Marija Žukauskienė, Irušė — Irena Sandanavičiūtė — Merlino, Liudvikas — Tadas Alinskas.

So. Ozone Park — Detached 1 Family, 3 bedroom, 1 1/2 baths, aluminum siding, gas baseboard heating, finished basement, private drive, 1 car garage. Principals only. \$37,500 — Owner VI 8-0574.

Pensininkė moteris ieško 3-4 kambarių buto. Pageidautų Richmond Hill, Woodhavene, Ridgewode ar Glendale. Tel. 827-3005.

PRIMENAME,

kad New Yorko lietuvių moterų organizacijų jungtinis komitetas kviečia kiekvieną lietuvių dalyvauti šį sekmadienį, spalio 23, 4 val. popiet, Kultūros Židiny ruošiamame dviejų sukakčių

MINĖJIME

70 METŲ NUO PIRMOJO MOTERŲ SUVAŽIAVIMO KAUNE IR MARIJOS PEČKAUSKAITĖS — ŠATRIJOS RAGANOS 100 METŲ GIMIMO SUKAKTYS

Programoje — akademinė ir meninė dalis. Vėliau pasivašinimas. Auka — 3 dol.

Kennebunkporte pranciškonų vasarvietės raštinėj visą vasarą dirbo Lottie Adomėnas-Ulrich iš Maspetho, N.Y. Susirūpinusi žiūri, kaip surasti vietos naujiems svečiam, kurie atvyko neužsiregistruvę. Jau kelinti metai ji savanoriškai dirba šioj vasarvietėj ir taip talkina vienuoliam pranciškonam. New Yorke ji yra penktadienio popiečių talkininkė. Nuotr. Jurgio Jankaus

Dail. Aleksandros Merker-Vitkauskaitės tapybos ir skulptūros kūrinių paroda vyksta visą lapkričio mėnesį Bergen Community Mokslo ir Meno muziejaus Modern Artists Guild, Inc., salėj, Farway ir Ridgewood Aves, Paramus, N.J.

Vytautui Čekavičiui mirus, vietoj gėlių Kultūros Židiniui 30 dol. aukojo Eudukevičių ir Jasičių šeimos.

New Yorko studentai ateitininkai spalio 28, penktadienį, 9 val. vak. Kultūros Židiny šaukia susirinkimą. Kviečia atsilankyti visus studentus ateitininus.

Moksleivių ateitininkų Marijos Pečkauskaitės kuopos pirmas susirinkimas įvyko spalio 1 Kultūros Židiny. Išrinkta nauja valdyba: pirm. Paulius Gudelis, vicepirm. Ritonė Ivaškaitė, sekr. Eglė Zikaraitė, izd. Gintaras Vaišnys. Susirinkime buvo svarstomi metų planai. Dalyviai išsiskirstė pilni energijos ir ryžto dirbti šiais metais.

Kelionės į Havajus labai papigintom kainom galimos per Vyties kelionių agentūrą. Nurodytos kainos apmoka kelionę lėktuvu, pirmos klasės viešbutį, pervežimus ir visus mokesčius. Vienai savaitei Vaikiki Village viešbuty gruodžio 10-18 ir gruodžio 12-20 — tik 319 dol. Dviem savaitėm Vaikiki Village viešbuty gruodžio 3-18, gruodžio 10-25 — tik 389 dol. Dviejų savaitių kelionė aplankant 4 vietas — 7 naktys Honolulu, 3 naktys Maui, 3 naktys Kona, 1 naktis Hilo — tik 479 dol. Kreiptis: Vytis, 2129 Knapp St., Brooklyn, N.Y. 11229. Tel. 212 769-3300.

Vincas Rokus, 63 metų amžiaus, mirė ligoninėj spalio 12, trečiadienį, ankstyvą rytą, ištiktas širdies priepuolio. Buvo gimęs Amerikoje, užaugo Lietuvoje. Antą kartą į Ameriką atvyko su naująja pabėgėlių banga po antrojo pasaulinio karo. Dirbo Sunshine biskvitų fabrike. Mėgo dainą. Giedėjo Maspetho lietuvių parapijos chore, buvo to choro pirmininkas. Kai pradėjo organizuoti N.Y. vyrų choras Perkūnas, buvo vienas iš pirmųjų choristų. Buvo pašarvotas M. Šalinskienės šermeninėj. Atsiveikimas buvo penktadienio vakarą. Palaidotas šeštadienį, spalio 15, iš Maspetho lietuvių bažnyčios. Laidotuvis dalyvavo abu chorai. Perkūno choras sugiedojo dvi giesmes — Maldą ir Tėve mūsų. Abu chorai, vadovaujami muziko Vytauto Kerbelio, atliko kun. Šukio sukurtas mišias. Cypress Hills kapinėse maldas sukalbėjo parapijos kunigai, sugiedota Marija Marija. Atsiveikimo žodį tarė V. Kerbelis. Palaidotas giedant Lietuvos himną. Liko žmona, trys dukros ir vienas sūnus, dvi seserys — viena Floridoj, kita Lietuvoje ir kiti giminės.

V. Kulpa-Kulpavičius, anksčiau gyvenęs Woodhavene, dabar gyvenęs Palm Beach, Fla., spalio 1 buvo sunkiai sužeistas. Einantį šaligatvį jį kludė mašina, sulaužė kojas ir šlaunies kaulus. Padaryta operacija. Ilgesnį laiką bus gydomas S. Mary ligoninėj.

Suaugusių dviejų asmenų šeimai reikalingas butas Woodhavene arba arčiau Kultūros Židinio. Skambinti į Darbininko redakciją — 827-1352.

APREIŠKIMO PARAPIJA PAGERBS ILGAMEČIUS PARAPIEČIUS IR VYRESNIUOSIUS PILIEČIUS

METINIS BALIUS IR ŠOKIAI

1977 SPALIO 30, SEKMADIENĮ, PARAPIJOS BAŽNYČIOJ IR SALĖSE, 70 HAVEMEYER ST., BROOKLYN, N.Y.

PROGRAMA

11 VAL. KONCELEBRACINĖS MIŠIOS — PADĖKA DIEVUI UŽ PALAIMĄ.
PAMOKSLĄ SAKYS KUN. DR. VIKTORAS GIDŽIŪNAS, OFM.
VIEŠAS PATEPIMO SAKRAMENTO SUTEIKIMAS LIGONIAM IR SENELIAM MIŠIŲ METU.
GIEDOS PARAPIJOS CHORAS, VAD. VIKTORO RALIO.
GROS KONCERTINIS ORKESTRAS.
12:30 VAL. POPIET VYRESNIŲJŲ ATŽYMĖJIMO PROGRAMA, IŠKILUS PIETŲS.
3 VAL. POPIET ŠOKIAI IR ŽAIDIMAI.
GROS BELLE TERRE ORKESTRAS, BENDRAS POBŪVIS IR LAIMĖJIMŲ TRAUKIMAS ŽEMUTINĖJ SALĖJ.

AUKA \$10.00 ASMENIUI. BILJETUS PRAŠOMA ĮSIGYTI IŠ ANKSTO. STALAI 10-ČIAI ASMENŲ REZERVUOJAMI IŠ ANKSTO KLEBONIJOJ IR PAS RENGĖJUS.

RENGIMO KOMITETAS

Solistė Violeta Rakauskaitė lapkričio 12 New Yorke, Kultūros Židinio didžiojo salėj, atliks estradinės muzikos koncertą. Po koncerto šokiai. Solistė, neseniai atvykus iš okupuotos Lietuvos, dabar gyvena Miunchene, V. Vokietijoje. Koncertą rengia New Yorko Lietuvių Jaunimo Sąjunga. Pelnas skiriamas IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui, kuris įvyks Europoj.

Dail. Marijos Žukauskienės tapybos darbų paroda rengiama lapkričio 5-6 Kultūros Židiny. Rengia Liet. Atletų Klubas.

Darbininko spaudos kioskas su naujausiomis lietuviškomis knygomis ir plokštelėmis bei įvairiais suvenyrais veiks Laisvės Žiburio koncerto proga Kultūros Židiny spalio 22, šį šeštadienį.

Lietuvių evangelikų parapijos pamaldos įvyks spalio 23, sekmadienį, 2 val. popiet Christ Congregational bažnyčioj, 91 St., kampas 85 Rd. Pamaldas laikys kun. A. Trakis iš Chicago. Po pamaldų salėj bus bendra kava ir kun. A. Trakio pranešimas apie pasaulinį liuteronų suvažiavimą, įvykusį šią vasarą Tanzanijoje Dar Es Salaam.

N. Y. vyr. skaučių židinys, Vilija renkas spalio 26, trečiadienį, 7:30 v.v. pas Giedrę Kulpienę, 84-01 101 St., Richmond Hill. Visos narės prašomos dalyvauti uniformuotos.

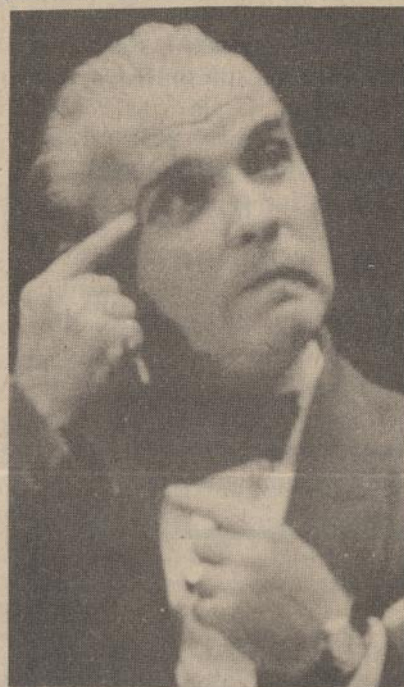
Kas turėtų atliekamų vartotų drabužių, gali atvežti į Darbininko adm., 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Informacijai tel. 827-1351.

Vaikų darželis

GINTARĖLIAI

veikia šeštadieniais nuo 9:30 iki 12:30 v. Kultūros Židiny

KVIEČIAME MAŽUOSIUS LEISTI Į DARŽELĮ

Akt. Vitalis Žukauskas vadovaus Laisvės Žiburio radijo koncerto programai šį šeštadienį Kultūros Židiny. Nuotr. V. Maželio

Barry Farber, konservatorių partijos kandidatas į N.Y. burmistro vietą, šį šeštadienį dalyvaus Laisvės Žiburio koncerte ir tars žodį. (Žiūr. skelbimą)

LAISVĖS ŽIBURIO RADIO KONCERTAS — BALIUS

ŠEŠTADIENĮ, SPALIO 22, KULTŪROS ŽIDINYE, 341 HIGHLAND BLVD., BROOKLYN, N.Y. PRADŽIA 7 VAL. VAK. PUNKTUALIAI

PROGRAMOJ

BARRY FARBER radijo asmenybė, kandidatas į N.Y. miesto burmistro postą.

Akt. VITALIS ŽUKAUSKAS

Tautinių šokių grupė "Tryptinis", vad. JADVYGA MATULAITIENĖ

Solistė ANGELĖ KIAUŠAITĖ

Pianistė FRANCES KAVAILIAUSKAITĖ

Linksmieji broliai su paskutinėm aktualijom iš mūsų visuomeninio, politinio, kultūrinio ir šeimyninio gyvenimo Po programos balius visose KŽ salėse Šokių gros Belle Terre orkestras, vad. VIKTORAS RALYS

Po programos norintiems turėti stalus galima užsakyti iš anksto pas BIRUTĘ LABUTIENĘ VI 7-5550 lėjimo auka 6 dol. Jaunimui ir studentam 4 dol.

Bilietus galima įsigyti iš anksto pas platintojus:

NEW YORKE

M. Šalinskienė (Shalins Funeral Home) 296-2244
J. Andriūsis (Haven Realty) VI 7-4477
V. ir B. Labutis VI 7-5550
A. Diržys TA 7-8789
S. Kačinskienė HY 7-5340
G. Kudirkienė 220-3256
Ž. Jurienė 441-7831
VI. Vasikauskas VI 7-1286
E. Kezienė 296-0798
Kelionių agentūra "Vytis" 769-3300

NEW JERSEY

B. Macijauskienė 892-6415
V. Mamaitis 351-9057
A. Rugys 525-3340

Bilietus galima užsakyti ir paštu, prisiunčiant \$6.00 už bilietą Lithuanian Radio Club, 217-25 54 Ave., Bayside, N.Y. 11364. Telef. (212) 229-9134

Visus atsilankyti kviečia LAISVĖS ŽIBURIO RADIJAS